NATIONAAL-SOCIALISTISCHE FASCISTEN-POLITIEK

GEZIEN IN DEN LEVENSGANG VAN MUSSOLINI EN IN DE PROPAGANDA ZIJNER GEESTVERWANTEN IN NEDERLAND

DOOR

A. JANSE

HOOFD CHR. SCHOOL BIGGEKERKE

TWEEDE (BIJGEWERKTE) DRUK

N. V. DE GRAAFSCHAP, AALTEN
UITGEVERSZAAK
1933

5049

NATIONAAL-SOCIALISTISCHE FASCISTEN-POLITIEK

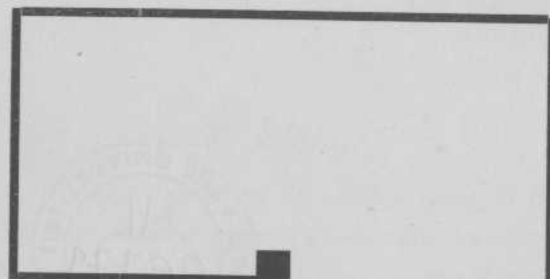
GEZIEN IN DEN LEVENSGANG VAN MUSSOLINI EN IN DE PROPAGANDA ZIJNER GEESTVERWANTEN IN NEDERLAND

DOOR

A. JANSE

HOOFD CHR. SCHOOL BIGGEKERKE

TWEEDE (BIJGEWERKTE) DRUK

N. V. DE GRAAFSCHAP, AALTEN
UITGEVERSZAAK
1933

BIBL. VRIJE UNIVERSITEIT
HL
00779
AMSTERDAM

WOORD VOORAF.

Onder al de wisselende nationale vormen van Fascisme, Nationaal-Socialisme, Corporatief Staatsbestel e. d. werkt een krachtig politiek grondbeginsel, dat zeer nauw met de nieuwe philosophische stroomingen in verband staat en dat te beschouwen is als éene der openbaringen van den „geest dezer eeuw".

Dat beginsel heb ik in dat philosophisch verband als „geest der eeuw" gezien in den ontwikkelingsgang van Mussolini.

Datzelfde beginsel zag ik ook met ontstellende consequentie in de propaganda van de „Nationale Unie" en in het „Vaderlandsch" vuistrecht van de „Bezemgroepen" in ons land.

Het bestek van dit werk laat niet toe om ook nog de Spaansche en de Duitsche Nationaal-Socialisten zakelijk te bespreken. Daarom heb ik mij beperkt tot de Italiaansche en de Nederlandsche vormen.

DE SCHRIJVER.

Biggekerke, October 1932.

BIJ DEN TWEEDEN DRUK.

Dankbaar voor de goede ontvangst van dit werkje, grijp ik de gelegenheid aan om bij dezen tweeden druk de verdere berichten over de fascistische en nationalistische bewegingen in ons Vaderland te bespreken. 't Gaat hierbij om de propaganda. Niet om een schets van de „ontwikkeling van het fascisme als organisatie in Nederland." Voor zulk een schets is het nog niet de tijd. Het gedeelte over Mussolini is hier en daar aangevuld met gegevens uit de nieuwste bronnen.

Maart 1933. *DE SCHRIJVER.*

GEBRUIKTE LITERATUUR.

Dr. Erwin von Beckerath, Wesen und Werden des fascistischen Staates. Berlin 1927.

Dr. K. Braunias, Die italienischen Wahlen seit 1919. „Ein Beitrag zur Geschichte und Statistik italienischen Parteien-verhältnisse nach dem Weltkrieg". Zeitschrift für Politik XV. B. H. 5.

Dr. Frans Schaepman, Het Fascisme, naar zijne beginselen beoordeeld. Nijmegen. 1931.

Dr. H. Dooyeweerd, De Crisis in de Humanistische Staatsleer in het licht eener Calvinistische Kosmologie en Kennistheorie. Amsterdam. 1931.

Margh. Sarfatti, Mussolini, vertaling uit het Italiaansch door Ellen Forest. (273 blz.) Voorhout. 1928.

* *Die faschistische Lehre,* übersetzte *ambtliche* italienische Veröffentlichung, E Rock. Verlag. Plauen V. 1931. (R. M. 0.90 Postschekkonto Leipzig 82623).

Europäische Revue, Sonderheft, 10 Jahre Faschismus, Berlin. Nov. 1932. Verlag: Europäische Revue Berlin S. W. 68, R. M. 1,50, (met artikelen van vooraanstaande personen in Italië).

Mussolinis Gespräche mit Emil Ludwig. Zsolnay Verlag, Berlin. 1932.

* *Gioacchino Volpe,* Wording en wezen van het fascisme. (68 blz.) Voor Nederland bewerkt en van een inleidend woord voorzien door Mr. Dr. W. M. Westerman. 's-Gravenhage. 1930.

Prof. Alfredo Rocco, De Staatstheorie van het fascisme. (36 blz.) Met toestemming van den schrijver vertaald en van een inleidend woord voorzien door Mr. Dr. W. M. Westerman. 's Gravenhage. 1928.

Prof. Dr. Georg Mehlis, Die Idee Mussolinis und der Sinn des Fascismus. Leipzig. 1928.

Idem, Der Staat Mussolinis, Die verwirklichung des korporativen Gemeinschaftsgedankens. Leipzig. 1929.

Mussolini, Bilddokumente der Zeit, eine Biographie in 110 Bildern von Hans Diebow und Kurt Goeltzer. Berlin 1931. Verlag Tradition Wilhelm Kolk.

* *Dr. J. F. Otten,* Het Fascisme. Amsterdam uitg. Paris. 1928.

* *Mr. Dr. E. J. Beumer,* Het Fascisme. Anti-Rev. Staatkunde, maand. uitg. 3e Jg. blz. 385—406.

Dr. J. Severijn, De staatsleer van het fascisme. Anti-Rev. Staatkunde, 3 maand. uitg. 4e Jg. blz. 181—223.

C. G. Meeder, Fascisme. Art. in „Orgaan der Societas Studiosorum Reformatorum", 1 Juni 1929.

* *De Groningsche Bondsdag* met Referaten over Calvinisme en Nationalisme door de Heeren *J. Schouten* en *Mr. H. Bijleveld.* Amersfoort. 1932.

F. W. Hooykaas, Het Fascisme. (16 blz.) 's Gravenhage 1932. N.V. Electr. Drukkerij „Luctor et emergo".

De met * geteekende werken zijn aan te bevelen voor leden van Jongelingsvereenigingen.

Angelica Balabanow, Over het z.g. corporatieve stelsel in den fascistischen Staat, artikel in de ,Nieuwe Weg", No. 6. 1929.
Nationale Unie, Orgaan van de Nationale Unie. Hoofdredacteur Prof. Dr. H. P. Blok te Oegstgeest. Eerste Jaargang no. 1—6. (1932)
De Bezem, fascistisch Weekblad voor Nederland, Jaargang 1—4, 9 Dec. 1927 tot 27 Nov. 1931.
Propaganda-boekje van het *Verbond van Nationalisten* (Nederlandsche Fascisten-organisatie, Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 6 Aug. 1932.)
Prof. Dr. H. P. Blok, „Wezen van het Fascisme", artikel in het Haagsch Maandblad Juli 1931.
E. M. van Diffelen, Het fascisme als stelsel, art. in Het Korenland, uitgave van het Nederl. Jongelingsverbond Nov. 1932.
Slaat op de Trom, Officiëel Maandorgaan van het Nationaal Jongeren Verbond, Redactie Celebesstraat 41, Den Haag.

OVERZICHT.

A. De levensgang van Mussolini.

Blz.

„Benito" 11
Pareto's „classe dirigente" 14
Sorel : de „mythe" en de „action directe" 18
Bergson : de scheppende evolutie 19
Nietsche : 't Geweld 19
De tijdgeest 21
„Bij" met de nieuwste geestelijke stroomingen 22
De Russen in Zürich. Dialectisch Marxisme 23
De Crisis van de humanistische Staatsleer 24
Deze of dié noodsprong 26
Roeping der Christenen tegen dezen geest der eeuw 26
Om de Italiaansche grens 29
Tripoli-actie 30
Geweld tegen 't wettig gezag 30
Mussolini maak naam in de partij 31
Hoofdredacteur der Avanti 31
De roode week, 1914 32
De oorlog, 1914 32
Vóór interventie 32
Uit de partij gezet 33
Te wapen ! 33
De eerste Fasci, „de Kern van Sterken en Doelbewusten" ... 35
Naar de loopgraven 37
Het klassenstrijd-socialisme verloochend 38
Van klassenstrijd-socialist tot „Vaderlandsch" Socialisme ... 40
Het Italiaansch Nationalisme van Corradini 41
Sorelisme — (Syndicalisme) 42
Fascisme 43
Strijd op komst 44
Teleurstelling na den oorlog 44

Blz.
Communistische woelingen 45
Fasci di Combattimento (2e soort fasci) 46
Syndicalistisch program 46
Nieuwe wending van democratisch syndicalisme tot „Vaderlandsche" corporatieve Staat 47
Verkiezingsechec! 48
De Popolari 48
Communistische revolutie. Giolitti 49
„Orde"! als burgerlijke leuze 50
Fascistische wraak 52
Fascisten in de Kamer 52
Mussolini wendt zich tot den burgerstand 53
De Fascistische partij gesticht. 1921 53
Fascistische machtsoefening 54
De Marsch naar Rome, 28 Oct. 1922 55
De Dictator 56
Liberale buigzaamheid 56
Rechtsche politiek 57
Kerkelijke afbraakpolitiek 58
De *partij* in 't stof vertrapt, maar de Kerk geëerd 59
Nationalisten, Syndicalisme, Rocco 60
't Corporatieve Vaderland 61
De Milizia, partij-leger in den Staat 62
De Kamer fascist 63
Oppositie: Matteotti 64
„Geweld in dienst van mythe is *recht*" 65
Duce der partij en dictator van den Staat 65
Rede van 26 Mei 1927 65
De jeugd „gefascineerd" 67
De „Een-partij-Staat" 68
Autoritaire koersverandering, Grandi, Bottai 70
De Duce en zijn politieke tegenstanders 71
Waarom deed de Overheid dat niet? 72
Tirannen gevraagd! 73
De corporatieve Staat eischt een Dictator 74

B. Propaganda in Nederland.

De Nationale Unie 76
Het standpunt der Nationale Unie 79

Blz.

Het program der Nationale Unie 81
Nationalisme contra Bezem-fascisme 82
Souvereiniteit in eigen kring 83
Vaderlandsche overschrijding van de grenzen der politieke bevoegdheid 84
„Socialistische" overschrijding van de grenzen der sociale en economische groepsbevoegdheden 85
De Nationalistisch-socialistische partij-staat vraagt dictatuur 89
Zuiver politiek 90
Oppervlakkig oordeel 91
Goede dingen in Italië 93
Geloof gevraagd! 94
In welke richting gaat de Nationale Unie? 95
De Bezem-groep 99
Pogingen tot reorganisatie der fascistengroepen 104
Afschuw van de (ordelijke) partijpolitiek 109
Fascistische groepen in ons land 111
De „eenige Koninklijk goedgekeurde fascistische organisatie" 112
De Nationalistische Militie 114
Het Nationaal Jongeren Verbond 116
Geen nationalistische leuzen maar zakelijk politiek studeeren 117
Christen-jongeren in het N. J. V.? 119
Vóór algemeen welzijn, tegen de revolutie 120
Ondermijning van den eerbied voor het wettig gezag ... 122
De oude Christelijke usantie 122

A. De levensgang van Mussolini.

„Benito"!

Benito Mussolini, de Held der fascisten, werd geboren in 1883, op den 29sten Juli, 's namiddags om twee uur. Vandaag, nu ik dit neerschrijf, is het juist 29 Juli 1932. Mussolini viert dan in Rome zijn 49sten jaardag. Het groote dorpshuis tegen den heuvel aan in Dovia[1]), waar hij geboren werd, zal nu met vlaggen getooid zijn en een aantal „zwarthemden" zullen met eerbiedige bewondering het armoedige donkere kamertje betreden, waar dien Zondag Signora Rosa haar eersteling met smart heeft gebaard. Dat groote havelooze huis diende tegelijk als smidse en herberg en burgemeestershuis en school van dit gehucht. Vader Alessandro, de gevreesde revolutionair — volgeling van Bakounin — die wegens oproer al verscheidene malen in de gevangenis had gezeten, vond hier als smid en herbergier en als...... burgemeester, wel gelegenheid om de socialistische beginselen te verspreiden. Ook in de naamgeving van den pasgeborene beleed hij zijn opstandige geest.

Vijftien jaar geleden was Keizer Maximiliaan van Mexico gevallen onder de kogels van *Benito Juarez,* den democratischen rebellenhoofdman.

Naar hem zou de kleine „*Benito*" heeten!

Moeder Rosa was een degelijke zachte vrouw. Boven de smidse

---

[1]) Ten N. O. van Florence, maar dan over de Apennijnen heen te zoeken in de buurt van Forli.

hield zij een schooltje — in de herberg hoorde zij stil het revolutionair gezwets aan van haar man en van zijn „Club" — straks leden haar mishandelde zenuwen óók nog onder de felle nerveuze uitbarstingen van haar aangebeden Benito.

„Ik was een rustelooze, handige kwajongen, en meer dan eens kwam ik met builen thuis, veroorzaakt door 'n steen, waarmee wij gegooid werden. Maar *ik wist me altijd te wreken"*, zoo vertelt Mussolini van zijn jeugd.

„Met mijn moeder volgde ik ook de godsdienstoefeningen. Zij was zeer geloovig en met ons ging mijn grootmoeder. Maar ik kon niet lang in de kerk blijven, vooral niet, wanneer er tijdens de groote plechtigheden het rose licht van de aangestoken kaarsen, de doordringende geur van den wierook, de felle kleuren der priesterkleeden en het slepende gezang der geloovigen *mij ontroerden tot in het diepst mijner ziel."*

Tusschen zijn 4de en 5de jaar leerde hij het alphabet en al spoedig kon hij behoorlijk lezen. Van zijn 6de tot zijn 9de jaar ging hij naar school. Eerst bij Moeder en dan naar het naburige dorp.

Bij vader in de smidse aan 't werk gezet stond hij vaak te droomen. „Je zult het nooit leeren!" riep vader dan en wierp de heete asch over hem. Dan brulde de jongen het uit en liep weg.

In zijn gesprekken met Emil Ludwig [2]) in Maart van dit jaar gehouden, vertelt Mussolini dat zijn vader 's avonds, als zij rondom de resten van het smidsvuur gezeten waren, de werken van Macchiavelli voorlas. De indruk van deze politieke lectuur was diep, zegt hij.

Moeder dreef door, dat hij naar de priesterschool te Faënza werd gebracht, waar hij leerde studeeren.

Ook daar was hij revolutionair. Hij vertelt aan Ludwig: Vreeselijke dingen heb ik ondervonden in mijn jeugd. Mijn Moeder vroeg vergeefs ondersteuning voor mij. Aan tafel aten wij jongens in drie afdeelingen en ik moest altijd aan de laagste met de armsten eten. De mieren in ons brood kon ik vergeten, maar dat wij in klassen ingedeeld waren, dat brandt mij nog in de ziel. Zulke

---

[2]) Mussolini's Gespräche mit Emil Ludwig, Zsolnay Verlag, Berlin 1932. Blz. 57.

onverdragelijke en onverdiende vernederingen maken iemand tot revolutionair. [3])

Op zijn achttiende jaar was hij onderwijzer op een dorp in de Emilia. Na schooltijd bestudeerde hij met groote overgegeven belangstelling de werken van revolutionaire schrijvers. Als vurig consequent revolutionair ging hij te keer tegen het gematigde hervormings-socialisme, dat in die streek heerschte.

Afgetrokken abstracte bespiegelingen en halve maatregelen verafschuwde deze jonge man, wien de revolutie vleesch en bloed en hartstochtelijke *daad* was geworden.

Hij ging op reis naar het buitenland om de wereld te zien. Italianen worden daar vaak niet bijzonder hartelijk ontvangen. Ook hij leerde daar door harde ervaringen, dat Italië het beste land voor Italianen is. Hij was in Zwitserland, in 1902, en verhuurde zich daar als metselaar. Hij vertelt er van : „Arbeidsduur elf uur per dag ; loon 32 centesimi per uur. Den eersten dag klom ik 121 keer met een bak steenen naar de tweede verdieping van een huis in aanbouw. 's Avonds waren de spieren van mijn arm opgezet. Ik at een paar in de asch gepofte aardappelen en wierp mij dan geheel gekleed op mijn stroozak. 's Morgens werd ik om vijf uur wakker en spoedde mij weer naar mijn werk. De woede van den machtelooze kookte in mijn binnenste. De baas bracht mij bijna tot razernij, toen hij den derden dag zei : „Je bent te goed gekleed". Hij bedoelde dit als een steek onder water.

Ik had groote lust in opstand te komen en dezen nieuwen rijke zijn hersens in te slaan, dien kerel, die mij op deze manier van luiheid beschuldigde, terwijl mijn beenderen onder den zwaren last bogen.

„Lammeling ! Schoft !" Zulke woorden had ik hem zoo graag naar den kop geslingerd".

's Zaterdags bedankte hij er verder voor en reisde naar Lausanne.

Hongerig dwaalde hij door een park. Daar liepen een paar rijke Engelschen. Zou hij bedelen ? Maar de woorden bestierven op zijn lippen. „De veel te kleine, heelemaal gerimpelde, Engelsche glom van goud en edelgesteenten en ik had geen sous, geen bed

---

[3]) Ludwig a. w. blz. 202.

en geen brood. Vloekend ging ik heen. O, de heilige gedachte aan de anarchie van de daad. Heeft hij die op den grond ligt, niet het recht, dengeen die hem trapt te bijten ?" [4]) Aldus openbaart deze Benito zijn geest in een brief aan een vriend.

Liever dan in een vies volkslogement sliep hij dan maar onder een brug in Lausanne.

Op een regenachtige nacht was een leege kist uit een drukkerij zijn nachtverblijf. Doch 's morgens werd hij gewekt door de politie, die hem 24 uur in arrest hield als „vagebond". In de eerstvolgende zeven jaar zou hij nog tienmaal in de gevangenis komen, achtereenvolgens in Zwitsersche, Duitsche, Fransche, Oostenrijksche en Italiaansche gevangenissen. Maar dan om ernstiger feiten dan dit „nachtlogies".

Pareto's „classe dirigente".

De begeerte om te studeeren dreef dezen „vagebond" in Lausanne naar de Colleges van den Socioloog V i l f r e d o P a r e t o.

Pareto leerde, dat tenslotte het volk niet geregeerd wordt door een parlementair stelsel, maar door een *„classe dirigente"*, een kleine groep van mannen, die als volkselite den doorslag geven. Deze volkselite is meer van belang dan het parlementaire stelsel met zijn meerderheidsvereering, zegt Pareto. De „persoonlijkheden" van de „classe dirigente" die „doen" het in de regeering. Uit hun persoonlijkheid met hun vrije — niet vooraf te berekenen — wilsbeslissing vloeit de *ware* regeering der volken voort.

Zij hebben de macht, ondanks het mooi ineengezette parlementaire stelsel, dat in schijn het volk vertegenwoordigt.

„Het volk" : dat is *die* regeeringselite, die „classe dirigente". De wil van die classe is de „wil des volks". Zij wordt gedreven door het nationale instinct. Haar wil is regeeringswil en dat geeft haar recht — 't recht der ware nationale persoonlijkheid. Wanneer deze elite toevallig niet regeert, dan heeft zij volgens Pareto het „recht" om met geweld de regeering te nemen en haar wil als *de* volkswil aan het volk op te leggen. De persoonlijkheid van deze elite brengt dat „recht" mee.

---

[4]) Margh. Sarfatti, Benito Mussolini, uit het Italiaansch door Ellen Forest, Voorhout 1928, blz. 54.

Zoo legde Pareto allen nadruk op het humanistisch persoonlijkheids-ideaal tegenover het humanistisch wetenschaps-ideaal, dat in 't parlementaire stelsel vaak beleden wordt. Ik bedoel met deze termen dit: *beide* richtingen zijn humanistisch, maar de tweede verheerlijkt de logische redeneering van *„de wetenschap"*, die heel het leven meent te beheerschen, boven persoonlijke „vooroordeelen" en beslissingen. En de eerste richting verheerlijkt juist die *„persoonlijke"* momenten in de staatkunde en prijst de persoonlijkheid met haar „vrije" wilsbeslissing van de daad. De eerste richting zoekt het in het „stelsel", de tweede in de personen.

Welnu, het humanistisch wetenschapsideaal op de spits gedreven in de Staatsinrichting, eischt een wetenschappelijk in elkander gezet ideaal-democratisch parlementair stelsel. Daardoor zou de regeering des lands „logisch noodzakelijk" moeten verloopen. Door de „eeuwige redelijke grondslagen" van het Staatsleven wordt gegarandeerd, dat in een ideale Staatsinrichting de regeering als 't ware „machinaal" verloopt bij de wilsbeschikking van „de meerderheid", zoodat ten slotte bij vervolmaking van het stelsel geen persoonlijke wilsbeslissing van de Overheden meer noodig is en ook de leden der parlementaire „overheid" geen verantwoordelijkheid hebben te dragen voor de besluiten van de regeering. Ieder die dat beginsel belijdt, kan als regeeringspersoon de schuld werpen op de meerderheid, ook al is hij bij die meerderheid inbegrepen. En als er netelige kwesties zijn, dan kan hij de moeilijke daad verontschuldigen door te wijzen op de meerderheid.

Nu zijn er zeer zeker in onze parlementaire geschiedenis moeilijke momenten. Wanneer de partijen elkander in evenwicht houden regeert soms een onbeteekenend persoon door zijn parlementaire onverantwoordelijke stem naar links of naar rechts op de schaal te leggen. En als de partijen versplinteren, zooals thans, zoodat geen partij de meerderheids-regeerings-verantwoordelijkheid van 't Ministerie wil dragen, dan is er een extra-parlementair Kabinet — wat vaak beteekent een regeering zonder vasten koers.

Menschen die dan geen onderscheid maken tusschen een „stelsel" en de werkelijkheid (die nooit opgaat in een „stelsel") geven dan het „stelsel" de schuld van alle moeilijkheden. Zoo is het ook in de maatschappelijke moeiten. Zij, die de werkelijke maatschappij aan-

zien voor een „kapitalistisch stelsel", roepen in crisistijd om „een ánder stelsel", in de vaste hoop, dat dat „nieuwe stelsel" de moeilijkheden licht zal wegnemen. Zoo roept men ook in dagen van politieke crisismomenten om een „ánder stelsel". De regeeringspersonen, die het wetenschapsideaal belijden en leeren „dat de regeering de lijnen moet volgen, die door de geregeerden worden aangewezen", kunnen zeer licht hun werkelijke persoonlijke *ambtelijke* verantwoordelijkheid op het „stelsel" schuiven. En dan ontstaat de slappe regeering, die velen ongerust maakt.

In plaats van nu deze regeeringspersonen te overtuigen, dat bij onze parlementaire regeeringsvorm toch zeer reëele *persoonlijke ambtsverantwoordelijkheid* op hun schouders ligt — in plaats daarvan geeft men de parlementaire regeeringsvorm de schuld. Meestal vereenzelvigt men dan de werkelijk bestaande regeeringsvorm van onze Overheid-bij-de-gratie-Gods met... het democratisch-liberale „stelsel", met de *humanistische wetenschapsvereering*. En dan zoekt men uit reactie zijn heil bij... het *andere* humanistische stelsel, dat de *persoonlijkheid* tot norm stelt. Dan wordt het pleit gevoerd voor het stelsel van het humanistisch machtsideaal van de persoonlijkheid. De „sterke man" moet komen, de krachtige mensch, in wien de natie is verpersoonlijkt, en die ook is de verpersoonlijking van den „waren" vaderlander, aan wien men gerust het gansche regeeringsbeleid kan toevertrouwen zonder nadere waarborgen. Zijn welbesliste goedmeenende wil is ten slotte de beste wet, zijn inzicht is de hoogste politiek, zijn richting is de meest wenschelijke en zijn koerswending is steeds gemotiveerd „tot heil des volks" — en dat alles bij de gratie van zijn persoonlijke, innerlijke „aangeboren" souvereiniteit.

In dezen straffen vorm leerde Pareto dit persoonlijkheidsideaal nu wel niet. De meeste schrijvers over het Staatsrecht zochten toen een evenwicht in de practijk tusschen het humanistisch *wetenschaps-* en *persoonlijkheidsideaal*. Daarbij legde de een op de wetenschap en de ander op de persoon de nadruk al naar men neigde tot het rationalisme of naar het irrationalisme. Pareto behoorde tot de laatsten en gaf een stoot in de richting der nieuwste geestesstrooming, die van het ir-rationalisme en van de Persoonlijkheidsvereering.

De Italiaansche landlooper heeft bij Pareto veel geleerd. Hij was van huis uit een vijand van de gematigde socialisten, die op

hun wijze meededen met het parlementaire stelsel en die door een meerderheid in de Kamer hun klassenstrijd wilden voeren.

Dat was niets voor den revolutionairen vechtkerel, die zich in zijn jeugd „steeds wist te wreken" en die in honger liever den rijke vervloekte dan hem brood te vragen. Zou hij, als de „meerderheid" hem trapte, niet terugtrappen en bijten?

De *daad!* Dat is nooit een systeem van gedachten en van abstracte begrippen. Neen, dat is een korte moedige wilsbeslissing en een resoluut aanpakken. Dat is niet 'n „gedacht stelsel" maar vleesch en bloed en hartstocht. Niet zoo'n stelsel van een kamergeleerde, maar zulk een daad maakt geschiedenis en bevrijdt een volk! Zoo was het „in den geest van Mussolini".

Daarom was het Marxistisch stelsel in zijn rationalistischen vorm — waarbij men rustigjes klassenstrijd van „lik-me-vessie-socialisme" [5]) kon voeren, in de zekere verwachting, dat de „loop der dingen" *„logisch noodzakelijk"* moet voeren tot den heilstaat — niets voor dezen kerel.

En de vage idee van het internationalisme, waaraan men in de practijk weinig houvast heeft, boeide hem evenmin. Revolutionair, man van geweld, ja! Maar evenwel in hart en nieren Italiaan! Wat zijn die vreemde gevangenissen hem bitter geweest! Zwerveling buiten zijn geliefd Italië, onder al dat vreemde wereldgedoe van een volk, dat hem niets kon schelen! Dat wás al ergerlijk. Maar dat zulk volk hem dan nog overmande en boeide en achter slot en grendel stak, dat heeft zoo diep zijn zenuwstelsel aangetast, dat hij nog opeens kan opstuiven met doodsbleek gelaat als hij sleutels hoort rammelen voor 't sluiten eener poort. De benauwenis van 't cachot is hem zoo in de leden gevaren, dat zijn gezicht nu nog versombert, als hij met den trein door een tunnel gaat. „O die hekken en die ijzeren deuren! Jullie weet niet wat het is en wat dat beteekent: gevangenis! Ik stik alleen al bij de gedachte er aan," zegt hij. [6])

De landlooper, loopjongen, student wierp zich in Lausanne in de politiek en werd redacteur van een weekblaadje: De Toekomst der Arbeiders. Wegens zijn radicaal socialisme van de daad werd

---

[5]) Zooals Mussolini het revisionistisch socialisme beschimpte. Sarf. a. w. blz. 46.

[6]) Sarf. Mussolini blz. 59, doch vgl. Emil Ludwig a.w. blz. 47.

hij over de grens gezet en kwam hij in Frankrijk terecht, in het land van den grondlegger van het Syndicalisme, George Sorel,[7]) die een grooten invloed op Mussolini had door zijn geschriften.

Sorel. De „mythe" en de „action directe".

Sorel verheerlijkt de „action directe", de *spontane daad*[8]) die de geschiedenis „dirigeert", die leidinggevend is, en de *mythe*. Niet de „leer", het stelsel, de logische redeneering, bestuurt het leven der menschen, maar de overgegeven persoonlijkheid aan iets heel dieps, dat met overtuiging wordt aangegrepen. Dat diepe, de ziel aangrijpende, dat ver gaat boven het „dorre" verstand, noemt hij „mythe". En deze mythe heeft in allerlei vormen onder alle volken tot groote dingen in staat gesteld. Intuïtief hebben de menschen daaruit geleefd en daaruit hun groote daden gedaan.

Niet op grond van redeneering en objectieve begrippenschema's, maar spontaan van uit het ideaal dat hen gegrepen had, hebben menschen en volken zich geworpen in den stroom die „het leven" heet. En zóó, door de spontane daad, die gebonden was door de mythe, is geschiedenis gevormd, zegt Sorel.

Of die mythe dan „waarheid" is of „verdichting", dat komt er niet zoo op aan, de echte „waarheid" van het werkelijke spontane is er *daadscheppend* in aanwezig en dat is, volgens deze richting, méér dan dat men zou kunnen zeggen : zij is *waar*, of zij is *recht*.

Hier is het grondbeginsel van Mussolini's bekende uitspraak :

---

[7]) Zie over Sorel in verband met Mussolini : Dr. Frans Schaepman, Het Fascisme naar zijn beginselen beoordeeld, blz. 22, 41, 151, 161, 167.

En verder : Dr. H. Dooyeweerd, De Crisis in de Humanistische Staatsleer, blz. 70—76, „De politieke *mythe* in het fascisme".

En verder : Dooyeweerd a.w. blz. 155—160 „over de *syndicalistische* staatstheorieën en de idee der *beroepsstandenvertegenwoordiging*".

[8]) *Deze* daad was voor Sorel de revolutionaire werkstaking, die de nieuwe syndicalistische maatschappij „scheppend" voortbrengt. En als *die* maatschappij er is, dan is alle strijd opgeheven. Mussolini noemt bij Ludwig Sorel als zijn leermeester voor 't Syndicalisme. Blz. 157.

Zie over de leer van Sorel ook : M. Freund, *Georges Sorel :* Der revolutionäre Konservatismus, (door E. von Beckerath ten zeerste aanbevolen als de beste „Sorel-Interpretation".) Frankfort 1932.

„l'atto precedette sempre la norma"[9]) — de daad *„stelt"* tegelijk de norm, de daad gaat vóór de wet. Met de daad is dan natuurlijk de bovengenoemde daad van de „echte" „ware" Persoon bedoeld : men zou kunnen zeggen : de „ware" daad van de „ware" persoon is tegelijk ook krachtens dien oorsprong rechtmatig en „wettig".

Bergson. De „scheppende evolutie."

Nog een andere Fransche geleerde, de beroemde Henri Bergson had door middel van Sorel groote invloed op Mussolini. Zijn „scheppende evolutie" van de intuïtief door ons beleefde werkelijkheid moet ook in dit verband Benito bekoord hebben.

Het persoonlijkheidsideaal van de „classe dirigente" van *Pareto* wordt aangevuld en gesterkt door de „action directe" (geschiedenis makende daad) van *Sorel* en vindt zijn levensbeschouwing in de intuïtief „beleefde" werkelijkheid van *Bergson*, die in deze daad in den tijdstroom *scheppend* voortgaat tot hoogere orden. [10])

Nietzsche. 't Geweld.

Voeg daarbij nog de geschriften van Nietsche, die hem ook hebben „gesticht" in zijn overtuigingen over de heerlijkheid van het geweld en ge hebt eenig vermoeden in welk een geest deze jonge man is toegenomen, zoo, dat hij een der allereersten zou kunnen worden in het dienen van den tijdgeest.

Volgens berichten uit Rome van 4 Aug. 1932 heeft Mussolini een schriftelijke uiteenzetting gegeven van de politieke leer van het fascisme. In de inleiding verklaart Mussolini dat hij 't fascisme niet heeft *„geschapen"* op de basis van een reeds gereede *leer*, doch dat hij eerst *de wet van het handelen* heeft gevolgd.

Men ziet hier de „mythe" (als wet van het handelen) en de „action directe" (daad die „scheppend" werkt van uit de mythe.) De „leer" komt dan later, als door de daad geprecedeerde waarheid en met den tijdgeest overeenkomend recht.

---

[9]) E. v. Beckerath, Wesen und Werden des fascistischen Staates, Berlin 1927, blz. 53. Deze zin staat ook in het Statuut der fascisten. Vergel. ook Beckerath a.w. blz. 93.

[10]) Vgl. Dr. F. Schaepman, Het Fascisme, naar zijn beginselen beoordeeld, blz. 39.

Thans, vervolgt Mussolini, heeft het fascisme zijn eigen doelstelling in alle kwesties welke materieel en geestelijk van belang zijn voor de volkeren der wereld.

De *daad* van Mussolini, die 't fascisme „schiep", wordt dus ook doelstellend voor àlle terreinen des levens voor alle volken der wereld!

En dan komt dit moois: *Slechts de oorlog brengt alle menschelijke energie tot de hoogste spanningen.*

Is hier niet een geheel *volk,* dat het politiek geweld verheerlijkt in dienst van eigen ontwikkeling? Is hier niet sterke verwantschap met Nietsche's Uebermensch? Alleen, bij Nietsche is het Individu groot, hier is het een *Individu: Staat,* dat alle kleine individuen omvat en tot openbaring brengt. Verder verzekert Mussolini, dat het fascisme beslist bestrijdt iedere *leer,* die de basis vormt van het z.g. wetenschappelijke en *marxistisch* socialisme, d.w.z. de leer van het historisch materialisme.

De leer van Marx, echt „Duitsch" wetenschappelijk, is door Sorel omgevormd in het personalistische Fransche syndicalisme met zijn „action directe" — ook hier weer blijkt, dat Mussolini Fransch georiënteerd is.

Mussolini vervolgt: „Het fascisme staat geheel tegenover de liberale *doctrine,* zoowel op 't gebied der politiek als op dat van het bedrijfsleven."

't Bovenstaande bevestigt op verrassende wijze hoe het persoonlijkheidsideaal en de action directe en de mythe en 't geweld en de afkeer van de „leer" en het syndicalisme (sociale opbouw van den *Staat* door syndicaten) werkelijk de grondbeginselen van het fascisme zijn.

En zij, die in fascisten alleen maar zien de trouwe Vaderlanders met eerbied voor de monarchie en voor de Overheden, de mannen van *orde* en *waarheid* en *recht,* de oprechte strijders, die zich offeren in den strijd tegen de „boozen" (Communisten, Socialisten en Liberalen) — zij die zoo denken, mogen wel toezien, dat zij niet een onbevoegde in uniform voor *politie* aanzien om bij hem bescherming te zoeken.

De gedachte dat het fascisme een strenge „rechtsche partij" is,

moet geheel verworpen worden, zegt een vurig aanhanger van Mussolini, Prof. G. Mehlis. [11])

En in zijn rede van Mei 1930 te Livorno zeide Mussolini: „Men noemt ons een reactie, — wij zijn een revolutie." [12]) Hij sprak hier tegenover de revolutionairen, die door het woord „reactionair" de arbeiders willen afschrikken. [13])

In streken waar men afkeerig is van „revolutionair", daar zegt hij het natuurlijk weer anders en wijst op de heiligheid en eerbiedwaardigheid der tradities, die hij, Mussolini, juist beschermde, door den Koning en den Senaat te behouden en in eere te stellen.

Als gewelddaad *voor dezen tijd* is zij *niet* reactionair. En als Vaderlandsche daad is zij ook niet revolutionair in den gewonen zin.

Maar *gewelddaad* is het optreden van Mussolini zeker. Dat zegt hij zelf ook.

In zijn Rede van 26 Mei 1927 zegt Mussolini: „Gedurende mijn geheele leven heb ik het geweld verheerlijkt...... Ik heb echter altijd weten te onderscheiden tusschen geweld en geweld...... en steeds wees ik er op, dat het geweld in overeenstemming moet zijn met den tijdgeest." [14])

De tijdgeest.

Hij zal met „tijdgeest" wel bedoelen: de momenteele omstandigheden. Hij bedoelt dan dit: Ons handelen richt zich mede naar de omstandigheden van dit oogenblik en *niet uitsluitend naar een rationeel denkstelsel.* Als ik zeg: „morgen ga ik vast uit als 't mooi weer is" en 't *is* morgen mooi weer, doch ik word ziek, dan zou de rationalist op grond van die stelling kunnen eischen, dat ik tòch ging, want aan de voorwaarde „mooi weer" is immers voldaan? Maar het leven is steeds meer dan ons *denken.* Ook al had ik er bij gezegd: „bij leven en welzijn ga ik uit", dan nog waren er weer

---

[11]) Prof. G. Mehlis, Die Idee Mussolini's und der Sinn des Fascismus. Leipzig 1928 blz. 63.

[12]) Gioacchino Volpe, Wording en wezen van het fascisme, Inleiding van Mr. Westerman in de Hollandsche vertaling. 's Gravenhage 1930 blz. VII.

[13]) „Wij hebben dat woord „revolutie" noodig, daar het op de massa een mystieken indruk maakt", zei Mussolini tot Emil Ludwig. Zie Ludwig a.w. blz. 108.

[14]) Vertaald in „De Bezem" 1e Jg. no. 35.

duizend andere mogelijkheden, dat het niet doorging. Tegenover de overheersching van het leven door het denken bij het rationalisme heeft Mussolini hier gelijk.

Maar uit het bovenstaande blijkt, dat hij aan den anderen kant de „waarheid" en het „recht" verandert door de *daad*, als hij dat wil.

Metterdaad is Mussolini's geweld „in overeenstemming met den tijdgeest", diep principieel gefundeerd in de geestelijke stroomingen en ook philosophisch „wetenschappelijk" te verdedigen als „eerbiedwaardige opvatting".

Niettemin bij 't licht van Gods Woord is het *leugen* van den tijdgeest.

Toch kan men verstaan, dat degenen, die iets van de diepte en van het actueele van Mussolini's „geweld" hebben verstaan, verontwaardigd zijn, wanneer de populaire opvatting Mussolini anders niet ziet, dan als een willekeurige „groote baas", die 't gedaan gekregen heeft om met slinksche middelen een geheel land onder de knie te krijgen.

En ook, dat zij de oppervlakkige rationalistische critiek van de menschen die niet „bij" zijn met den tijdgeest eenvoudig als „achterlijk" verachten. [15])

Ja, Mussolini's geweld is in overeenstemming met den tijdgeest. Hij staat daarin vóóraan.

Vandaar ook de opgang van deze nieuwe beweging en „leer".

Op zijn omzwervingen waarover wij spraken werd Mussolini voor dit werk voorbereid.

„Bij" met de nieuwste geestelijke stroomingen.

Wat heeft die armoedige vervolgde revolutionaire zwerver met zijn tijd meegeleefd! [16]) Wat was die omslag van de geestesstroo-

---

[15]) Lees bijv. dezen uitval in De Bezem Jg. I, no. 35 toen de bladen op inconsequenties van het fascisme wezen: „Alsof *de* meening van het fascisme bestaat. Dat vatten die dooie-rooie-liberaal-maçonnieke suffaards niet: dat fascisme iets *levends* is en best een beetje (naar hun erbarmelijk intellectualistisch begrip) met zichzelf in tegenspraak mag zijn!"

[16]) Daarom zei men: „Mussolini heeft de ideeën van het laatste boek dat hij gelezen heeft". — Ieder boek in dien geest, die hem dreef, verslond hij. En wat tegen dien geest inging haatte hij. Zie Dr. F. Schaepman, Mussolini, blz. 38—42.

ming uit het humanistisch wetenschapsideaal in het humanistisch persoonlijkheidsideaal naar zijn geest! Wat heeft hij de erkenning van de „werkelijkheid" in den stroom des levens, in den tijdsklop in zijn aderen gevoeld. Wat heeft hij daartegenover die wereld van ideeën in de hersens der menschen, dat gedachtenspinrag! verwenscht! Wat heeft hij de intuïtieve dadendrang als bij hemzelven aangezien voor het wâre leven.

Doch, hij leerde ook wijsheid en voorzichtigheid en overleg. De daad moet op 't juiste moment gedaan worden. De gevangenis strafte zijn onbesuisde driften. De daad moet in overeenstemming zijn met de omstandigheden. Het harde leven heeft hem dat wel geleerd.

De Russen in Zürich. Dialectisch Marxisme.

Weer uit Frankrijk terug in Zürich kwam Mussolini in aanraking met een Russischen kring van Marxisten die „met stroomen slappe thee en groote woorden" in methodisch rationalisme schermden met de leer van Marx en Lasalle.

Met een Russische studente, Angelica Balabanoff, sloot hij vriendschap van „respectvolle kameraadschap." Dit kleine leelijke vrouwtje zwoer bij de woorden van Marx. Maar zij beleed Marx' leer niet bij de gratie van de logische redeneering (rationalistisch). Ook zij heeft tezamen met Lenin[17]) en Trotzki, die ook in Zürich studeerden, met haar tijd meegeleefd. Deze menschen vatten de leer van Marx „dialectisch" op, d.w.z. in de leer van den waren Marxist staan vaak twee, geheel logische, absolute stellingen onverzoend naast elkander en dan is het eene evengoed waar als het andere, omdat zij beide verzoend worden in een waarheid van hoogere orde.

De moorddaad van de GEPOE is tegelijk dialectisch de ergste klassenstrijd (moord) en toch ook de grootste vredesbeweging (weldaad aan „den mensch".) Dat is niet te beredeneeren, maar eens zal dat uitkomen als de nieuwe wereld de ware Marxistisch-economische „werkelijkheid" van dit leven openbaart. Dan zal

[17]) Mussolini herinnert zich *Lenin* niet meer, zegt hij. De Russen veranderden daar zoo vaak hun namen. Lenin heeft hem blijkbaar wel gekend, want toen de socialisten Mussolini later uitwierpen zei hij: Waarom hebben jullie Mussolini verloren? Ludwig a.w. blz. 153.

de leer van Marx verheerlijkt openbaar worden als hoogere waarheid, als *de* „leer" der „waarheid".

Ook in het persoonlijke leven van Angelica was een geweldige onevenwichtigheid, een dialectische tegenstelling in haar daden, een fantastisch echt Russisch overdrijven en dat beminde Mussolini in deze kameraad.

Tijdens den wereldoorlog is Angelica Balabanoff tezamen met Lenin en Trotzki uit Zwitserland uitgewezen. Samen zijn zij naar Rusland gereisd om het groote dialectische dadenplan van de leer van Marx uit te werken. Angelica kwam op het kussen van een Keizerin en reed daar in een luxe auto ! [18])

In 1924 werd zij door datzelfde „dialectische" revolutieplan van den overste dezer wereld als contra-revolutionaire uit Rusland verbannen. [19])

En een paar dagen tevoren hadden de gezanten van Mussolini — die in eigen land de communisten en het Marxisme in alle uitleggingen had neergetrapt — de Russische grens overschreden om...... vriendschap te sluiten met de Sowjet-republiek.

Van uit de dialectische opvatting der *leer* van Marx volgen de meest tegengestelde daden in Rusland. En als de *daad* van Mussolini de waarheid en het recht „stelt", dan is alles wat hij met overleg doet waar en alles wat hij uitdrukkelijk wil ook recht.

Bij de Russen is een „dialectisch" duivelsch denken in ijzeren consequenties gekomen in de plaats van eerbied voor de *waarheid*, die van God is. Bij de fascisten is de „vrije scheppende Persoon" gekomen in de plaats van de persoon, die zijn roeping en ambt naar het *recht* Gods wil uitvoeren. De wortel van dit kwaad zit in de geesteshouding van den mensch, die in opstand tegen God is.

De crisis van de humanistische staatsleer.

De woordvoerders van deze geesteshouding zijn de groote philosophen.

Bij Kant is ook de afgoderij met het *denken* (reine Vernunft) en de verheffing van de *vrije* persoonlijkheid te vinden.

---

[18]) Sarfatti a.w. blz. 72.

[19]) In „De Nieuwe Weg", onafhankelijk revolutionair socialistisch Maandschrift 4e Jg. no. 6, publiceerde Angelica Balabanoff in 1929 een artikel „Over het zoogenaamde corporatieve stelsel in den fascistischen Staat".

De moderne philosophie staat, in zoover zij woordvoerdster der humanistische geestesrichting is, schuldig, zoowel aan de gruwelen in Rusland als aan de onderdrukking in Italië. De hedendaagsche crisis in de moderne Staatkunde is 't gevolg daarvan, dat men aan het denken, de ratio, eere heeft gegeven ook daar, waar haar geen eere toekwam, en anderzijds uit reactie macht heeft gegeven aan de *persoonlijkheid*, waar *recht* en *waarheid* moeten heerschen. De *crisis* van de humanistische Staatsleer openbaart zich zoowel naar den kant van het *wetenschapsideaal* ('t parlementaire stelsel als meerderheidscultus wankelt) als naar het persoonlijkheidsideaal in zijn democratische vormen (de leuze: „vrijheid, gelijkheid en broederschap" wordt thans bespot.)

Prof. Dooyeweerd zegt:

„Na het geloof in de *goddelijke* grondslagen van den staat is ook dat in zijn immanent *redelijke* grondslagen aan het wankelen gebracht.

De idee der modern humanistische democratie is zelve geen andere, dan die van een scepticistisch relativisme, *dat zich niet meer met heel den inzet der persoonlijkheid achter absolute waarheden durft te stellen* en zich daarom tevreden stelt met gelijk recht voor iedere staatkundige *beschouwing* op te eischen. Schier onoverzienbaar wordt de moderne litteratuur over de „crisis der democratie", de crisis van het parlementarisme...... alle persoonlijke autoriteit wankelt." [20])

De valsche synthese van een gewichtige allesbeheerschende „wetenschappelijke" grondslag van den Staat met de makke persoonlijkheid van den regeeringsman, die aan de meerderheid zijn bevoegdheid schijnt te ontleenen, wordt thans overal in haar zwakheid openbaar. Prof. Dooyeweerd zegt daarvan: „De geheele ideologie, welke het humanistisch persoonlijkheidsideaal van Grotius tot Hegel aan de staatstheorie geboden had, bevindt zich thans in een toestand van relativistische scepticistische ontbinding. Zoo toonde zich een groot deel der Europeesche Staten rijp voor de nieuwe ideologie der machtsdictatuur." [21])

---

[20]) Dr. H. Dooyeweerd, De crisis der Humanistische Staatsleer, Amsterdam 1931 blz. 39.

[21]) Dooyeweerd a.w. blz. 45.

Deze of die „noodsprong".

En deze machtsdictatuur is beide in Rusland en in Italië aanwezig. In Rusland bij degenen die zweren bij de wetenschap van Marx — maar dan dialectisch opgevat en niet rationalistisch — met ijzeren consequentie door bloed en tranen heen en niet in den „wetenschappelijken" parlementairen vorm!

In Italië bij degenen, die weer den persoon zoeken in de Overheid. Maar niet den persoon, die regeert bij de gratie van de helft + 1 der parlementsleden, maar den geheel eenigen „waren" Persoon, die de ware daad voor 't vaderland doet, Mussolini.

Naar beide zijden zijn de consequenties scherp — ik zou haast zeggen „duivelsch" — doorgetrokken. In beide landen heeft het „beginsel" tot moord en velerlei ander onrecht geleid. In beide landen is de slappe middenstof, die geen politieke beginselen heeft en geen leiders, zonder weerstand. In beide landen zijn de andere politieke partijen die oppositie voerden „vernietigd en in het stof getrapt." [22])

In beide landen spreekt men van de *daad* en laat de praat („parlement" van parler = spreken!) links liggen. In beide landen prijst men de *„werkelijkheid"* als datgene, waaruit *recht* en waarheid moeten voortkomen.

Tegenover onvruchtbare rationalistische bespiegelingen over recht en waarheid geeft deze nieuwe strooming een indruk van kracht. Duizenden jonge menschen van onzen tijd, die, als Mussolini in zijn jeugd, sterk meeleven en „bij" zijn, hebben geen weerstand en vallen dezen geest des tijds bij.

Roeping der Christenen tegen dezen geest der eeuw.

Daarom is het zoo noodig, dat er uit den kring der Christen-Staatsgeleerden een ander geluid komt, dan van het humanistisch wetenschaps- of persoonlijkheidsideaal. Dat er gebeden wordt tot God en dat er gewerkt worde aan de andere wereldbeschouwing dan die van het rationalisme of personalisme — aan de andere kijk op de gansche schepping Gods dan die van de moderne philosophie.

Heel eenvoudige menschen, die bij Gods Woord leven, zien vaak

---

[22]) Mussolini in zijn bovengenoemde Rede: De Bezem Ie Jg. no. 34.

zoo scherp de werkelijkheid. Zij kunnen vaak zoo de grenzen onderscheiden waar de leer ophoudt en de persoonlijke beslissing haar rechten heeft. Zij onderscheiden vaak zoo zuiver den persoon en zijn *ambt*, de gedachte en de *waarheid* er van, de wet en het *recht* daarvan. Zij werden er voor bewaard om een deel van Gods schepping — 't economische of 't psychische of 't logische of 't physische — *allesbeheerschend* te maken. Want zij kennen God als den Almachtige, die alle dingen regeert en die *van elk ding* de physische, de psychische, de economische „wet" bepaalt.

Zij weten ook, dat niet de *persoon*, maar de r o e p i n g en de t a a k van Godswege den mensch in zijn sociale functie als vader — en in zijn staatkundig a m b t als Overheid — tot wettig gezag maken. [23])

De Christen-geleerde kent in de practijk datzelfde als de eenvoudige man uit het volk. Doch nu kan hij in de wetenschap twee kanten uit. Hij kan naast de gewone practische kennis der werkelijkheid zijn offer brengen aan „de wetenschap" van zijn tijd. D.w.z. hij kan in den bloeitijd van het rationalisme óók rationalistisch denken in de wetenschap. En thans in den opgang van het irrationalisme van dezen tijd kan hij mee opgaan en offeren aan de „Persoonlijkheid" en de „Intuïtie" en het „Leven" en de „Daad" of het „Handelen". Dat gevaar is voor ons zeer groot, want de geest der eeuw gaat vooral ook in de wetenschap rond als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden. Zooals Israëls jonge leidende figuren telkens weer werden meegezogen in den eeredienst voor zon en maan (Baäl en Astarte) zoo is ook in het Christendom de geweldige zuiging tot de afgoden van de eeuw.

Die geest der eeuw gebruikt dan de ware elementen van reactie op het dwaze „verouderde" rationalisme om te winnen voor het irrationalisme. De echte resultaten der wetenschap worden door die geestesstrooming gebruikt om tot zijn dienst te verlokken. En de crisis van onze parlementaire regeering dreigt te verleiden tot de radicale „leer" of de radicale persoonlijkheid.

Maar de Christen-geleerde kan door Gods genade ook „een-

---

[23]) Is het daarom wel juist om te spreken van „inhaerente souvereiniteit" bij een begaafde? Zie Dr. J. Severijn, De Staatsleer van het Fascisme, A.-R. Staatkunde 3 maand. uitg. 4e Jg. blz. 203 onderaan.

voudig" blijven. Zoo, dat hij het *echte* van de wetenschap leert onderscheiden van het valsche van den geest der eeuw. Zoo, dat hij een open oog heeft voor al Gods werken in de natuur en in de geschiedenis en dat hij die dingen, die de eenvoudige man ook ziet, nu wetenschappelijk gaat onderscheiden. De analyse van de z.g. naief realistische kennis, de steeds dieper gaande onderscheiding in al dat groote en veelvuldige werk van God, dat de eenvoudige in de levenspractijk bij de Schrift kent — dat is een werk, dat den Christen-geleerde krachtig kan maken in zijn vak. Dat geeft hem ook de gelegenheid om den geest der eeuw te weerstaan op het terrein der wetenschap.

In Hoofdstuk II par. 1 van zijn bovengenoemd boek kiest Prof. Dooyeweerd niet alleen tegen de verouderde *rationalistische* realiteitsbeschouwing, maar evengoed tegen de *irrationalistische*, die ook de grondslag van Mussolini's werk vormt. En hij kiest met beslistheid partij voor de realiteitsbeschouwing van den „eenvoudigen" Bijbellezer, die de schepselen Gods „neemt", zooals ze zich aan hem voordoen en geen „wezen" „in" of „achter" de dingen zoekt. Voor dit z.g. naief realisme is het „wezen" van dezen stoel geen *„begrip"* stoel, dat daar „achter" ligt, noch een geheimzinnig *„iets"* binnen in dien stoel — maar het ding zooals 't daar voor mij staat in zijn gansche bestaan als schepsel. Ik kan over dat ding niet heerschen met mijn *denken* alleen — maar ook niet met een *persoonlijke* toovermacht over zijn „kern". Maar het gansche schepsel dat *ik* ben, kan wel het gansche schepsel dat *stoel* heet verstandig oppakken en naar persoonlijk wilsbesluit neerzetten. Zoo komen „leer" en „ding" en „kracht" ieder op eigen wijze voor.

Moge het Prof. Dooyeweerd gegeven zijn deze aansluiting bij de kennis der eenvoudigen, die bij Gods Woord leven, verder uit te werken. Dan zal voor vele jonge menschen die studeeren de oorzaak van de anti-nomie in hun rationalistische of irrationalistische wetenschapsopvatting opgeheven worden, zoodat blijken zal, dat juist het eenvoudige Schriftgeloof de beste waarborgen geeft voor onbevangen onbevooroordeelde wetenschap. [24])

---

[24]) Zie de art. van Ds. Schilder in De Reformatie van Juli 1932 naar aanleiding van het boek van Dr. J. Bruin. Het Christelijk geloof en de beoefening der natuurwetenschappen.

Ook voor de politieke crisis is om redding van de Christelijke wetenschap te bidden...... opdat wij niet vergaan onder de macht der modernste Machtsstaatsidee.

Om de Italiaansche grens.

Doch keeren wij thans terug tot Mussolini.

In 1907 vinden we hem in het Italiaansch sprekend gebied van Oostenrijk, in Tolmezzo. Daar was hij eerst een tijdlang onderwijzer. Men vertelde van hem, dat hij dagelijks met snelle passen, altijd zonder hoed of mantel, in den strengen winter van het centrum van 't dorp naar de school ging. Altijd had hij een boek of krant in de hand, die hij las en die de wind hem vaak trachtte te ontrukken als hij over de lange Tagliamentobrug moest.

De kinderen, een dertigtal, hielden van hem, hoewel hij toch geen geduldig meester was. Door bliksemende blikken, door brullen en vuistslagen op de bank joeg hij hun schrik aan. Wegens vervloekingen en verwenschingen, die hij bij die gelegenheden uitte, werd hij aangeklaagd door een der ouders, doch de inspecteur kon vaststellen, dat hij, hoewel de grenzen overschrijdende, toch nooit anders dan de namen van Boeddha en Mohammed gebruikte! [25]) Bij een geestelijke leerde hij wat Grieksch en Latijn. Tegelijk organiseerde hij politieke vergaderingen, waardoor hij in 1908 zijn baantje weer verloor. In 1909 vinden we hem in Trente, het Oostenrijksch gebied waar vele Italianen woonden. De Italiaansche Socialisten van over de grens hadden hem benoemd tot Secretaris van de Kamer van Koophandel in Trente. Meteen werd hij daar hoofdredacteur van een blaadje: Il Popolo (Het Volk).

Daar was zijn hand weer tegen allen. Niet alleen tegen de clericalen en tegen hen die pro-Oostenrijksch waren, maar ook tegen eigen partijgenooten die afkeerig waren van zijn woelingen. Toen schreef hij de historische woorden: „De Italiaansche grens is niet bij Ala", m.a.w. de Oostenrijksche gebieden die door Italianen bewoond worden behooren bij Italië.

Deze „irredentistische" propaganda bekocht hij met uitzetting.

---

[25]) Sarfatti, a.w. blz. 88.

Tripoli-actie.

In Sept. 1911 werd hij in Forli, in zijn geboorteland, gevangen genomen en voor langen tijd in de gevangenis gezet, omdat hij een beweging opwekte tegen de verovering van Tripoli door Italië. Hij was daar niet tegen omdat hij in 't algemeen „koloniale oorlogen" veroordeelde, maar uit practisch politiek oogpunt, omdat deze expeditie Italië geen voordeel beloofde; wat ook in de uitkomst is gebleken! Hij zeide: „Ik heb dat Italië lief, dat zich moeite geeft om zijn volk uit de maatschappelijke en geestelijke ellende te verlossen."

Geweld tegen het „wettig gezag".

Als een staaltje welk een gevaarlijk man-van-de-daad [26]) hier tegenover de Overheid van Italië stond, kan de volgende lijst van beschuldiging dienen van 24 Sept. 1911.

1. Weerstreving van de openbare macht en bedreiging van de beambten in de uitoefening van hun ambt.
2. Gewelddadige vrijheidsberooving van opgeroepenen onder de wapens.
3. Gewelddadige sluiting van openbare bedrijven en fabrieken.
4. Gewelddadig ophouden van een electrische tram en vernieling van goederenwagens en spoorweg.
5. Beschadiging van de telefoon.
6. Idem van de telegraaf.
7. Gewelddadig ophouden van een locomotief.
8. Een sneltrein in gevaar gebracht door een telegraafpaal over de spoorlijn te leggen.

Dat zou tegenwoordig onder *zijn* bestuur eens moeten gebeuren!

Heeft Mussolini zich van deze opstandigheid van de daad „bekeerd"?

Neen, hij heeft alleen dit geweld dóórgezet, totdat hij *de* man van de „Vaderlandsche" Staats-daad is geworden — en nu mag niemand meer zich soortgelijke daden veroorloven of hij zal hem met datzelfde geweld „vinden".

---

26) De politie in Zürich was nog niet zoo heelemaal mis, toen zij hem de „eer" aandeed van anthropometrische opnamen. Een „eer" die zeer weinige politieke revolutionairen te beurt valt. Sarf. a.w. blz. 78.

Hoe is dan deze opstandeling de man van de natie geworden en tot het „wettig gezag" over den Staat gekomen?

Door een voortgaande ontwikkeling van gewelddadig optreden „in overeenstemming met den tijdgeest". Vervolgen wij slechts zijn levensloop.

Mussolini maakt naam in de partij.

Op een socialistisch congres werd de leider Bissolati, die met de regeering wilde samenwerken, uit de partij gestooten op een motie van Mussolini. Ineens was hij nu *de* man onder de socialisten. „Een man met groote toekomst", schreef de een. „In ieder geval de tegenwoordige heerscher in de partij". Een ander zag dieper nog: „Waarlijk, waarlijk, deze mensch is geen Marxist, en evenmin een socialist. Hij is ook geen politicus. Waarlijk, waarlijk, deze mensch is een dichter, een dichter, die Nietsche gelezen heeft." [27])

De vrouw die dit schreef, Anna Kulischkoff, zag de gesloten levenseenheid van dezen man.

Hoofdredacteur van de Avanti.

In December 1912 ging Mussolini naar Milaan als hoofdredacteur van de Avanti, het groote socialistische dagblad voor heel Italië.

Zijn artikelen waren buitengewoon. In korten tijd was de oplage van de „Avanti" van 40.000 tot bij de 100.000 gestegen. Zijn taal vol weemoed en passie, zijn geweldige zakelijkheid waardoor de artikelen wemelden van feiten — was de taal van de daad.

En weer klonk zijn strijdklaroen! De vrijmetselaars in de partij stonden hem om vele redenen tegen. Hun anti-clericalisme was hem even onverdragelijk als hun internationalisme. En dat onderaardsch geheim gedoe haatte hij. Maar ook de *revisionistische* socialisten vonden in Mussolini nog steeds hun felle vijand en rustelooze bestoker.

„Wij willen de socialisten dwingen socialist te zijn en de burgers burger". „Wij moeten ernstig en bitter vechten".

---

[27]) Sarfatti a.w. blz. 125.

De roode week. 1914.

Begin 1914 brak een opstand uit in de streek van Ancona tot Ravenna. 't Garnizoen in de kazernes werd belegerd, boerderijen geplunderd. In Milaan, Turijn en Bologna braken sympathiestakingen uit. Mussolini had de leiding. „Socialisten van Milaan bezet de straten!" commandeerde hij en zelf was hij de eerste die het Domplein betrad.

Deze opstand, „de roode week", waarvan hij veel verwachtte, liep echter op niets uit en dat was niet gunstig voor zijn prestige in de „Partij".

De Oorlog.

Toen de wereldoorlog uitbrak was het voor Mussolini een kritieke tijd.

Reeds 26 Juli gaf hij een artikel in de Avanti onder den titel: *Weg met den oorlog.* Op 27 Juli bedreigde hij de regeering met algemeene staking en voortzetting van „de roode week" indien Italië zich met Duitschland of Oostenrijk zou verbinden.

Vóór interventie.

De socialisten in de oorlogvoerende landen vochten echter met vuur voor hun „Vaderland" en voor den „wereldvrede" tegen het „onrecht" van den anderen staat. De sympathieën van Mussolini waren aan den kant van Frankrijk en België.

In September sprak Mussolini op een partijavond in Milaan en daar legde hij zijn tweestrijd bloot...... als socialist vóór de neutraliteit, als Italiaan tegen Duitschland, als socialist vóór den „wereldvrede" waarvoor de Fransche en Belgische kameraden zoo bloedig strijden, als Italiaan bevreesd voor 't belang van onze natie. Hij sprak moeilijk en onzeker.

Tot aller verwondering stond hier Mussolini op *nationalistische* wijze de *Italiaansche* volksbelangen te overwegen. [28])

Zoo besloot hij dan, dat de partij, in plaats van de absolute, de *relatieve* neutraliteit zou voorstaan.

---

[28]) Voor hem gaf deze overweging den doorslag, dat *door oorlog* de mogelijkheid van „revolutie", van *nieuwbouw van Italië,* zou ontstaan. Ludwig a.w. pag. 88.

En de Avanti verscheen 10 October met een artikel: „Van de absolute neutraliteit tot de *actieve* en *werkelijke* neutraliteit".

Maar dit werd de volkomen breuk met de officieele partij.

Uit de partij gezet.

De „Partij" zwoer bij het eenmaal vastgestelde „beginsel": absolute neutraliteit. 't Was toch compromiteerend om nu ineens... wat anders te poneeren?

Niet alzoo de man van de daad. Wat gaf hij om wat hij vorige maand geschreven had. Wat tóen allicht noodig was behoefde het nu niet te zijn! De breuk werd volkomen. Mussolini moest de redactie van de Avanti neerleggen en liet zijn salaris in den steek. Ook dat van de loopende maand. Een telegram: „Ik heb mijn ambt als leider van de Avanti onherroepelijk neergelegd. Eindelijk ben ik vrij. Gegroet. Mussolini." Dat was alles.

En toen kwam de groote socialistische vergadering waar de man van de daad en van den tijdgeest verworpen werd. (25 Nov. 1914). Bleek stond hij voor de duizendkoppige menigte, die hem beschimpte. Er werd gefloten. Herrie aan alle kanten. Vuisten werden gebald naar den man, die in dit kamp niet meer thuis behoorde. Hij stootte hijgend uit: „Ik ben socialist en ik zal het steeds blijven. Men kan zijn aard niet veranderen, het zit in het bloed!" 't Was alles wáár — maar het socialisme van deze massa kon zijn vooruitgeschoven socialisme vóór aan de geestelijke stroomingen niet verstaan.

Te wapen!

Mussolini gaf nu zelf een blad uit: De „Popolo d'Italia", *„socialistisch dagblad"*.

„Tot U, Italiaansche jeugd, gij jonge mannen in de werkplaatsen en in de Hoogescholen, gij jongelingen in jaren *en in geest*, richt ik het woord, *gij* zult geschiedenis maken, U breng ik mijn groet.

En ik roep U met een schrikwekkend en imponeerend woord, met het woord: „Oorlog".

Mussolini schreef toen in de Popolo:

„De oorlog is de smeltkroes, waarin zich de nieuwe revolutionaire aristocratie vormt". (Denk aan de classe dirigente).

„Aan ons is het dus, voor een revolutionaire" (syndicalistische) „anti-constitutioneele interventie op te treden" (dus tegen Oostenrijk) en niet voor een interventie van gematigde nationalisten en imperialisten. Slechts een kogel in mijn hersenen kan mij het zwijgen opleggen."

Bij Ludwig zegt Mussolini in 1932: „de Nationalisten wilden vergrooting van 't land, de Democraten wilden Trente, de Syndicalisten wilden den oorlog om daaruit de revolutie te ontwikkelen; bij de laatsten was ik ook." [29])

De z.g. „Belgische gruwelen" deden voor hem ook opgeld — nu spot hij er mee en vertelt van een „Pastor" die uit Amerika naar België werd gezonden om Duitsche gruwelen op te sporen voor propaganda, doch...... „helaas gedurende enkele maanden zoekens geen gruwelen vinden kon".

Nu bekent Mussolini: ik maakte mijn *eigen* oorlog voor mijn *eigen* revolutie om Italië naar *mijn inzicht* op te bouwen. [30])

Hier was niet een redacteur, die om persoonlijke kwesties of om een „stokpaardje" naast de „Avanti" de *„Popolo d'Italia"* oprichtte. Neen, hier stond de jonge radicale revolutionaire strooming tegenover de oude — hier vocht op leven en dood de *irrationalistische* persoonlijke dadendrang van de „heilige, *recht-scheppende* revolutie" tegen de rationalistische partij.

't Rationalisme hield aan zijn oude „stellingen" vast. Mussolini had maling aan „stellingen" die gister waarheid bevatten, doch vandaag niet te pas kwamen. De „Avanti" droeg denzelfden naam als de Duitsche Vorwärts — en ook dezelfde geest sprak daaruit.

Mussolini's *„Popolo d'Italia"* was anti-Duitsch, en tegen de regeerings-socialisten en vóór den oorlog aan de zijde van Frankrijk.

Voor of tegen oorlog, dat werd de vraag die de politiek beheerschte. Een golf van „nationalisme" ging door een deel van het Italiaansche volk en bracht menschen van verschillende politieke groepen bijeen. [31])

---

[29]) Ludwig a.w. 86.
[30]) Id. a.w. 90.
[31]) d'Annunzio vuurde de jeugd aan, Corridoni de Syndicalistische arbeiders en Mussolini de socialisten. Ludwig a.w. blz. 89.

De eerste Fasci, de „Kern van Sterken en Doelbewusten".

Mussolini's blad werd met geestdrift gelezen door arbeiders en boeren, door menschen van den middenstand en door studenten. Vooral door de jeugd!

Corridoni, een leider van radicale socialistische arbeiderssyndicaten — fel vijand van het makke socialisme dat in het parlement aan 't woord was, een goede bekende van de politie, werkte met hem samen.

Al die vrije groepen, die gegrepen waren door den geest der daden-revolutie en door den haat tegen Duitschland en door de liefde voor Italië, en door de zucht om de randgebieden te bevrijden, — al die groepen werden door Mussolini vereenigd in een *„Kern van sterken en doelbewusten"*, zooals Mussolini in de Popolo d' Italia van Jan. 1915 deze nieuwe partij noemde.

Wie denkt hier niet aan de „classe dirigente" van Pareto? Aan deze „sterken en doelbewusten" kon de leiding van Italië toevertrouwd worden. Beter dan aan het (inderdaad) zwakke parlement.

Dat de politieke beginselen in deze groepen ver uiteen liepen, dat deed er minder toe. Dat de band: *Oorlog!* maar een nationalistische *leuze* was, die na den oorlog zou wegvallen, dat deed er niet toe, als de kracht der „mythe" (in dit geval: der leuze „Oorlog!") maar *daden scheppend*, geschiedenis makend, werkte. Niemand dacht er aan om deze daden eerst te toetsen aan het recht Gods en aan de waarheid. Dat geleek een *rationalistisch intellectualistisch* standpunt, dat voor de leiders al lang verouderd heette.

Zoo richtten dan de revolutionairen Mussolini en Corridoni, vereenigingen van deze „sterken" op: „Fasci di azione rivoluzionaria".

In Januari 1915 telden deze *Fasci* meer dan 5000 leden door heel Italië in 105 fasci (vereenigingen).

Abasso l'Austria.

E la Germania!

Weg met Oostenrijk en met Duitschland! dat werd de strijdkreet van groote betoogingen door geheel Italië.

„De oorlog is de smeltkroes, waarin zich de nieuwe revolutionaire aristocratie vormt", schreef Mussolini. (Zoo schreef hij ook begin Augustus 1932!)

Ook hier weer dezelfde grondbeginselen.

De „classe dirigente" zal voortkomen uit de mannen van de daad aan het front.

En de vrede, 't geluk van Italië, 't recht voor de verdrukten en de „ware" regeering over den „waren" staat, zal zich ontwikkelen uit deze „scheppende" daad. Waarheid en recht, welvaart en gezondheid van Italië, ja grootheid, eere en heerlijkheid, alle normen des levens zij komen voort uit de éene nú passende daad van „Oorlog", die den syndicalistischen Staat zal brengen. Opstand tegen de Overheid, geweld, onrecht, moord, het zijn alle dingen, die in het hoogere licht van de *vaderlandsche daad*, gedaan van uit de diepten van 't overgegevene hart... *waar* en *recht* zijn in den hoogsten zin.

Hier heeft de Ideologie van Mussolini, die we door Pareto en Sorel en Bergson en Nietsche zagen ontwikkelen de nationalistische uitwerking gekregen. De leer van deze modernen wordt hier verbonden met de Staatsleer van Macchiavelli, van wiens werken Mussolini een nieuwe uitgave heeft laten bezorgen.

Men heeft gezegd : hoe is het mogelijk, dat de radicale socialist Mussolini, de kameraad van Angelica Balabanoff, nu soldaat wordt en in de loopgraven voor zijn „Vaderland" strijdt als de vurigste Nationalist van Italië ?

Maar we zien toch, dat zijn grondbeginselen geen oogenblik zijn losgelaten. Alleen is er nu de Nationalistische trek bij gekomen. [32])

Oppervlakkig beschouwd vindt men bij Mussolini gedurig de wonderlijkste tegenstellingen.

Maar principieel gezien is er juist *in* en *onder* al die radicale wendingen een ijzeren consequentie van één steeds doorgaande wereldbeschouwing.

De Overheid erkende echter zijn norm-scheppende daad niet als recht en 11 April 1915 kwam hij voor eenige dagen in de gevangenis terecht.

De eerstvolgende weken waren gevuld met persoonlijke uitda-

---

[32]) „De vormen zijn anders geworden, maar in wezen is 't revolutie gebleven", zegt Mussolini zelf. „Iedere revolutie geeft weer nieuwe vormen, nieuwe mythen, nieuwe eerediensten, feesten en gesten". Ludwig a.w. blz. 72.

gingen, duels (o.a. met een Kamerlid), bedreigingen, vergaderingen, opstootjes, vechtpartijen, enz. Alles voor het Vaderland!

In ons land is zulk een patriottisch vuur van een Socialist wel een niet voorkomende zeldzaamheid. Maar in Italië kwam het vaak voor, dat zelfs radicale socialisten zich aansloten bij de Nationalisten, die voor 't meerendeel republikeinsch waren.

Corradini, de leider der „Nationalisten", verklaart zijn liefde voor Italië hier uit, dat Italië als volk eigenlijk de proletariër van Europa is, dus de socialist van nature onder de volken!

Dr. von Beckerath, die dit vermeldt, ziet het meer hierin: Beide: Nationalisten en Syndicalisten waren *mannen van 't geweld*, van de revolutionaire daad, van de geschiedenismakende (niet naar recht of waarheid vragende) activiteit. [33])

Dat klopt met wat we als grondprincipe van Mussolini zagen.

Wel zullen niet velen zoo consequent en zoo met heel hun bestaan voor dit beginsel geleefd hebben als Mussolini.

Naar de loopgraven!

Italië mengde zich in den oorlog. (Mei 1915). „Nu staal tegen staal. Leve Italië!" zoo juichte de „Popolo d'Italia".

Maar de Redacteur bleef niet in zijn bureau, hij ging als soldaat naar de loopgraven.

De autoriteiten aan het front, die den agitator tegen de „toonaangevende" elite van Italië niet gunstig gezind waren, zorgden dat hij het niet verder bracht dan tot...... korporaal, hoewel hij zich in moed en doodsverachting en handigheid bijzonder onderscheidde.

De „oorlogsvrijwilligers" hadden onder de officieren en onder vele soldaten, die morden tegen den oorlog, een slecht leven. En Mussolini was dan wel een der ergste aanstokers geweest. Geen wonder, dat hij heel wat te lijden had.

Zoo ontving een soldaat van zijn compagnie een brief van den socialistischen leider achter 't front, met de woorden: „Wij hebben gehoord, dat je aan het front samen vecht met den welbekenden

---

[33]) E. v. Beckerath, Wesen und Werden des faschistischen Staates. Berlin 1927, blz. 18.

Mussolini, den afvallige. Je zoudt mij een persoonlijk genoegen doen en alle kameraden een dienst, als je hem ombracht".

Wat 'n afgrond van haat tusschen dezen socialist achter 't front en dezen Nationaal-Socialist Mussolini!

Op 23 Febr. 1917 sprong een mijnwerper uit elkaar en werd Mussolini met 42 wonden opgenomen. Met Stoicijnsche kalmte verdroeg hij 't uithalen der splinters.

Toen hij in 't hospitaal lag, werd door een geïllustreerd blad een foto van 't hospitaal verspreid. Mussolini-hospitaal, stond er onder. Op 18 Maart deden de Oostenrijkers een vliegeraanval op dat hospitaal, waardoor het vernield werd. Doch Mussolini bleef ongedeerd.

Maar dieper dan al dit persoonlijk leed sneed hem door de ziel de nederlaag der Italianen bij Caporetto op 22 Oct. 1917.

Hoe streelde 't dan zijn strijdershart als jonge Italianen vrijwillig voor hun Vaderland zich in den dood begaven! Roberto Sarfatti viel als 17-jarig jongeling. Dat was een andere geest, dan wat gewoonlijk onder socialisten wordt gevonden.

't Waren de voorboden van het nieuwe, dat stormenderhand duizenden harten zou veroveren: de geest van het *Nationaal-Socialisme*, dat eerst na den oorlog onder leiding van Mussolini zich zou organiseeren voor de *normscheppende daad*.

Het klassenstrijd-socialisme verloochend.

De geest, die Mussolini's ontwikkelingsgang voortdreef en zijn levenspad bepaalde, bracht na den oorlog weer een verrassende wending in dat levenspad.

Een keerpunt, een afbuiging, zoo ingrijpend en zoo radicaal, dat menigeen aan een „bekeering" van het oude tot het tegengestelde denkt.

Toch was dat niet zoo.

De geest bleef dezelfde.

Maar 't levenspad boog bijna rechthoekig om!

„Ik ben socialist. Dat zit me in 't bloed. Dat is niet te veranderen"...... zoo had deze man geklaagd toen de Partij hem uitwierp.

En 't was ook zoo. Hij was socialist. Heel zijn leven had hij zich blind gestaard op de sociaal-economische zijde van het leven, alsof het sociale alles beheerscht.

Het woord „socialist" behoeft niet beperkt te worden tot de Socialisten die Marx volgen en den klassenstrijd prediken.

't Kan ook zeer goed gebezigd worden voor degenen, die aan de sociale en economische gegevens een allesbeheerschende plaats in het leven toekennen, zooals ook Marx heeft gedaan, die alle functies in alle levenskringen eenvoudig liet afhangen van economische gegevens.

Welnu, iemand die alles alleen maar „economisch" en „sociaal" beschouwt heet socialist, zooals iemand, die alles psychologisch uitlegt (alsof de psychische functies alles beheerschen) psychologist heet. Zoo ook : wie alleen maar stof ziet, is materialist. Wie alles als logica verklaart, heet logicist.

Er zijn heel wat menschen, die geen Marxist zijn, maar die toch een socialistische wereldbeschouwing hebben. *Alles* zien ze beheerscht door de sociaal-economische gegevens.

't Gewone eenvoudige Bijbelvaste volk zegt dan meestal : je bent een „socialist !" wat dan groote verontwaardiging opwekt bij den „socialist", die terecht kan getuigen, dat hij het Marxisme juist bestrijdt.

Mocht bij alle Christenen het socialisme in al z'n vormen worden doorzien en verworpen !

Mussolini was en bleef Socialist. Maar de klassenstrijd van Marx liet hij los.

Doordat de persoonlijke overgegeven daad (die zelf *norm* wordt en *wet stelt)* Mussolini steeds en overal boven dogmatische stellingen en redeneeringen verhief, was hij al verder van het *doctrinaire* socialisme van Marx afgeraakt.

Met het rationalistisch regeeringssocialisme had hij nog heel zijn leven overhoop gelegen, doch van de radicale Marxisten kwam hij nu ook al verder af.

De Russen, die na den oorlog de Sovjet vormden, zwoeren bij de l e e r van Marx in de dialectische opvatting. Lenin was de man, die ten slotte alles verwachtte van de consequent doorgevoerde *leer* van Marx. De leer overspant hier het leven. De leer dringt de

persoonlijkheid in ijzeren consequenties, die de persoon slechts heeft te gehoorzamen. *De moorden in Rusland werden gedaan als onder dwang-hypnose van die leer.*

We zagen hoe bij Mussolini juist de *persoon* een leer of wet doet *volgen* uit zijn scheppende daden.

Daarom stonden Lenin en Mussolini — beiden aartsrebellen van hun jeugd af — in hun geestesrichting tegenover elkander.

Toen de oorlog kwam, eischte de *leer* van Marx consequente klassenstrijd. Niet voor 't „Vaderland" maar voor het proletariaat moeten consequente Marxisten strijden.

Maar uit de diepte des harten begon bij menigeen de liefde voor het vaderland te spreken en zoo voegden zich velen bij Mussolini's Fascio.

Na den oorlog was dit groepje van oud-strijders het eenige dat Mussolini overbleef.

Hij was een aanvoerder-zonder-volk geworden.

Dat kleine groepje oud-strijders, die indertijd hadden geijverd voor den oorlog, kreeg het nu zwaar te verantwoorden.

Al de ellende van den oorlog en van na den oorlog werd hun verweten.

Hun „Vaderlandsliefde" werd veracht door de groote menigte en het zette een diepen wrok in hun hart, dat men de echte kinderen van Moeder Italië, die vrijwillig hun bloed hadden gestort, beschimpte en de gedachtenis der dooden onteerde.

Van klassenstrijd-socialisme tot Vaderlandsch socialisme.

En toen is er iets groots gebeurd. Hier boog Mussolini's pad rechthoekig om.

De aanvoerder zonder leger, de Vaderlander-Socialist is opgesprongen en hij heeft de ondertitel van zijn „Popolo d'Italia", die luidde „Socialistisch dagblad", veranderd in: „Courant voor strijders en producenten". „Giornale dei combattenti e dei produttori".

„Oud-strijders" dat is 't „nationale". „Producenten" dat is het „sociale".

Hier is de geboorte-oorkonde van het nationaal socia-

lisme, hier is 't beginsel van den fascistischen staat.

Nationaal (beter: Nationalistisch) was de Popolo d'Italia in den geest van de oorlogsvrijwilligers en van alle oud-strijders, die van ganscher harte hun Vaderland alles hadden toegewijd in de loopgraven.

Socialistisch in den zin van den klassenstrijd kon zij niet meer heeten. De gezamenlijke dienst van 't Vaderland had de klassenstrijd opgeheven.

Maar de sociaal-economische wereldbeschouwing heeft Mussolini vastgehouden.

't Vaderland! dat was alles, dat beheerschte het gansche leven, doch dat „Vaderland" werd tenslotte als een sociaal-economisch gegeven gezien, als een eenheid van „producenten".

Nationaal- en *socialistisch;* hier vloeien twee stroomingen in Italië tezamen: het Nationalisme van Corradini en het Sorelisme, (het syndicalistisch socialisme van Sorel).

Maar in het fascisme zijn beide stroomingen zeer veel veranderd, zooals twee stoffen na een scheikundige verbinding niet meer te herkennen zijn, omdat zij beide wat hebben losgelaten en tezamen iets nieuws geven.

Het Italiaansch Nationalisme.

Het Italiaansch Nationalisme van Corradini[34]) was ontstaan als reactie op den vervallen toestand van Italië's politiek. Een bedorven parlementarisme heerschte daar — niet het landsbelang, noch de politieke beginselen, maar persoonlijk belang en sluwe willekeur beheerschten vaak de stemmingen in het parlement. In de buitenlandsche politiek was Italië al zeer achterlijk en achteruitgezet en dit wekte velen op tot een nationalistische actie achter Corradini aan. Men sprak van de herleving van het oude Romeinsche imperium en vervloekte het Socialisme om zijn klassenstrijd, die het volk verdeelde.

De erfenis van de Fransche revolutie: vrijheid, gelijkheid, broederschap, democratie, werd verworpen. De mensch is door auto-

---

[34]) Zie voor Corradini (niet te verwarren met Corridoni): Dr. F. Schaepman, Het Fascisme a.w. blz. 143 vv. en 196 vv.

riteit gebonden, hij is een onderdeel van een hiërarchische ordening. Niet de massa, het volk, maar de held weet de roeping van de natie.

De Natie denkt in de enkelen, in de helden, die de roeping der natie kennen — in hen komt de eenheid des volks aan den dag.

Zoo is de Staat een Organisme, een „Wezen", dat meer wáár en werkelijk is dan het individu. In zoover iemand „Italiaan van 't echte stempel" is, in zoover is de Idee van zijn Wezen in hem verwerkelijkt.

't Geweld in de hand van deze menschen zal scheppend werken en een nieuw Italië geven, waar niet het *individu*, maar Italië zal verheerlijkt worden.

Daarom weg met democratie en parlementarisme, weg met het socialisme van den klassenstrijd!

Leve Italië!

Groot zij *de Italiaan* van 't echte stempel, die met het geweer tegen 't Buitenland optrekt om Italië groot te maken.

De actie van 't Nationalisme is dus op het buitenland gericht. [35])

Sorelisme (syndicalisme).

In zeer vele opzichten staat het Sorelisme tegenover het Nationalisme. Beiden hebben wel de leer van de mythe, van waaruit de daad geschiedenis schept, maar de inhoud der mythe is gansch anders.

Bij 't Nationalisme was het: Groot Italië, het Romeinsch imperium! „Vaderland".

Bij Sorel: de syndicalistische maatschappij van het proletariaat.

Bij 't Nationalisme was oorlog tegen 't buitenland de ware daad.

Bij 't Sorelisme werkstaking, felle, niets ontziende klassenstrijd, georganiseerd door de syndicaten (politieke vakvereenigingen tot het verwekken van georganiseerde oproeren).

Beiden gaan te keer tegen het parlementaire burgerlijke element in het land.

Maar het Nationalisme doet dit door scherpe critiek op het

---

[35]) Deze factor van 't fascisme wordt dit jaar weer sterker als „mythe" levend. Zie 't bericht over Mussolini's publicatie van 4 Aug. 1932 hier boven, blz. 19.

buitenlandsch beleid en door aanvuring der nationale hartstochten terwijl het Syndicalisme met de vuist erop los gaat en met goed georganiseerde militaire discipline de syndicalisten aanvoert van oproer tot oproer en van werkstaking tot werkstaking, om zoo eindelijk te komen tot de groote eindslag, die als de ware daad des volks het ware economisch-sociale Vaderland zal scheppen.

Als 't eenmaal zoover komt, dan is de klassenstrijd voorbij en bestaat de maatschappij uit *naast elkander staande vakvereenigingen, die de productie leiden tot heil van den nieuwen staat,* waarin geen leugen en onrecht meer zijn zullen.

Fascisme.

Voeg nu de Staatsgedachte van 't Nationalisme — als 't eene „Organisme" hiërarchisch gebouwd — tezamen met het vuistgeweld voor den syndicalistischen Staat van Sorel, dan hebt ge de hoofdelementen van 't Fascisme : De Natie, die *alles* is voor den mensch, moet door een hiërarchisch geleide *daad*-met-de-vuist geschapen worden tot een syndicalistische eenheid.

De leer van den *klassenstrijd* is er dus uitgevallen. Het fascisme aanvaardt geen leer als norm, maar het aanvaardt de mythe „Vaderland" (Corradini) maar dan als „corporatieve" Staat (vooreerst nog democratisch als Sorel's *syndicalistische* Staat). Deze mythe „werkt" in het hart van den waren Vaderlander Mussolini en maakt geschiedenis door zijn scheppende ware daad van 't geweld.

De elementen van Nationalisme en Sorelisme zijn zeer goed te herleiden uit het fascisme en toch is 't een *geheel nieuwe* verbinding een geheel *nieuwe politieke partij,* die tot de meest belangwekkende stroomingen van onzen tijd behoort en die stormenderhand de harten veroverde en de zinnen verblindde.

Deze partij telt haar martelaren reeds bij duizenden! Dat getuigt van de geweldige geestelijke kracht van dezen geest in de harten der menschen. Vooral van de jeugd, die „bij" is met den geest der eeuw en die met den tijdgeest meeleeft.

Zullen de Christenen een kwart eeuw achteraan komen ? Neen, zij moeten ook meeleven en...... met het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, strijden tegen de geweldhebbers *dezer*

eeuw, tegen de overheden, de geestelijke machten in de lucht van *dezen* tijd.

Strijd op komst.

Dit Fascisme heeft een geweldige strijd ontketend. Voor het „makke" Socialisme, dat langs parlementairen weg den klassenstrijd voert, heeft het niets dan hooghartige verachting. Maar het radicale Marxisme van den klassenstrijd bestrijdt het met fellen haat.

En het dialectische leer-Marxisme van de Communisten is zijn dood-vijand.

Over heel de linie is in Italië de strijd losgebrand. Parlement en Socialistische werkstaking en Communistische actie hebben om strijd den sterken arm van Mussolini gevoeld.

De geschiedenis van Italië na den oorlog is de geschiedenis van dezen strijd.

Teleurstelling na den oorlog.

Volgen wij thans weer de geschiedenis.

Na den oorlog kwam een groote teleurstelling over Italië. Armoede en velerlei ellende teisterden het land. Het tekort op het Staatsbudget 1918/19 bedroeg $^2/_3$ van de gemaakte uitgaven. Bij de demobiliseering van 't leger vonden velen geen plaats in de maatschappij. Rooversbenden zwierven door 't land en leverden formeele slagen met de politie.

Het proletariaat en de boeren en de regeeringspartijen, die den oorlog niet hadden gewenscht, schimpten op de aanstokers van den oorlog. 't „Vaderland" werd een spotnaam. Oud-gedienden van 't leger werden aangerand — een troep matrozen werd door 't gepeupel mishandeld. Klachten bij de regeering hielpen niet veel. Minister-president Nitti verklaarde : Italië bevindt zich in een toestand als een dronkaard na een boemelnacht. Wij schamen ons. Wij willen thans niets meer van den oorlog weten.

De vroegere deserteurs en overloopers kregen amnestie. Zelfs dezen ontvingen 't getuigschrift dat zij „trouw en eervol 't Vaderland hadden gediend!"

Op klaarlichten dag werden oorlogsinvaliden, die voor "'t Vaderland" spraken, door massa's volk achtervolgd, geslagen en gewond. En als zij dan vluchtten in een restaurant, dan werd dit als 't ware belegerd. Hun eereteekens werden op straat vertrapt. En 't eenige dat de regeering tegen deze misdrijven deed, was...... een circulaire van den Minister van Oorlog, dat zij niet meer gewapend in uniform mochten loopen om geen aanstoot te geven!

Het Communisme werd al sterker en de socialisten, die ook de regeering in handen hadden, boden geen verweer noch bescherming.

In dien tijd was de Popolo d'Italia, Courant voor oudstrijders en Producenten, de toevlucht voor de kleine schare [36]) vervolgde Vaderlanders.

Mussolini pleitte voor werk en geldelijke vergoeding aan de oud-strijders — maar ze kregen *niets*.

't Leven werd duur. Velen leden gebrek. De Popolo hield inzamelingen — en velen kwamen aan 't Bureau om onderstand. Ook velen stapten dan snel naar de drinkgelagen in de koffiehuizen, tot ergernis van Mussolini.

Om die hulp werd de Popolo gehaat en vaak werd gedreigd met een overval. Daarom had Mussolini op zijn Bureau altijd een aantal handgranaten op zijn boekenplanken en op de tafel!

Zoo werden de verhoudingen steeds scherper.

Communistische woelingen.

De Communisten vonden al minder weerstand bij de regeering en vonden steeds meer aanhangers die belangrijke posten in den staat en in de maatschappij bekleedden. Voor hun actie ontvingen zij raad en geld uit Moscou, waar Lenin met spanning de Italiaansche revolutie verwachtte. Vele revisionisten sloten zich, geprikkeld door de beroerde toestanden en omdat het toch een chaos werd, aan bij het communisme of zagen zijn vorderingen niet ongaarne.

Zoo was het mogelijk, dat de spoorwegmannen niets vervoerden wat de actie der Communisten zou schaden. Een trein met solda-

---

[36]) De meeste oud-strijders waren geen „Vaderlanders", maar hielden zich aan hun partij of aan hun „man" in de Kamers.

tenkleeren en levensmiddelen werd aangezien voor hulp aan de Witte Armee in Rusland en men liet den trein eenvoudig staan. Politie die de orde moest gaan bewaren in een naburige stad moest zich verkleeden, anders nam de spoor ze niet mee.

Op de helft der goederenwagens was geschreven: „Evviva Lenin!"

Bij Post en Telegraaf, havenarbeiders, zeelieden, heerschte eveneens de willekeur en de terreur. In de brandpunten der industrie kwam staking na staking. Vooral in Noord-Italië.

Op 18 Februari 1919 had de eerste groote wapenschouwing van 't Italiaansch bolsjewisme plaats. Tienduizend mannen, vrouwen en kinderen trokken door 't centrum van Milaan. „Abasso l'Italia!" riep men.

De liberale regeering onder Giolitti zag het niet zoo ernstig in. Men was wel gewoon aan revolutionaire stakingen! 't Zou wel weer ineenstorten, laat het maar uitrazen!

Maar Mussolini kende de kracht van dat dialectisch Marxisme. Hij zei: het zal niet zoo afloopen. 't zal duren. En hij maakte zich op om deze radicale klassenstrijd te bevechten met een „classe dirigente" zooals de geschiedenis nauwelijks kent, met...... een strijdbond van Vaderlanders.

Fasci di Combattimento. (Fasci 2e soort).

Op 23 Maart kwamen in Milaan 145 personen samen in een zaal van een handelsschool. Daar richtte Mussolini de eerste Fascio di Combattimento (Strijdvereeniging) op.

Strijd tegen het Bolsjewisme.

Door de „Aristocratie van de loopgraven!"

Voor het Vaderland èn voor de syndicalistische staatsinrichting

Syndicalistisch program.

Mussolini was toen nog voor de syndicalistische staatsinrichting in den geest van Sorel. Mussolini bleef in zijn program van eischen in Milaan nog zeer dicht bij 't ideaal der syndicalistische arbeiders. Proletarische stakingen met de bedoeling om een onderneming te socialiseeren, schenen hem gerechtvaardigd.

De syndicalistische arbeiders in Noord-Italië hadden juist de fabrieken belegerd en in bezit genomen met geweld. Mussolini sympathiseerde zoo daarmee, dat hij voorstelde op die eerste fascistenvergadering om aan die arbeiders in Dalmine een groet te brengen.

Toch was hij tegen „klassenstrijd" van Bolsjewisten en van Socialisten. Zulke stakingen noemde hij *„politieke"* stakingen, die terwille van een partij werden uitgelokt. Stakingen moesten het nieuwe syndicalistische Vaderland dienen vond hij.

Zijn actie was *de* „Vaderlandsche" revolutie en socialisatie.

Dat was geheel iets anders!

De eischen van Milaan staan dus nog heel dicht bij de democratische „arbeiderspartij".

Vandaar de eischen: republiek, decentralisatie, afschaffing van bureaucratie, confiscatie van improductieve inkomsten, 't land voor de arbeiders, landbouwvakvereeniging, afschaffing van den adel, enz.

Nieuwe wending, van democratisch syndicalisme tot Vaderlandsche corporatieve Staat.

Bij de nu volgende wending van Mussolini's levenspad zal dat program bijna in alle punten in het tegengestelde veranderen.

Dan luidt het: monarchie, centralisatie, bureaucratie, geknevelde pers, toezicht op de organisatie, vrij baan voor 't kapitaal, arbeider blijve als arbeider zijn Vaderland dienen op de fabriek, eereteekenen en adel geëerbiedigd!

Alleen de *vakvereenigingen* zijn dan gebleven, maar zij omvatten dan ook de werkgeversorganisatie.

En ook hier is geen verandering van grondbeginselen.

De syndicalistische staat is alleen wat ruimer genomen. Zij is nu niet meer democratisch, proletarisch, maar de burgers en zelfs de „kapitalisten" zijn in den Staat mede erkend. 't Vaderland omvat ook hen, ja zelfs de Senatoren en... zelfs de Koning heeft een plaats in 't geheel, dat Vaderland heet. Ja zelfs de Kerk heeft een plaats in dat geheel. Voor deze verandering was het noodig, dat Mussolini contact kreeg met den burgerstand en straks met het kapitaal — dat hij in het parlement kwam en dat de Koning hem

straks tot Minister benoemde — en dat het Vaticaan een verdrag met dat Vaderland sloot.

En de classe dirigente onder dit alles is de fascistische partij van de „Sterken en Doelbewusten" de mannen van de daad voor 't Vaderland.

Verkiezingsechec !

In September 1919 veroverde de dichter Gabriele d' Annunzio Fiume voor de Italianen. Dat gaf weer stof tot juichen voor de Nationalisten. De Popolo stelde zich enthousiast aan zijn kant en verzamelde bijdragen voor Fiume.

Zoo naderden de verkiezingen van November 1919. We zagen dat Mussolini nog steeds het revisionistische Socialisme, dat van het parlementaire stelsel veel verwacht, heeft bestreden.

Maar dat belette hem niet om zich candidaat te laten stellen. [37]) Hij mocht van de zijde der syndicalisten en der nationalisten wel sympathie verwachten.

De uitslag stelde bitter teleur. De lijst van Mussolini, onder het teeken van den oud-Romeinschen roedenbundel met bijl van de lictoren [38]) haalde slechts 9.064 stemmen. [39])

De officieele Socialisten hadden bij de verkiezingen het roodste rood uitgehangen. Zij hadden als teeken op de lijst het Sovjetwapen : sikkel en hamer ! Zij kwamen met 156 zetels in de Kamer. De liberale partij daalde tot 113 zetels.

De Popolari.

De eenige partij die nog invloed kon uitoefenen in eenigszins „Christelijk-historische, anti-revolutionaire" richting was de nieuwe Roomsche partij, de Italiaansche volkspartij, de *Partito Popolare Italiano*.

Vóór den oorlog had het Vaticaan alle politieke actie van de Roomschen als zoodanig verboden. Maar in 1919 gaf Paus Pius X

---

[37]) Reeds in 1913, maar toen verkreeg hij als Socialist tegenover den liberaal 145 stemmen !

[38]) Iedere lijst draagt in Italië een teeken, voor de analphabeten !

[39]) K. Braunias, Die italienischen Wahlen seit 1919, Zeitschrift für Politik XV, 1926, Heft V, blz. 457.

vergunning tot het oprichten van de Italiaansche Volkspartij, onder leiding van Don Sturzo.

Dit was een beginselpartij, die haar leden vond in alle lagen der bevolking. Degenen, die nog de Christelijke beginselen wilden en de historische grondslagen vasthielden en de vrijheden des volks tegenover de roode terreur wilden beschermen, zochten in deze Christelijke partij steun.

Op haar program stonden vele dingen, die ook door de fascisten werden beloofd: o.a. sociale verzekering, openbare gezondheidsdienst, afschaffing van geheime diplomatie. En vooral: men wilde den Senaat inrichten naar de beroepsgroepen der bevolking, dus de *corporatieve Staatsinrichting*, d.w.z. men wilde Vakvereenigingen met *politieke* bevoegdheid bekleeden.

Toen het Fascisme dit laatste programpunt verwezenlijkte in den fascistischen Staat heeft het meerendeel dezer partij ten slotte vrede gesloten met Mussolini [40]) en wordt zij vriendelijk meegeteld onder de *niet*-fascisten die evenwel in Italië mogen wonen, „zoolang zij behoorlijke en rustige burgers van den fascistischen Staat zijn".

Anti-fascisten hebben die eer niet. Voor hen is er geen plaats in Italië, zei Mussolini in zijn rede van 26 Mei 1927 [41]) in het Parlement, waar óók de afgevaardigden der Popolari zitting hebben!

Maar in 1919 toen deze Christelijke partij voor 't eerst meedeed, was iedereen verwonderd over haar succes. Zij bracht in één slag 100 afgevaardigden in de Kamer, zoodat zij mede regeeringspartij werd.

Het Socialistisch Kabinet Nitti probeerde zonder de Popolari te regeeren, maar dat liep mis.

Communistische revolutie. Giolitti.

Toen nam de oude geslepen liberale Staatsman Giolitti 't bewind over.

Onder zijn bestuur kwam de roode vloed tot zijn hoogste peil.

---

[40]) Dat de Christelijke partij hier geen zuiver geluid gaf werd mede oorzaak, dat zij vazal van 't Fascisme werd. Een ernstige les voor de rechtsche partijen in ons land om niet het oor te leenen aan de Nationale Unie. Hierover later meer.

[41]) Vertaald in De Bezem 1e Jg. no. 24—38.

In Augustus 1920 bezetten de bolsjewistische arbeiders de fabrieken in Turijn en Milaan. Zij socialiseerden de industrie. 't Werd een beweging waaraan 600.000 arbeiders deelnamen.

De regeering liet dezen haard rustig „uitbranden". Spoedig lagen de fabrieken stil. Er was geen leiding, de regeering sneed den aanvoer van grondstoffen af, en zoo liep deze onderneming voor de arbeiders uit op vrijwillige teruggave der fabrieken en een kleine loonsverhooging.

In Midden-Italië waren er veel bolsjewieken onder de boeren — kleine pachters, die niets te verliezen hadden. In de Povlakte waren het de boerenarbeiders.

En de Socialisten onder de staatsambtenaren, onder de burgemeesters en de gemeenteraadsleden hadden geen weerstand. Voerde de officieele partijlijst niet sikkel en hamer?

Vele burgemeesters op 't platteland gingen dan ook metterdaad tot het bolsjewisme over en vormden kleine sovjetgebieden in den staat, waar de terreur aan de orde van den dag was.

't Was een noodtoestand voor degenen, die wat te verliezen hadden. De groote menigte van de socialisten zakte al dieper naar het communisme. Maar de leiders der vakvereenigingen, de meer ontwikkelde verantwoordelijke personen — die de ellende in Rusland kenden en die wisten van de mislukte communistische aanslagen in München en Buda-Pest — waren voorzichtig, minder radicaal, revisionistisch.

Lenin gaf den raad om de Partij te „zuiveren" van deze revisionisten.

Maar een Congres, waar de partijleiding (communistisch gezind) tegenover de leiders der vakvereenigingen stond, eindigde met de overwinning der laatste. De duivelsche consequente actie van Lenin kwam hier niet tot krachtsontplooiïng.

„Orde" als burgerlijke leuze.

Na den eersten schrik zag de burgerij van Italië haar aanvaller, het bolsjewisme, struikelen. Toen was het psychologisch moment gekomen om de terreur volkomen te breken en den roover op den kop te vliegen.

Na de terreur en de chaos, na moord en diefstal en brandstich-

ting en velerlei onrecht, soms ook van den kant der revolutionaire overheidspersonen en staatsambtenaren, verlangde men naar een tijd van rust en van *orde* onder bescherming van een krachtige Overheid.

De Overheid, die van Godswege geroepen was om recht te doen in Italië, zoodat de Overheidspersonen soms met hun gansche persoonlijkheid hadden moeten *staan* voor het *recht* in den wettigen weg — die overheid had haar plicht in dezen schromelijk verzaakt door moderne Staatsleer.

„Roeping" was voor haar geworden : afvaardiging door de kiezers. „Heerschersmacht van Godswege" heette bij hen : handelen op grond van partijmeerderheid. Hun „daden" waren product van politieke constellatie. Het persoonlijke element in dienst van het *ambt* en de persoonlijke verantwoordelijkheid waren er uit.

Dat lag niet aan de parlementaire regeeringsvorm maar aan de liberale beginselen, aan de „leer" van het „parlementaire stelsel" bij liberalen en socialisten.

Een regeeringspersoon, die door deze „leer" geleid wordt, kan in de parlementaire regeeringsvorm niet anders zien dan zijn „leer". En deze leer maakt zeker machteloos in de parlementaire crisis van onzen tijd.

Maar de Overheidspersoon die niet door deze leer vergiftigd is, kan in een parlementaire *Staatsinrichting* nog zeer wel zijn *ambt* en heerschersmacht en roeping met zijn gansche persoonlijkheid in den wettigen weg uitoefenen als „wettig gezag". Zulk gezag, dat zoo noodig met het zwaard durft slaan en salarissen verminderen van haar ambtenaren, zonder achter de meerderheidscultus weg te schuilen.

De critiek van de fascisten en van alle nationaal-socialisten op het „parlementarisme" is critiek op de leer der Fransche revolutie omtrent de rechten van den mensch en burger.

En in zoover ook de Christenen van dien geest zijn voelen zij ook de slagen.

Maar de Christenen behoeven niet het parlement en de roeping en het ambt en de macht en het wettig gezag aan de fascistische partij over te leveren en zich over te geven aan den Fascistischen Staat om *orde* en *rust* te bewaren.

Het *ambt* daarvoor en de *roeping* daartoe en heusch ook nog wel de *macht* van politie en leger en regeeringsgetrouwe burgers heeft God aan de Overheid gegeven en niet aan een politieke partij. Zij men toch waakzaam onder ons.

Want er worden — vaak wegens onkunde — ook onder ons wel eens fascistische klanken vernomen.

Fascistische wraak.

In Januari 1921 kwam de ebbe in de revolutionaire stroom. De communistische actie verliep. Op aandringen van Moscou scheidden de Communisten zich van de Socialisten en begon er een verbitterde strijd tusschen beide.

De Socialisten werden echter in geweld-actie tegen de Bolsjewiki verre overtroffen door Mussolini's *fasci*.

Met niets ontziend geweld ging Mussolini te keer. Nu was het de dag van de daad. Hij stichtte zgn. vrijscharen, „squadre's", meest uit heel jonge kerels bestaande, die de schrik werden voor al wat communist was.

Maar ook het officieele Socialisme moest er aan gelooven. Het Bureau van „De Avanti" werd in brand gestoken door de fascisten.

Fascisten in de Kamer.

Giolitti zag thans de gelegenheid open om de Kamer door een nieuwe verkiezing van socialisten en communisten te zuiveren. De Kamer werd ontbonden na 1 jaar en 4 maanden en 15 Mei 1921 werden de verkiezingen gehouden.

Giolitti kreeg een streep door de rekening. De Socialisten hadden heel weinig verloren, de Popolari hadden gewonnen en de Liberalen vonden opeens een *fascistische partij met 36 zetels* [42]) naast zich, zoodat een voortdurende parlementscrisis ontstond.

Giolitti viel in Juni 1921 — zijn opvolger Bonomi (Socialist) bracht het tot Febr. 1922. Toen kwam de laatste Ministerpresident van 't oude systeem: Facta. Zonder den steun van de Popolari werd het regeeren hem onmogelijk en zoo zat de regeeringsmachine in 't zand.

---

[42]) Braunias a.w. blz. 462.

Mussolini wendt zich tot den burgerstand.

De partij van Mussolini was niet groot. Slechts 36 van de 535 zetels in de Kamer.

Maar achter hem stond een vastbesloten kern van oud-strijders, Vaderlanders, syndicalisten en van den burgerstand, die in haar vaandel de leuze van *orde, samenbinding, macht* en *recht* had geschreven en die geen geweld ontzag om 't doel te bereiken.

In November wendde Mussolini doelbewust den koers nog eens.

In plaats van een democratische „syndicalistische" opbouw van den Staat moest een c o r p o r a t i e v e opbouw komen. Alle lagen der bevolking, elk op zijn plaats, de fabrikant evengoed als de arbeider, dát was het ideaal.

In plaats van 't program van Milaan 1921 kwam nu in November 1921 op het Congres te Rome een nieuw program.

De Fascistische partij gesticht. 1921.

Daar, in November 1921, werd te Rome de Fascistische partij gesticht. Zij heet „P a r t i t o N a z i o n a l e F a s c i s t a".

Rome zag toen voor het eerst de scharen jonge zwarthemden in militaire orde door de straten gaan. Men hoorde den strijdkreet: „A noi!" („voor ons").

Drie of vier van deze jongelingen werden later met opengesneden borst gevonden in een volkswijk van Rome. En velen hebben hun leven toen moeten verdedigen tegen de politieke misdaad.

De strijd tusschen Fascisme en Communisme, van terreur tegen terreur, heeft veel jonge menschenlevens gekost. Voornamelijk bij opstootjes èn door sluipmoord. Men spreekt van wel 3000 Fascisten [43]) en „slechts 2500 roode roovers!" [44])

De wettige Overheid had met behulp van haar (van God gegeven) zwaard (politie en leger) de orde en het recht wel beter kunnen bestellen. Zij had ook een beroep mogen doen op haar burgers. Maar zij liet oogluikend dit vuistrecht gaan!

Is zij rein van dat bloed van knapen van 17 jaar, die hun Vader-

---

[43]) T. W. Hooykaas, Het Fascisme. 's Gravenhage 1932.
[44]) De Bezem 1e Jg. no. 1.

land lief hadden en gevangen werden in de strikken van een moderne Ideologie?

O, dat toch de Overheden hun *roeping* volgen en hun *taak* uitvoeren en hun *ambt* niet verwaarloozen en het *wettig gezag* niet te schande maken.

Een beroep op de „leer van de humanistische staatsgedachte naar het wetenschapsideaal" is geen afdoende verontschuldiging, want ook onder ons parlementaire stelsel is het hun roeping om als Overheid GOD te gehoorzamen en te eeren.

Ook heidenen als Nebucadnezar hebben beleden, dat de Allerhoogste de Souvereiniteit heeft. Dat kunnen ook de Mohammedaansche regeeringspersonen in Indië en de Joden en alle niet-Christenen doen.

Maar Christen-Overheden, die ook het licht van Gods Woord over hun politiek zien, mogen toch zeker wel dit belijden en de „souvereiniteit" van de wetenschap als afgodisch verafschuwen! En evenzeer de „souvereiniteit" van „den waren persoon" van het Fascisme — als Mussolini.

Fascistische machtsoefening.

De fascistenpartij — die dan het werk van de Overheid zou overnemen — woekerde zich in in het organisme van den Staat.

Naast den gemeenteraad kwam op iedere plaats de plaatselijke Fascio — naast den burgemeester stond de plaatselijke fascistenleider. Naast den prefect van de provincie stond de provinciale fascisten-secretaris, naast de politie stond de militair georganiseerde „squadre", die in uniform (zwarthemd) de openbare orde hielp handhaven en...... het anarchistisch onrecht wreekte!

Zoo werd de „état postiche" van de Fransche revolutie herhaald. S o r e l schrijft in zijn „Reflexions sur la violence" blz. 354: „Deze staat beschouwt zich als *legitime* macht vóór zij *legale* is". Zij pretendeert, dat zij wettige bevoegdheid heeft, ook al is die bevoegdheid niet bij de wet erkend. (Dit citaat wordt aangehaald in het zeer lezenswaard artikel van V a n D i f f e l e n, zie Literatuur).

Deze „Staat" in den Staat deed zich gelden.

In den winter van 1921 op '22 kwamen gevechten met vuurwapens geregeld voor in de steden.

Eens — in Milaan — een stoet van zeventien baren — droeve nasleep van een anarchistische bomaanval in een volkstheater. Op de stoep van den Dom stond de kardinaal — later Pius XI — te zegenen. Achter de baar de fascistische scharen in uniform — Mussolini voorop!

Toen in Aug. 1922 weer eens een algemeene staking uitbrak vielen overal de fascisten in om de plaatsen te bezetten. Fascistische studenten verrichtten 10—12 uur fascistische arbeid, gratis, voor 't Vaderland.

De communistische socialisten heerschten sinds 8 jaar op het stadhuis van Milaan — de fascisten liepen storm en bekroonden alle vensters met nationale vlaggen. Stad na stad werd „veroverd", de geheele Povlakte kwam in de macht der fascistische partij.

Zoo ging het hard tegen hard.

En de regeering zag toe!

In zijn rede van 20 Juni 1922 dreigde Mussolini het parlement met geweld te ontbinden als men nog langer toeliet, dat de fascisten werden weerstaan. Zij dienden met goed en bloed het Vaderland (op eigen houtje, zonder roeping, zonder ambt of bevoegdheid, zonder leiding van wettig gezag!) en de regeering roerde geen vinger om deze „ware vaderlanders" te helpen en te beschermen! Dat kon zoo niet langer.

Uit liefde voor het vaderland moet ik den fascistischen Staat (= partijorganisatie) aan den Staat (= wettig gezag) toevoegen, zei Mussolini, en de oproerige elementen in de gevangenis zetten.

In September en October 1922 sprak Mussolini overal voor zijn scharen en 24 October verklaarde hij op een vergadering in Napels den oorlog aan allen die tegen het fascisme en tegen het vaderland waren. „Of men gééft ons de regeering óf wij némen ze en grijpen de ellendige heerschende politieke klassen bij de lendenen". De schare juichte: „Roma, Roma, Duce, Duce, a Roma, a Roma. (naar Rome!)

De marsch naar Rome, 28 Oct. 1922.

Kort daarop trok Mussolini zijn gewapende partij-organisatie op verschillende punten van Italië tezamen en toen volgde de opmarsch naar Rome. Met een leger van 40.000 zwarthemden, waarbij zich

ook tal van blauwhemden (Nationalisten) hadden gevoegd, trok Mussolini Rome binnen. [45])

De regeering had nog bij decreet den staat van beleg willen uitvaardigen doch de Koning weigerde te teekenen.

Ondertusschen hadden nog een 200.000 fascisten door 't geheele land alle belangrijke openbare diensten van Italië bezet.

De Koning gaf Mussolini opdracht tot het vormen van een nieuw Kabinet.

's Avonds vertrokken de fascisten weer naar hun woonplaatsen in 60 eindeloos lange extra-treinen en de Minister-president — nu man van het wettig gezag — begon zijn werk.

De Dictator.

Iedereen dacht, dat hij nu een fascistisch Ministerie zou samenstellen. Doch Mussolini is de man van de „ware daad op den juisten tijd", hij nam ook personen uit de Popolari, en van de liberalen, socialisten en nationalisten.

Mussolini zeide bij Ludwig [46]) : De meeste revoluties beginnen met 100 procent en eindigen met 50 procent. Ik ben met 50 procent begonnen. Ik ben begonnen met een *Coalitie-kabinet* en eerst na 6 maanden heb ik de Katholieken „weggezonden"......

Bij ons wordt de revolutie al scherper en beslister.

Eerst in het jaar 1931 hebben bijvoorbeeld de professoren den eed afgelegd. Ik heb de Democraten genomen zooals ik ze vond en ik heb de Socialisten gelegenheid gegeven om aan de regeering deel te nemen.

Daar ik een *volledige* vernieuwing der Natie voor oogen hield, moest ik haar langzaam daaraan gewennen en van haar krachten een nuttig gebruik maken.

Liberale buigzaamheid.

Met den invloed der andere politieke partijen was het echter spoedig gedaan.

---

[45]) Op de vraag van Ludwig : Hoe denkt ge er over, dat de vier officieren, die toen den marsch naar Rome aanvoerden, hun eed aan den Koning braken? antwoordde Mussolini : In een bepaalde historische crisis kan dat gebeuren! Ludwig a.w. blz. 97.

[46]) Emil Ludwig, Gespräche mit Mussolini, blz. 100.

Slap was de houding der *liberale leiders.*

Giolitti, persoonlijk gegriefd door zijn laatsten val, vond 'n dictator tegenover 't Parlement wel eens goed voor een poosje!

Orlando vond zoo'n intermezzo van den „verstandig gebruikten knuppel" wel eens goed als uitzonderingsgeval. Het oude Rome kende immers ook perioden van Dictatuur! Zoo'n beetje „onrecht", nu ja, als 't niet anders kon.

Salandra meende dat het geen onrecht was. 't Was niet tegen de Grondwet wat Mussolini had gedaan, 't was alleen maar tegen de parlementaire gewoonten! De wet bleef. En de Koning zelf had Mussolini geroepen tot samenstelling van een Ministerie. Hij verzweeg dat de Koning hèm had gevraagd, doch bezweken was voor 't geweld van Mussolini. Verder, dat Kamer en Senaat Mussolini hun vertrouwen hadden gegeven onder den druk van de fascistische gewapende troepen, die de gebouwen bezet hielden.

Zoo boog de liberale partij, ook in principes elastisch, door onder den druk van Mussolini's geweld.

Trouwens vele burgers waren al uit het liberale kamp overgegaan naar de fasci — en ook leidende figuren als Grandi[47]) en Gentile.[48])

Een klein gedeelte der liberalen voerde oppositie tegen de regeering van Mussolini.

„Rechtsche" politiek.

In de (*Roomsche*) *volkspartij*, de Popolari, onder Don Sturzo, kwam hevige verdeeldheid. Twee mannen van hun partij waren door Mussolini opgenomen in zijn Ministerie. Maar op het partijcongres van 13 April 1923 in Turijn kwam het tot een scheuring. De linksche strooming (christen-democraten) vreesden den ondergang der partij-organisaties en der christelijke vakvereenigingen. Alleen de rechtsche strooming was voor medewerking met de regeering.

Don Sturzo stelde voor dat men (onder eenige reserves) zou meewerken, maar dat de regeering *de zelfstandige positie der partij zou erkennen.*

---

47) Braunias a.w. blz. 462.
48) F. Schaepman, Het Fascisme, blz. 144.

Mussolini vatte dit op als een vijandige daad[49]) tegen het „Vaderland" en 't gevolg was dat de twee Popolari-leden in 't Ministerie hun ontslag moesten nemen.

De rechtsche groep vormde toen een nieuwe partij : Nationaal Katholiek Centrum, die pro-fascistisch was.

Kerkelijke afbraakpolitiek.

De Kerk bleef buiten dit alles. Ja, op een wenk van den Paus verdween Don Sturzo plotseling — „alsof hij weggeblazen was" — uit de politiek, omdat anders aan de Kerk zou worden verweten, wat de politieke partij had misdaan tegen Mussolini.

Dat was het treurig einde van een beginselpartij, die tenminste de ethische normen en de historische lijn in de politiek wilde behouden langs den geordenden weg.

De hiërarchie der Kerk was doodelijk voor deze christelijke politiek, die ondanks veel onzuivere elementen toch nog een ander beginsel tegenover het fascisme kon stellen dan de moderne Staatsleer.

Mussolini wist wel wat hij deed, toen hij den eisch tot zelfstandigheid van deze partij zoo hoog opnam. 't Kon gevaarlijk voor hem worden ! Hij heeft in de volgende jaren op sluwe wijze den strijd met deze „oppositie" gevoerd door telkens met royaal gebaar aan de „Kerk" te schenken, wat door de liberalen steeds aan haar onthouden was. De Popolari hadden enkele jaren gestreden om de Roomsche rechten, tevergeefs ! En Mussolini gaf nu de Kerk zoo maar hun wenschen buiten de partij om. Hij hief het staatsmonopolie van onderwijs op. Hij verordende godsdienstonderwijs op alle scholen in Italië en beval dat in ieder schoollokaal een crusifix aan den wand zou hangen. Hij verhoogde de priestertractementen en stelde de geestelijken vrij van dienstplicht en bestreed grondig de anticlericale vrijmetselaars.

Ten slotte bewerkte hij bij het Concordaat van 11 Febr. 1929 de verzoening van Kerk en Staat, waarbij de Kerk haar „gees-

---

[49]) Hij moet toen zeer gebelgd geweest zijn. Ludwig vertelt, dat bij 't gesprek over Don Sturzo, Maart 1932, Mussolini zei : 'k heb hem er uit gegooid ! „Zoo spreekt Mussolini anders nooit van zijn vijanden", zegt Ludwig, „hij moet zich dan wel zeer geërgerd hebben", blz. 176. Sturzo schreef ook over het fascisme : Luigi Sturzo. L' Italie et le fascisme, Paris, Alcan. 1927.

telijke" hiërarchie zag gewaarborgd in Italië en de fascistische Staat (die een *reëele hiërarchie over alles* is) door den Paus werd erkend.

Ongeveer 44 hectare grond midden in de stad Rome werd erkend als het onafhankelijke gebied van den Paus. „Dat was noodig, want men kan hier op aarde geen souvereiniteit hebben zonder landbezit", zegt Francesco Ercole, de Minister voor Nationale opvoeding, in zijn artikel „Der fascistische Staat und die Katholische Kirche, Europäische Revue Nov. 1932, blz. 676. Mussolini deed ook een bezoek bij den „Heiligen Vader", doch werd op zijn verzoek uitdrukkelijk vrijgesteld van het knielen en van den handkus.

De partij in 't stof vertrapt — maar de Kerk geëerd.

Zoo speelde Mussolini de „geestelijke" Kurie uit tegen de reëele Christelijke politiek in Italië.

Waartoe zou die partij nog langer zelfstandig invloed uitoefenen als de *daad van den Vaderlander* zoo rijke politieke geschenken en zoo groote eere gaf aan de Kerk ?

Zoo zijn de Popolari, die oppositie werden, „in het stof getrapt", evenals àlle politieke oppositie tegen den fascistischen partijstaat.

Mussolini — die als jongen reeds zoo gevoelig was in de kerk — is nooit atheïstisch gezind geweest.

Toen hij aan de regeering kwam sloot hij zijn eerste rede in de Kamer met het aanroepen van Gods Naam. [50])

Maar in dezelfde rede komen ook deze regels voor, gericht aan het wettig gekozen parlement : *„Ik beweer, dat de Revolutie haar rechten heeft.* Ik kon het Parlement hebben gekluisterd...... maar ik heb het, tenminste in dezen eersten tijd, niet gewild...... de Kamer moet haar bijzondere positie, die haar binnen twee dagen of twee jaren voor ontbinding vatbaar maakt, gevoelen."

Zoo is de aanroeping van Gods Naam over 't Vaderland een vrome phrase, meer niet.

---

[50]) Mussolini is, wat zijn persoonlijk leven betreft, fatalist — hij laat zich niet angstvallig bewaken, hoewel vele moordaanslagen worden beraamd. Als zijn tijd er is, dan helpt toch geen bewaking, zegt hij.

Aan het slot van zijn studie over het fascisme, merkt *Dr. Frans Schaepman* [51]) op: De „volonté unitaire" [52]) van Bianchi-Mussolini is ethisch even *normloos* als de „volonté générale van Rousseau. *Niet de wil, noch de macht* schept de bevoegdheid"......

Wat jammer, dat zulke stemmen nièt kunnen opgaan in Italië door de partij der Popolari. Zij waren de eenigen, die dat konden belijden in de politiek.

Want al wat politiek leeft uit de beginselen van Rousseau, van de Fransche revolutie, heeft geen verweer tegen de nieuwe beginselen. Men is eenvoudig „achterlijk" met den tijdgeest en dat is al voldoende om het stempel van ondeugdelijk te ontvangen bij al wat met onzen tijd meeleeft.

In zoover de christelijke politiek ook daaraan offerde is zij zwak — maar wat zij heeft als waarheid naar Gods Woord en als echte politiek, die niet vergiftigd is noch door liberale noch door fascistische leer, dat is niet aan „crisis" onderhevig. Dat is een solide basis, die de eeuwen trotseert.

Nationalisten, syndicalisme, Rocco.

In Maart 1923 vereenigde de Nationalistische partij zich met de fascistische. De syndicalistische elementen, die aan den *klassenstrijd* hingen, werden losgelaten, maar de corporatieve opbouw van den Staat werd als ideaal vastgehouden. Bekwame mannen als *Alfredo Rocco* voegden zich thans bij Mussolini. Rocco werd later Minister van Justitie en Eeredienst en schreef een „Staatstheorie van het Fascisme", een werkje dat ook in het Hollandsch werd vertaald door Mr. Dr. W. M. Westerman. [54])

Hij stelt het fascisme voor als een boven de partijen staande *maatschappelijke* leer. Daardoor wordt de Staat van het individu

---

[51]) Dr. F. Schaepman, Het Fascisme, naar zijn beginselen beoordeeld. Nijmegen 1931, blz. 205.

[52]) De eenheid van wil van het Volk als Staat, welke wil zich openbaart in de wijze staatsbeschikkingen van Mussolini.

[53]) De algemeene volkswil, zooals die in de meerderheid der „burgers" zich openbaart.

[54]) Prof. Alfredo Rocco, De Staatstheorie van het Fascisme, 's Gravenhage 1928.

(beginsel Fransche revolutie) bevrijd. Voor klassenstrijd komt nu klassenorganisatie. Het fascisme stelt de organische (syndicalistische invloed) en de historische (nationalistische invloed) gedachte en geeft het individu slechts vrijheid inzoover dit in het belang van den Staat is.

Slechts een enkel genie — als Mussolini — zal boven de strakke klassenorganisatie uitkomen, zoo, dat hij met zijn vrijen wil de gezamenlijke belangen mag behartigen door vrije beslissingen.

Ten slotte heeft alleen de fascistische partij deze wijsheid, om deze klassenorganisatie [55]) (Staat) te leiden. De leiders van den corporatieven Staat moeten van de Corporatieve Staatsidee doordrongen zijn en boven de partijen staan. Dat doen alleen de fascisten — ergo: onder al dat mooie redeneeren over een „maatschappelijke" staatsorganisatie, waarbij „men" boven de politieke partijen staat, zit deze adder, dat de politieke partij der fascisten de macht grijpt en beweert dat zij alleen de ware „Vaderlandsche" partij is. Oppositie tegen deze partij wordt dan natuurlijk oppositie tegen 't Vaderland en kan als landverraad gestraft worden.

„'t Corporatieve Vaderland!"

Sommige vurige Vaderlanders (Nationalisten) in Nederland wekken onwillekeurig bij de Christenen en andere Oranjegezinden in ons land vertrouwen en sympathie — maar in hun blad, de Nationale Unie, komen zeer gevaarlijke elementen aan den dag.

Hierover straks nog meer.

En „De Bezem" zegt het in robuste vette letters aan alle partijen: „Steunt met woord en daad de Nederlandsche Nijverheid". Maar daaronder: *„Rechts en links* bestrijden elkander slechts in schijn. In waarheid bestrijden zij u." (De Bezem 3e Jaargang no. 15 enz.)

„De Bezem" erkent tenminste eerlijk, dat *zijn* Nederlandsche gedachte en *zijn* Nederlandsche daad „boven" en dus *tegen* alle politieke partijen gericht is, omdat hij pretendeert voor de eenige ware partij te „vegen".

---

[55]) Uitvoerig over de inrichting van dezen Corporatieven Staat te lezen bij Dr. J. F. Otten, Het Fascisme.

De geschiedenis van de politiek der fascisten in Italië bevestigt het vermoeden, dat onder den naam van „Vaderlandsche maatschappelijke Staatsorganisatie" een verkapte overheersching van een nieuwe politieke partij wordt gepropageerd.

De ineensmelting met de Nationalistische partij heeft het fascisme ongemeen versterkt.

De fascistische vakvereenigingen (syndicaten), voortgekomen uit de syndicalistische arbeidersorganisaties, kregen nu meer dan ooit een „Vaderlandsche" strekking. Zij groeiden met den dag in aantal en in achting. Zij holden regelmatig de socialistische klassenstrijdorganisaties uit.

In 1923 telden zij 1,5 millioen leden en een jaar daarop 2 millioen.

Later heeft Mussolini uit deze syndicaten een organische corporatieve Staatsinrichting naar *fascistische* beginselen opgebouwd.

Aldus werden de oorspronkelijke revolutionaire syndicalistische vakvereenigingen omgevormd tot wettige organen van den Staat, die in hiërarchischen bouw de regeering adviseerden onder leiding van de opperhoogheid van den leider (Duce) Mussolini.

Hier was opeens een socialistisch ideaal bereikt!

Hier beheerschte één partij de economisch-sociale toestand met behulp van het Staatsleven.

De Milizia — partijleger in den Staat.

Ook de vrijscharen van Mussolini (de squadre's) kregen nu een „wettigen" vorm.

In den Grooten Fascistischen Raad, die de uitvoerende macht had gekregen, (de Kamer was adviseerend en controleerend lichaam geworden en meer niet!) werd op 12 Jan. 1923 besloten om de oude squadre's te vervangen door een partij-militie (de Milizia).

Deze Milizia werd geheel op oud-Romeinsche wijze ingedeeld (legioenen, centurio) en stond uitsluitend in dienst van de fascistische *partij* om de „orde" te bewaren. Het desbetreffend Koninklijk Besluit zegt: Deze macht staat in dienst van God en het Italiaansche Vaderland en ontvangt haar bevelen van den Capo

del Governo (Mussolini). Zoo stond dus naast het officieele leger het leger der partij. De Milizia legde den eed van trouw af aan... Mussolini, dat zij de partij zou dienen.

In de Grondwet stond wel, dat den Koning het opperbevel over zee- en landmacht toekwam. Maar de partij ging vóór de Grondwet. Immers de partij meende 't goed met het Vaderland. Mussolini liet door den Grooten Raad het werk der Milizia nauwkeurig omschrijven als... essentieel Fascistisch, ter bescherming van de onvermijdelijke ontwikkeling der fascistische revolutie. Spoorwegen, havens en post kregen een extra bewaking door zwarthemden.

Deze militie deed vaak dienst om de vrijheid van drukpers te knevelen. Zij deed kortom in den „naam" des Konings [56]) voor Mussolini het noodige geweld.

De Kamer fascist!

In de Kamer was de partij maar door een goede dertigtal zetels vertegenwoordigd, zooals we zagen.

Dat zou nu ook veranderen!

Mussolini stelde een nieuwe kieswet voor met dezen regel, dat de partij, die minstens ¼ der stemmen kreeg, recht had op ⅔ der zetels. De leeftijdsgrens werd van 30 op 25 jaar gebracht. De fascistische lijst verscheen weer met den roedenbundel als teeken. En als opschrift: de *nationale* lijst!

Wie zou anders dan „nationaal" durven stemmen voor de regeering der natie? Dat was toch misdadig of in elk geval suspect! Geen wonder, dat de Milizia de openbare propaganda voor de oppositiepartijen trachtte te verhinderen.

Die partijen waren in heel Italië gekneveld, zegt Ferrero.

Alleen de fascistische partij mocht redevoeringen houden, post en telegraaf en aanplakbiljet gebruiken.

En Ferrero uit het vermoeden, dat in plaatsen, waar 't geweld niet baatte, de cijfers veranderd werden. Evenwel Mussolini had verboden om pressie uit te oefenen.

De verkiezing werd gehouden op 6 April 1924. De uitslag was

---

56) Later moesten zij ook trouw aan den Koning zweren.

aldus,[57]) dat de fascisten nu met behulp van de bovengenoemde regels 374 van de 535 zetels verkregen.

De Popolari volgden daarop met 39 zetels (vroeger in 1921, 108). Volgens eerlijke zetelverdeeling hadden zij er nu 47 moeten hebben, maar... 't Vaderland gaat boven al! de „Vaderlandsche" partij, die eigenlijk boven de politieke partijen staat, moest $^2/_3$ hebben.

De 374 fascistische afgevaardigden waren van zeer verschillende afkomst. Er waren mannen bij, die reeds in 1914 naast Mussolini streden. Verder oud-strijders van 1919. Dan liberalen (als Grandi), Nationalisten (als Rocco). Dan rechtsliberalen als Salandra en Orlando, die met de strooming meegingen al werden zij geen *lid der partij*.

Verder het Katholieke Centrum en een tweede Fascistische lijst van liberalen.

Oppositie-Mateotti.

Toen de nieuwe Kamer vergaderde op 30 Mei 1924 stond de socialistische afgevaardigde Mateotti op om een scherpe rede te houden tegen de ongeregeldheden van de zijde der fascisten bij de verkiezingen.

Den 10den Juni zou hij met behulp van een dossier bezwarende documenten enkele hooggeplaatste fascistische leiders beschuldigen. Vóór de zitting werd hij echter met zijn papieren opgelicht en in een auto vervoerd. Den 28sten Augustus werd zijn lijk gevonden, begraven in een bosch op 23 K.M. afstand van Rome.

Er stak een storm van verontwaardiging op in het land. 't Werd een critieke tijd voor Mussolini. Met korte sombere woorden deelde hij op 12 Juni het geval mee in de Kamer en beloofde de daders te straffen. Toch beschuldigde men vaak Mussolini, hoewel 't bewijs nooit is geleverd. De oppositiepartijen verlieten toen de Kamer en trokken zich in een ander gebouw op den Aventijnschen berg terug.

Vandaar uit eischten zij opheffing der militie, en herstel van de wetten des lands.

---

[57]) Braunias a.w. blz. 469.

In Januari 1925 liepen Orlando en Salandra ook tot hen over en meerderen verlieten Mussolini's partij.

Doch deze hield voet bij stuk. 't Ging niet om het groote getal, maar om de kwaliteit, zei hij. Met volle overtuiging trok hij de consequenties van zijn „normscheppende" daden voor 't Vaderland.

Geweld in dienst der mythe is recht.

Op 3 Januari 1925 sprak Mussolini in het parlement: „Als het fascisme niets anders is geweest dan wonderolie en knuppel en niet een superbe passie van het beste deel" (denk aan de „classe dirigento" van Pareto) „der Italiaansche jeugd — aan mij de schuld. Indien het fascisme een misdadige vereeniging is geweest... ik heb de sfeer daarvoor geschapen door mijn propaganda. Het is de mythe: natie", (vgl. Sorel) „die, zelf schepping en beginsel van kracht, *alle geweld in dienst der natie rechtvaardigt"*.

Duce der partij en dictator van den Staat.

De Mateotti-crisis heeft geleid tot zuivering van de fascistische partij en had tot gevolg dat Mussolini met straffe hand de partij reorganiseerde.

In October 1926 kreeg de partij een nieuw statuut waarbij zij volkomen afhankelijk werd van den wil van den Duce (= Leider in alle mogelijke beteekenissen).

Strenger dan tevoren trad de partij nu op tegen de oppositiepers. Eigenaars en Uitgevers van dagbladen werden aansprakelijk gesteld voor de schade aan de „nationale" zaak toegebracht.

De leden der Aventijnsche oppositie mochten persoonlijk terugkeeren in de Kamer als zij plechtig de verklaring aflegden, 1e dat de fascistische revolutie een feit was en nu geconsolideerd in een regeering, 2e dat de „schandelijke" campagne van de Aventijnsche oppositie ellendig was mislukt.

Rede Mei 1927.

In zijn rede van 26 Mei 1927 in het Parlement [58]) sprak Musso-

[58]) Vertaald in De Bezem 1e Jg. 1927 no. 24—38.

lini onder meer het volgende: „Gedurende mijn geheele leven heb ik het geweld verheerlijkt. (Instemming). Ik heb echter altijd weten te onderscheiden tusschen geweld en geweld... en steeds wees ik er op, dat het geweld in overeenstemming moet zijn met den tijdgeest... Maar gewelddaden ten dienste van persoonlijke belangen kent het fascisme niet (levendige bijval) .En die zullen hebben afgedaan, wanneer het fascisme de geheele macht en autoriteit in handen heeft... Voor anti-fascisten is er geen plaats in Italië. Er is alleen plaats voor fascisten — en voor niet-fascisten voor zoover zij redelijke en voorbeeldige staatsburgers waren (bijval). Een ding staat momenteel vast: In Italië zijn de gezamenlijke oppositiegroepen vernietigd en in het stof vertrapt. Een diep vredesgevoel heeft zich over het geheele land verbreid. Aan de kleine plaatselijke inbreuken en onwettigheden is een einde gekomen. Alle leden der partij staan geordend in rij en gelid. En waar zij dit niet mochten zijn, daar zal ik ze weten te treffen. Laat toch niemand gelooven dat ik niet weet wat er in Italië, zelfs in het kleinste nest, voorvalt......

De krachten van het fascistisch regiem zijn vastgemetseld, gezond en onverwoestbaar. Vandaar die ijzeren militaire discipline van het fascistisch regime... In de fascistische regeering zijn alle ministers en onder-staats-secretarissen als het ware soldaten, die hun aanvoerder (Mussolini) op diens wenken gehoorzamen".

Wel zou het „nog kunnen gebeuren, dat hier of daar in de partij oneenigheid ontstaat, omdat de menschelijke natuur zich niet licht aan banden laat leggen, maar dit kwaad zal mettertijd verdwijnen". Nogal naïef zouden we zeggen. [59])

Evenals in Rusland de Sovjet, zoo heeft ook de fascistenpartij den toegang tot het lidmaatschap ontzegd aan allen, die in de dagen van strijd en crisis niet toetraden. „Heden wordt men geen fascist meer", zei Mussolini in 1927.

Van de jeugd moest de nieuwe geest komen. Die geest van eer

---

[59]) Bij Ludwig zeide hij dit: Er is geen enkele staatsvorm, die de menschelijke zwakheden uitroeit. Maar in Italië staat het zoo met de corruptie, dat een fascist te vertrouwen is. En is dat niet het geval, dan pleegt hij zelfmoord, zoodra hij gedaagd wordt. Ja, 't verlies van vertrouwen is daartoe voldoende. Mussolini vertelt dan van den burgemeester (Podestà) van San Remo, en van een ander Staatsambtenaar in Napels, die zich om 't leven brachten, toen zij „voor Mussolini" werden gedaagd — hoewel ze onschuldig waren.

en *vrees*, die den aangeklaagden ambtenaar in Napels in de zee dreef, toen hij bij den Duce zich moest verantwoorden.

De jeugd gefascineerd.

Evenals de Sovjet heeft deze Partij zich daarom met alle macht op de jeugd geworpen. Van haar verwacht zij den groei der partij. 1.357.918 jongens van 8 tot 14 jaar worden in de Balilla-organisatie opgevoed tot fascistische Staatsburgers. [60]) Van hun 14de tot hun 18de jaar komen zij in de disciplinaire leerschool van de Avanguardisti, waar zij in 't bijzonder voor het militaire leven worden voorbereid. In 1932 ontvingen 237.576 Avanguardisti militaire vooropleiding bij de Milizia Nazionale, het fascistische legioen, dat bij het gewone Italiaansche leger als een partij-keurtroep is ingelijfd.

De meisjes van 6 tot 12 jaar vormen de Piccole-organisatie (1.118.345) en die van 13 tot 18 jaar de Giovanne Italiane (109.935) — en zij worden daar geleerd het Vaderland te dienen, den Duce als den grooten Vaderlander te beminnen en te gehoorzamen en flinke meisjes te zijn in alles.

Achille Starace, Secretaris der fascistische Partij in Italië schrijft in de Europaïsche Revue o.a.: „Alle schoolonderwijs (Bildung), van de volksschool tot de Universiteit, heeft tot taak fascistisch bewustzijn en fascistische wil te kweeken".

En Alois Dempf, Professor in Bonn, schrijft in hetzelfde nummer over „De verhouding van het Katholicisme tot het Fascisme". Zoolang Fascisme niets anders dan een partij-ideologie blijft, is er zoo geen gevaar voor conflicten. De Christelijke zedeleer en politiek zijn óók anti-liberaal en anti-socialistisch. *Maar het pathos waarmee thans het primaat van den Staat over 't economische en sociale geponeerd wordt,* verheft den Staat tot een *Absoluut Souverein*, die de *totaliteit*, „das Ganze", opeischt.

Wanneer dit aan de jeugd wordt ingeprent, en de Staat zich het monopolie van volksopvoeding toeëigent, dan zijn scherpe conflicten te verwachten.

De Christenen in Italië kunnen in den *„Eén-partij-Staat"* er

---

[60]) Naar een artikel in de *Europäische Revue*, van Renato Ricci, onderstaatssecretaris voor lichamelijke opvoeding in Italië. De getallen zijn van 1932.

niet aan denken hun rechten in dezen door een rechtsche politieke partij te verdedigen. De eenige weg is thans de Katholieke actie („acto catholica"), een vrije *niet-politieke* vereeniging van Katholieke organisaties op maatschappelijk en religieus gebied.

Tot zoover Professor Dempf.

Zoo zijn de Christenen feitelijk onmondig op politiek gebied om de rechten der Christelijke politieke opvoeding te verdedigen. Zij *moeten* niettemin getuigen tegen de aanbidding van den Staat als een absoluut Souverein, als een God — zooals de vrienden van Daniël weigerden het beeld te aanbidden van Nebucadnezars goddelijke staatsmacht. En dan bedreigt hen ook den vurigen oven.

Daar loopt een gevaarlijke golf van geestdrift voor den Persoon van den Duce door de jeugd van Italië. Gevaarlijk, omdat hier een mensch wordt verheerlijkt als een god, desnoods ten koste van het Goddelijk recht, dat naar Gods bestel onder de menschen in staatsverband moet in acht genomen worden.

Gevaarlijk, omdat deze onrechtmatige machtsuitzetting over alle levensgebied kan wijzen op het succes dat zij had met den „verstandig gebruikten knuppel" tegen een even onrechtmatige en schandelijke revolutionaire terreur, waarvan alle goede burgers een afkeer hebben.

Toen de Italiaansche Overheid — die door God geroepen was het zwaard te gebruiken om de brutale aanranding van hare onderdanen te straffen — haar taak verzuimde, heeft Mussolini met zijn gewapende vrijscharen („squadre's) *zijn* „knuppel" er op gelegd als partijhoofd.

Straks heeft hij ook de uitvoerende macht — en in beginsel ook de wetgevende macht — van den Koning gekregen en zoodoende kan dit fascistische partijhoofd zich ook waarlijk als „wettig gezag" doen gelden. En dat maakt thans de toestand dubbel moeilijk. God wil thans gehoorzaamheid aan 't gezag in Italië — maar afgodendienst wil Hij juist *niet*.

De „Een-partij-Staat".

Door een ijzeren partij-organisatie die parallel loopt met de Staatsregeering heeft Mussolini thans zijn machtsoefening uitgebreid over geheel Italië.

Behalve de burgemeester is er thans op ieder dorp ook een Secretaris van de plaatselijke fascistenvereeniging. Behalve de provinciale prefect is er ook een provinciale partijsecretaris.

Behalve de Ministers is er de algemeen secretaris der fascistische partij, die de rechterhand is van Mussolini.

De burgemeester is de agent van den prefect en deze weer van den Minister en de Minister kan niets doen buiten den Grooten Raad, die door Mussolini benoemd is en door hem „geleid" wordt.

Daarnaast is de partijhiërarchie van den provincialen secretaris over den plaatselijken secretaris der fascio — en boven den provincialen weer de algemeen secretaris der partij.

Wie als fascist Mussolini tegenspreekt wordt aangebracht bij den algemeen secretaris der partij, die hem kan aanklagen wegens partij-insubordinatie.

Wie zich in de politiek roert als anti-fascist, wordt eerst gewaarschuwd en als dat niet helpt verbannen naar de kleine eilanden van Italië in de buurt van Sicilië. Voor de meesten zal de „waarschuwing" wel helpen! Er zijn nièt zooveel menschen, die voor hun beginsel verbanning willen doorstaan.

Vandaar dat „diepe vredesgevoel" over 't geheele land.

Geen politieke partij kan hopen een wetsontwerp, dat Mussolini niet aanstaat tot wet te verheffen, want zonder zijn toestemming komt er in de Kamer geen punt aan de orde.

En mocht iemand hopen dat een beschreven wet van het Strafrecht, van het Handelsrecht of van het Burgerlijk Recht hem zou kunnen helpen tegen Mussolini en hem redden uit de hand van den fascistischen Staat, hij zal ten slotte toch vastloopen, want Mussolini heeft ook de macht gekregen om het Recht in Italië „in buitengewone gevallen" te veranderen.

Bij de ambtenaren van den Staat — ook al zijn ze geen fascisten — is tegen Mussolini geen recht te verwachten, want alleen de beschuldiging, dat deze beambte de algemeene opinie van den Staat niet deelt, is voldoende om hem uit zijn ambt te ontzetten. Een Koninklijk Besluit op voorslag van den betrokken Minister is voldoende.

En ook de Pers — anders de Koningin der wereld, met den mond tenminste — is in Italië gekneveld. De uitgevers en eigenaars zijn bij de wet verantwoordelijk voor de „schade" die zij

aan den Staat mochten toebrengen — één eisch van schadevergoeding van hoogerhand en 't is gedaan.

Autoritaire koersverandering, Grandi, Bottai.

Hoe uiterst autoritair de „sterke man" in Italië regeert, bleek weer in 1932.

Grandi werd eenvoudig ontslagen als Minister van Buitenlandsche Zaken en Mussolini nam nu zelf de portefeuille.

Bottai, Minister van het *corporatiewezen* in Italië werd eveneens op zij gezet. Bottai stond vrij ver rechts in sociaal-economischen zin, hij lette op de belangen van 't kapitaal meer dan op de belangen van den middenstand en van de arbeiders.

Doch op het *Congres van corporaties in Ferrara* was de meerderheid links — er werden zelfs stemmen gehoord, o.a. van Prof. Ugo Spirito, die coquetteerden met het Bolsjewisme. En daarom wierp Mussolini weer eens het roer om. We zagen reeds, hoe hij in conservatieve streken de Kerk en den Senaat en den Koning voorop stelt, doch in revolutionaire omgeving bij voorkeur 't fascisme 'n revolutie noemt.

Menigeen is zoo onnoozel om 't fascisme alleen maar te zien als *anti-socialistisch*, maar 't is zeer vaak uitgesproken revolutionair en socialistisch in den ruimeren zin. Anderen zien het als een zuiver *anti-liberalisme*, maar 't kan ook in de handen van den Leider liberaal regeeren. Anderen zien er de redding uit de macht van *'t Communisme* in — doch Mussolini kan best een verbond met de Sovjet aangaan. Waarom niet?

Allerwegen hoort men tegenwoordig het pleit voeren voor de heerschappij van een „vaderlandsche" minderheid, die als „classe dirigente", als „elite", als echte vaderlanders, de „ware" regeeringsdaad zullen doen tegen revolutie en partijbelang. Dit nieuwe wordt dan gesteld tegenover de formeel-democratische meerderheids-ideologie, die men meestal aanduidt als parlementarisme, 't demo-liberale stelsel etc.

Maar Prof. Dempf schrijft in het bovengenoemd artikel: Hier is toch een zeer bepaalde *nationaal-liberale sociologie* aan 't woord. Hoe zeer men ook moeite doet om deze minderheid met *autoriteit* te bekleeden en *„'t Gezag van den Staat"* hoog te prijzen tegenover

publieke meening en parlementarisme — evenzeer is het toch duidelijk dat het eigenlijke opschrift boven dit alles is : *de verovering van de macht* en *het recht van revolutie.*

En dat staat vierkant tegenover de Christelijke leer omtrent de sociale ordinantiën Gods, dat *volk* en *staat vrije* rechtsgemeenschappen zijn, waar de wezenlijke grondrechten der persoonlijkheid alleen in een *vrije volkspolitiek* de wettige „rechtspositie" vinden.

De Duce en zijn politieke tegenstanders.

Zoo heerscht Mussolini onbeperkt.

Hoog boven de eindigheid van de menschen-onder-de-wet staat deze wetgever — hoog boven de machten tot straf der booze werken staat deze machthebber als *de* Leider (Duce) des Volks, als de verpersoonlijking van de *Idee* van den corporatieven Staat, die *alles* omvat.

Maar onder de oppervlakte van „diep vredesgevoel" blijft het natuurlijk gisten bij de „vertrapte" partijen.

Verscheidene aanslagen op het leven van den Duce waren daarvan de uiting.

In Oct. 1926 werd een aanslag gepleegd door een uitgeweken Italiaan, die uit Frankrijk over de grens kwam. Toen werden strenge maatregelen genomen in de „Wet tot Bescherming van den Staat."

Ongewenschte politieke elementen werden naar de kleine eilanden rondom Sicilië verbannen.

De manier, waarop Mussolini in zijn bovengenoemde rede over deze verbannen politieke personen spreekt, doet onaangenaam aan.

Het is niet in overeenstemming met de door Enrico Ferri geschetste [61]) „zielstoestand van hoogen adeldom" en „voornaamheid van zijn klare ziel" bij Mussolini.

In genoemde rede zegt Mussolini, dat 1541 individuen *(politieke* tegenstanders), werden gewaarschuwd (door fascistische partijorganen!); dat 959 een ernstige waarschuwing kregen (waarin die bestond zegt hij niet) en dat „niet meer dan 698" politieke tegenstanders zich op de eilanden bevonden. Dan spreekt hij onder groote vroolijkheid van zijn hoorders van de brieven om genade,

[61]) Zie Anti-Revol. Staatkunde 3e Jaargang blz. 405.

die hij ontving en hij vervolgt : Nu bevinden zich de gedeporteerden zeker niet in een benijdenswaardige positie. Wij moeten echter ook niet overdrijven.

Voorloopig ontvangen zij 10 Lire per dag, d.w.z. van de gevaloriseerde Lire (Vroolijkheid). Sommigen hebben over amnestie gesproken. Neen, Mijne Heeren, geen amnestie ! Tot aan het jaar 1932 zal van amnestie geen sprake meer zijn... alleen in bepaalde gevallen, met voorspraak van fascisten, is strafvermindering mogelijk.

En hij eindigt dit gedeelte met den uitroep :

„Terreur zou dat zijn, mijne Heeren ? Het mag niet eens strengheid genoemd worden ! Het is geen terrorisme, maar Volkshygiëne !"

Zoo worden *politieke* tegenstanders als Staatsgevaarlijk, als „besmettelijke zieken", beschouwd en zoo wordt met den politieken gevangene gespot.

In Rusland !

En in Italië.

De „corporatieve Staatsgedachte" is niet zoo onschuldig als zij lijkt.

't Meerendeel der politieke gevangenen zullen wel „Staatsgevaarlijke" communisten zijn, maar wie waarborgt de vrijheid en veiligheid van *principieele* woordvoerders der Popolari, als zij tegen Mussolini's *grondbeginselen* zouden getuigen ?

Waarom deed de Overheid dat niet?

Deze moderne tirannie van een politieke partij wordt nu gaarne bemanteld met al de mooie dingen, die het fascisme in Italië heeft verricht.

Er is *orde* gekomen in de openbare diensten, stakingen zijn voortaan als staatsgevaarlijk verboden, de militie bewaart voortreffelijk de openbare orde — en de rooversbenden hadden het slechter dan ooit.

Buitenlanders die kort na den oorlog in Italië reisden, vroegen altijd eerst inlichtingen van de politie of 't wel veilig was. Thans is dat niet meer noodig.

Op allerlei gebied is door Mussolini werkelijk verbetering gebracht.

Maar dit resultaat maakt geen onrecht goed. Napoleons bestuur was ook streng orde-bewarend, maar dat maakt zijn tirannie niet goed.

Waarom kon de wettige regeering geen orde en rust in de openbare diensten handhaven?

't Was háár roeping van Godswege.

Maar zij was verblind door de crisis der moderne Staatsleer en de angst voor persoonlijk optreden in het ambt.

Als een regeering zóó haar roeping verzaakt en haar heerschersmacht niet gebruikt en haar wettig gezag niet handhaaft, dan geeft zij haar volk over aan de terreur en aan het fascisme.

Zoolang de Overheden nog beschikken over politie en leger — en, zooals bij ons, over de „Bijzondere Vrijwillige Landstorm" en de Burgerwachten, is er geen enkele reden waarom zij niet de *orde* en de veiligheid der burgers en de openbare diensten zou kunnen beschermen.

Tirannen gevraagd!

Doch er zijn altijd van die menschen, die niet goed kunnen zien, dat *de Overheid* het zwaard gebruikt.

Toen in 1787 prins Willem V, de wettige Overheid, zijn soldaten naar Hattem zond, om de opstootjes der Patriotten tegen te gaan, schreeuwden al deze „Vaderlanders", dat Willem V een Alva, een Nero, was. Hij wilde zijn handen wasschen in 't bloed zijner onderdanen enz. [62])

Een 25-tal jaren later brulden de voormalige Patriotten: Vive l' Empereur! voor den tiran Napoleon en gingen honderden jonge kerels met geestdrift in den dood voor den Keizer. Hun Overheid hadden zij verworpen en toen de chaos der revolutie kwam verafgoodden zij den tiran.

Thans zien we een soortgelijk verschijnsel. Menschen, die het zwaard der Overheid verachtten, loopen thans met geestdrift achter „den man met den knuppel" en juichen den dictator toe als: dát is nou nog eens een kerel!

[62]) Daendels was een der voornaamste pleiters voor de rechten van den mensch tegen de Overheid. Een kwart eeuw later regeerde hij als een tiran op Java.

En als er dan mooie berichten over orde uit Italië komen (zooals in de bladen het interview van Mr. J. A. N. Patijn [63]) dan is men in zijn kortzichtig aanvaarden van de „normscheppende" daad, maar direct klaar om te prijzen — en men vergeet, dat de Overheid veel beter dat werk had kunnen doen, als zij maar niet verlamd was geweest door het humanistisch staatsrecht, door liberale en revolutionaire politiek en...... door het najagen van persoonlijke en groepsbelangen...... en door het ontbreken van een krachtige politieke actie van Christenen [64]), die als het zout bederfwerend kunnen werken door hun *beginsel*-politiek.

't Is dan bij ons precies als in Italië bij de liberale leiders...... Wel aardig, voor een poosje, en dan komt allicht de liberale staatkunde weer in 't goede spoor!

De corporatieve Staat eischt een Dictator.

Ook degenen, die door de economische crisis ontevreden zijn en de schuld op de regeering werpen, zijn vaak ontvankelijk voor fascistische propaganda. De corporaties zullen wel eens goedmaken, wat de regeering thans naar hun meening nalaat.

Maar men zij voorzichtig!

Zoogenaamde beroepsstandenvertegenwoordiging in het „parlement" is doorgevoerd in Rusland en in Italië. Maar dat „parlement" heeft niet de plaats van ons parlement.

In beide landen heerscht *eigenlijk* de *Dictatuur* en heeft het volk minder invloed op de regeering dan in eenig ander land.

Zij die meenen, dat hun persoonlijke of groepsbelangen 't best verzekerd waren in een „corporatieve Staat" mogen wel eens ter dege studie maken van de „volksvertegenwoordiging" in deze beide landen.

Afgezien van den *rechtsgrond* en van het *politieke beginsel* (waarover straks nog) is het al uit louter economisch en sociaal oogpunt geraden om hier nuchter te blijven en zich niet door misleidende leuzen van den nieuwen tijd te laten bedriegen.

De practijk van de corporatieve staatsinrichting is alleen bekend

---

[63]) Utrechtsch Dagblad Woensdag 3 Aug. 1932.

[64]) Ook door het *breken* van deze actie door kerkelijke politiek als van den Paus tegenover de Popolari.

in dezen vorm, dat een *uiterst autoritair regiem* regeert naar de willekeur van den oppersten Leider en...... dat de Kamer van groepsvertegenwoordiging *adviezen* mag geven en mag uitvoeren wat de Dictator zegt en dat de groepen elkander controleeren of de bevelen van den Leider wel stipt worden opgevolgd. Zoo niet, dan verklaagt men elkander bij den Leider, die strenge maatregelen neemt door middel van de Partij-militie of van het Roode Leger.

B. Propaganda in Nederland.

De Nationale Unie.

Het zoet gefluit van de Nationale Unie vinde dan ook geen gehoor bij de Nederlanders.

In haar orgaan „Nationale Unie" 1e Jaargang no. 1, van Zaterdag 14 Mei 1932, hoofdredacteur Prof. Dr. H. J. Blok te Oegstgeest, zegt zij wel:

> „De Unie staat op monarchaal standpunt; erkent de legitieme souvereiniteit van het Huis van Oranje;"

maar het fascisme in Italië is ook monarchaal en erkent ook het Huis van Savoye en toch is er de meest volstrekte partijdictatuur.

> „Zij steunt het wettig gezag."

Maar in de „Mededeeling van den Raad van Bestuur der Nationale Unie", bewerkt door Jhr. R. Groeninx van Zoelen, Juli 1932, staat in het Nawoord het volgende:

> „dat het Nederlandsche Volk, met zijn diep gewortelden aanleg tot zelfbescherming in eigen kring te goed is voor een dictatuur",

m.a.w. als dat Volk eens blijken gaf van *niet meer* dezen aanleg te vertoonen, dan ware dictatuur nog zoo slecht niet.

Precies de liberale houding van Giolitti en Salandra!

Maar hooren we verder:

> „Even juist is de conclusie, dat het Nederlandsche volk (nu volk met een kleine v!) *niet goed genoeg* is voor een dictatuur. Inderdaad — het caesarisme heeft getoond in Italië *historische rechten* te bezitten. Deze capaciteit tot verwerken van het caesarisme ..... is gelegen in het vermogen om een heerschende klasse voort te brengen, die niet alleen „volkstümlich" is, maar bovendien zich zelf weet te herzien en „jong" te houden."

Ge ziet hier de „classe dirigente" en de „normscheppende daad" beleden door een Nederlander.

Hij besluit:

> „Aan ons om dit heroïsche element in den Italiaanschen Aufschwung zijn recht te geven, opdat 's lands eigen zaak, naar 's lands eigen wijs, er voordeel mee doe."

Moge Nederland zijn voordeel doen met deze eerlijke bekentenis. Ja, de Nationale Unie erkent de Overheid als

> „draagster van 't gezag"..... *) „In de wisselwerking met de gemeenschappen zij de Overheid (dus) *in de eerste plaats* ontvangstation."

Ziet u wel, heel democratisch, echt Nederlandsch, heelemaal geen dictator. Maar dan volgt:

> *„Pas daar waar de gemeenschappen in gebreke blijven,* dus als 't ware, een *„luchtledig"* voorhanden is, *vange de normscheppende* (!) *taak der Overheid aan."*

En in een noot wordt dit nog verduidelijkt:

> „Beteekent dit, dat een veronderstelde „geniale" Overheid, heerschend over een krachtig, zich uitlevend volk, voor haar scheppingskracht (sic!) feitelijk geen arbeidsveld zou vinden? Geenszins!
>
> Tegenover *genialiteit* en inzicht „eener hoogere orde" is uit den aard der zaak steeds een *„luchtledig"* voorhanden, waarin deze krachten tot gelding kunnen geraken, zonder daarbij ook maar eenigszins in den weg te treden [65]) aan datgene wat in de gemeenschappen leeft."

Ziehier precies het politieke beginsel, dat in Italië heeft doorgewerkt. De „classe dirigente" en 't recht van de „scheppende daad" uit inzicht eener „hoogere orde", uit geniale overgegevenheid aan de mythe „Vaderland" — niets mag, neen, niets *kan* zoo iets tegenstaan. 't Zou eenvoudig landverraad en benadeeling der maatschappij zijn om zoo iets in den weg te staan.

> „De Nationale Unie verlangt den corporatieven Staat, een zakelijk doel" (neen, een politiek fascistisch partijbeginsel, A. J.) „dat ook het fascisme nastreeft. Met dit onderscheid echter: de Overheid in Italië zocht deze constructie van bovenaf op te leggen; in onzen gedachtengang ligt het scheppend moment bij de „gemeenschappen."

De Nationale Unie heeft dezelfde beginselen als de fascistische partij in Italië. Hier ook de gemeenschappen, de scheppende daad voor 't Vaderland, de mythe, de vereering van de „hoogere orde", die de daad stempelt tot rechtmatige daad, de „classe dirigente" enz. Er zal tusschen het „Corporatieve Staatsbestel" van deze Nationale Unie en tusschen de Staatstheorie van het Fascisme niet veel verschil zijn. Alleen moet „Italiaansch" tel-

---

*) Zie genoemde Mededeeling onder I.

[65]) Vgl. over dezen uitzonderingstoestand, Dooyeweerd. De crisis in de Humanistische Staatsleer blz. 70.

kens in „Nederlandsch" worden omgezet. En 't democratische klassenstrijdkarakter is hier van den aanvang af al losgelaten.

Wanneer het fascisme het roer in handen kreeg, dan kon deze Nationale Unie evenals de Nationalistische partij in Italië met pak en zak overloopen. Het is evengoed mogelijk om uit den liberalen hoek als uit het socialistisch kamp den ommekeer van den tijdgeest te volgen.

Voorloopig echter hengelt de Nationale Unie naar „de Rechtsche lagen van ons volk". De rechtsche partijen, die naar *politieke* beginselen handelen, negeert zij volkomen.

Onder de leuze: „De Nationale Unie is geen *partij*, doch een beweging", wil zij den eerlijken weg van *politieke partijstrijd ontloopen*.

Zoo deed ook het fascisme in Italië. „Beweging" heette het. Geen partij. Tot het zich ontpopte als de nieuwe politieke partij in Italië, die alle politieke oppositie in het stof trapt, omdat zij alleen de Vaderlandsche partij is — en die haar politieke tegenstanders met 10 Lire per dag (de gevaloriseerde!) naar de eilanden verbant, als waren zij bandieten!

De „Rechtsche" lagen moeten gelokt worden. Hoor maar:

> „Haar doel is, *los van alle partij-politiek*" (die politiek ook, en die partijen!) „een nationaal en economisch herstel in Nederland te bevorderen."

Ook hier weer: nationaal-socialisme.

„Politiek", een leelijk woord!

„Partij", landverraad!

Nationaal: dât is hier fascistisch.

Economisch: dat is hier het socialistisch (corporatief) staatssysteem, dat den heilstaat brengt. Zie naar Italië! Gaat het daar niet bovenst best. Wel armpjes, maar dat is men in Italië gewoon! Toch beter dan toen er een (liberale) regeering haar plicht vergat.

Zeker, maar wij willen de regeering steunen door haar de *juiste politieke* beginselen voor te houden als rechtsche partijen!

De regeering steunen met raad en daad, als zij haar roeping van Godswege vervult. Zij belijdt gelukkig nog, dat zij regeert bij de Gratie Gods (dat is niet bij de gratie van 't genie van de classe dirigente, noch bij de gratie van het luchtledige, dat de gemeenschappen haar laten).

Zij belijdt, dat zij een a m b t bekleedt en dat is niet hetzelfde als overgegeven intuïtieve persoonlijkheidsopenbaring.

Zij oefent nog heerschersmacht uit — niet als *volonté générale* (Rousseau) maar evenmin als *volonté unitaire* (Mussolini) maar als V o l o n t é d u D i e u (naar Gods wil, die Souverein is, de Koning der Koningen, ook over „Nebucadnezar").

De rechtsche partijen zijn Christelijk d.w.z. zij eeren Christus en belijden de Souvereiniteit Gods óók in de politieke sfeer. En zij kunnen samenwerken met alle Nederlanders op die punten, waar dezen *zakelijk* deze Souvereiniteit erkennen. Tegen *afgoderij* met den *volkswil* of met den *Staat* verzetten zij zich, als 't goed is, even sterk als de vrienden van Daniël zich tegen de aanbidding van het Staatsbeeld in het dal Dura hebben verzet.

Christelijke politiek moet *zout* zijn, dat het bederf van de politiek door den „geest der eeuw" tegenhoudt. Zij moet daarom getuigen tegen de Nationale Unie, want deze is een *politieke* richting („beweging" als ge wilt) die zich verschuilt achter sociaal-economisch-nationale eischen, doch die metterdaad een Nederlandsch zijstroompje is van den grooten stroom der geesten van onzen tijd in de richting van het Nationaal-Socialisme met de grondbeginselen, die we in de ontwikkeling van Mussolini zagen doorwerken.

Het standpunt der Nationale Unie.

We willen het standpunt der Nationale Unie nog nader bezien. In genoemd blad lezen we verder :

> „W a t i s o n s s t a n d p u n t?
> Geestelijk : de Unie erkent het Christelijk karakter van ons volksleven als den historischen grondslag onzer beschaving en aanvaardt den geestelijk -objectieven pariteitsstaat als het practisch kader, waarbinnen dit karakter zich onbelemmerd in alle richtingen kan ontwikkelen."

Dit klinkt alles wel heel mooi. We zouden zeggen tot de Nationale Unie : sluit u aan bij de Anti-Revolutionaire *politieke* partij ! Want die wil ongeveer hetzelfde. 't Is tenminste wel anti-revolutionair uit te leggen, wat daar staat van het „christelijk volkskarakter" en van de „practische pariteitsstaat", waarin de geestelijke ontwikkeling der Kerk onbelemmerd kan voortgaan.

Als politieke belijdenis vraagt dit standpunt *rechtsche* politiek. Maar nu het tweede, meer zakelijke standpunt :

> „Materieel : de Unie streeft naar den *organischen corporatieven staat*, waarbinnen het particulier initiatief alle vrijheid zal behouden om *in gemeenschapszin te handelen*."

We herinneren ons, dat het fascisme zakelijk hetzelfde standpunt heeft. En aangezien het fascisme exclusief is — geen enkele *politieke* partij naast zich als oppositie kan dulden — zien we dat deze Nationale Unie niet kàn staan naast de andere politieke partijen — ook niet als politieke „beweging". De rechtsche partijen moeten als punt één op 't programma stellen : Vaderlandsche gemeenschapszin boven alle politieke partijen en beginselen[66]) verheven en daarom moeten zij den corporatieven Staat voorop stellen. M.a.w. zij moeten het fascistisch beginsel *zakelijk* aanvaarden. Het „geestelijke" valt dan verder wel mee. Het fascisme heeft ook aan de Kerk het „geestelijke" overgelaten ! maar het materieele in de politiek, dat is voor 't fascisme.

Mussolini is — we zagen het — zeer voorkomend voor den Koning en voor de Kerk. En art. 2 van het fascistische militair reglement luidde :

> het fascistische leger staat in dienst van God en van het Italiaansche Vaderland en legt den volgenden eed af :
>
> „In naam van God en van Italië enz. En art. 7 luidde : De fascistische soldaat heeft een speciale moraal. De gewone opvattingen over huisgezin, *politiek* en de *sociale verhoudingen* zijn voor hem zonder waarde. Zijn moraal is de eer, zooals de eer de wet was van de ridders van vroegere tijden, een wet die de volmaaktheid nastreeft, een wet, die machtig en streng is, zelfs wanneer zij in strijd is met de geschreven wet, die voor haar altijd moet onderdoen."

We zien hier weer 't beginsel dat altijd terugkeert : de „mythe" werkt de scheppende daad, die de waarheid en het recht beschikt. Hier is het in dezen vorm : de mythe werkt het eergevoel, waardoor de ware held en vaderlander alleen de ware daad doet en die daad is vanzelf recht en waar en redelijk, ook al zouden de „bestaande zedewet" en de geschreven rechten er tegen getuigen.

---

66) De beginselen voor de regeering van het land moeten juist den spoorslag geven om het beste voor het land te zoeken.

Wanneer nu de Nationale Unie zoo mooi over het Huis van Oranje en over het christelijk volkskarakter spreekt, maar *zakelijk* hetzelfde wil als het fascisme (de corporatieve Staat) — en ook spreekt van „vrijheid om in gemeenschapszin te handelen"...... dan worden we toch voorzichtig en vragen of men — evenals in Italië — geen vrijheid wil geven om in *oppositie* te handelen vanwege de politieke beginselen naar Gods Woord. Beteekent de gemeenschapszin zooiets als bovengenoemde „ridderlijkheid" ?

Het program der Nationale Unie.

Vragen we dan naar het program der Nationale Unie.

> „W a t i s o n s p r o g r a m?
> A. Versterken en leniger maken van de Uitvoerende Macht."

Ja, dat is ook Mussolini's eerste zorg geweest om de uitvoerende macht te „versterken". Niet de „rechten en inzettingen", niet de grondwet en het Straf-, Burgerlijk- en Handelsrecht gaan vóór — maar *de daad*. En dan kunnen de wetten in de tweede plaats komen om een objectieve rechtvaardiging vast te leggen ter bevestiging van de „ware daad".

Lezen we verder :

> „Doelmatige hervorming der staatsinstellingen; (den staat nader brengen tot de organische gemeenschap.)"
>
> Verder :
>
> „B. Publiekrechtelijke ontwikkeling der zelfbestemming in eigen kring."

Kan dat zoo iets als het fascistisch socialistisch streven zijn om door maatschappelijke organisaties den *heilstaat* op te bouwen? 't Is zoo vaag. We weten wel dat geen klassenstrijdsyndicaten zijn bedoeld. Maar wel zoo socialistisch in algemeenen zin, dat de economische maatschappij-organisaties zóó allesbeheerschend worden gezien, dat men van economisch-sociale wereldbeschouwing kan spreken. (Zie boven blz. 36).

Dit vermoeden wordt versterkt als we verder lezen :

> „C. Ontlasten van de taak van het politiek parlement; de taak dezer instelling tot haar oorspronkelijk controleerende functie terugbrengen, doch deze functie als zoodanig versterken."

In Italië is inderdaad het politiek parlement „ontlast" van zijn taak.

Mussolini stelde een Commissie van Achttien in, waarin de kopstukken der fascistische partij als Corradini, Rocco, Volpe, Gentile[67]) benoemd werden. Deze commissie moest onderzoeken: a. de verhouding van wetgevende en uitvoerende macht. Dit liep daarop uit, dat de wetgevende macht van haar macht werd beroofd en enkel adviseerend, controleerend en dienend lichaam werd. Verder moest de Commissie onderzoeken: b. de corporatieve organisatie van de maatschappij en haar betrekking tot den Staat. Dit is uitgeloopen op de bevestiging van wat onder B. nog door de nationale Unie wordt genoemd als programpunt:

> „het scheppen van den grondslag van een *economisch parlement*."

In alle deelen is er dus bij de Nationale Unie een zakelijke overeenstemming met het fascisme.

Nationalisme contra Bezem-fascisme.

In de Mededeeling van de Nationale Unie (Juli 1932) wordt ook gewezen op de fascistengroepen in ons land (van De Bezem bijv.) die eerlijk en open hun naam dragen en ook de fascistische *groet* en kleeding volgen.

De Nationale Unie betreurt dit, want zoo geeft men aan het goede beginsel een

> „Italiaanschen buitenkant, die de Rechtsche lagen in ons volk afstoot, een omstandigheid, die des te meer te betreuren is, wijl juist in deze groepen de aanleg der corporatieve gedachte historisch voorhanden is."

En zij wijst op

> „het fel verzet, dat onlangs op den toogdag der Anti-Revolutionaire jongeren te Groningen tegen de staatsvergoding van het fascisme tot uiting kwam."

De Nationale Unie vindt dit protest een

> „bewust protest tegen overplanting op *Nederlandsch* gebied van *Italiaansche* vormen."

---

67) Over Gentile, die ook een uitgewerkte Staatstheorie van het Fascisme gaf, waarbij hij als *Hegeliaan* toch kans zag om *Bergson* te gebruiken voor zijn systeem —zie Schaepman, Het Fascisme bldz. 144.

Zoo speelt zij met „de Bezem" het uiterlijke, de „vormen" uit, om meteen het *wezenlijke*, het *principieele* van het fascisme (of wil men : nationaal-socialisme) te redden.

Ja — de vogelaar kan allerlei soorten vogelgepiep nadoen : hij roemt de volksgroep, die haar jongeren in Groningen vergaderde. (Vergadering van den Bond van Jongelingsvereenigingen op Gereformeerden grondslag, waar de Heeren J. Schouten en H. Bijleveld spraken over het „Nationalisme").

En dan zegt de Nationale Unie :

> „dit is een volksgroep voor wie de souvereiniteit in eigen kring, bron der corporatieve staatsgedachte, een van ouds gewaardeerd en moeizaam verworven goed beteekent."

En dan krijgen de fascistische critici (Bezemgroep), die deze groep minachten, een veeg uit de pan : „Wat hebben jullie *gedaan* voor die gedachte ?" Vervolgens :

> „de vrijzinnige ouders hebben te onzaliger ure gemeend aan den drang tot zelfbestemming der rechtsche volksgroepen (let op, niet : partijen !) voorbij te kunnen gaan ; zij kwamen in een bondgenootschap met Marxisten terecht ; ondanks zich zelf zagen zij zich toen genoodzaakt af te glijden naar een arbeidswetgeving, die on-Nederlandsch in haar wezen de samenwerking der klassen niet gebracht heeft."

(Bedenk, hoe ook de rechtsche *partijen* daaraan hebben meegewerkt !)

Met de jongeren van de Rechtsche „volkslagen" is vast nog wat te beginnen.

Maar pas op, jongeren. Koopt geen kat in den zak. Doet uw oogen wijd open bij dat zinnetje :

„Souvereiniteit in eigen kring".

Want dat zinnetje verstaat de Nationale Unie niet. Daar draait nu juist alles om. Hier is misverstand.

Met „s o u v e r e i n i t e i t i n e i g e n k r i n g" hebben de „Rechtsche volkslagen" steeds bedoeld, dat God de Heer voor elk ding, ook voor elk ambt, voor elke levenssfeer, zijn „wet" stelt en daarmee ook de *grenzen* van zijn bevoegdheid bepaalt.

De Koning regeert over den Staat, maar niet over de kerk,

want daar regeert Christus door de ambten. De Koning voert gezag over de politieke dingen, maar de vader is heer in zijn huis, de schipper op zijn schip, het schoolbestuur in zijn school.

Wanneer de Koning ten oorlog roept, dân is dat een politieke daad, die beschikt over het leven van den soldaat (politieke functie), maar dat wil niet zeggen, dat de Koning ook in vredestijd daarover beschikt. De Staat zendt een belastingbiljet... daarom betaalt gij ook belasting (Rom. 13 : 6), maar dat beteekent niet, dat de Staat over ieders geldmiddelen mag beschikken. De manier waarop in Italië gesproken wordt over den *Staat*, die over *alles* van den mensch kan beschikken in 't zakelijke („'t geestelijke" dat is dan „iets anders", dat heeft toch geen zakelijk effect!) is geheel tegen Gods Woord en is de volstrekte loochening van de souvereiniteit in eigen kring.

Vaderlandsche overschrijding van de grenzen der politieke bevoegdheid.

De Nationale Unie geeft in no. 3, Zaterdag 11 Juni 1932, een artikel:

> „De zelfstandigheid van het Overheidsgezag, onder het motto: „De overheid dient de gemeenschap: zij is niet de bediende der gemeenschap."

Daarin staan o.a. deze zinnetjes:

> „De Overheid — *elke overheid, tot en met den leider eener vakvereeniging* — dient de gemeenschap juist door te zeggen, te dicteeren, hoe het moet."

Is dát niet precies de organisatie (hiërarchisch) van Mussolini. En dan dit moois voor de Rechtsche volkslagen:

> „Zulk een gezag, nog iets ruimer dan waarover thans Mussolini in Italië beschikt, was bij de Grondwet van 1814 ook gegeven aan Koning Willem I. En deze heeft van die *zelfstandige* macht om te *scheppen* en te regelen dan ook op een *wijze* gebruik gemaakt, die hen die de geschiedenis kennen, nog met bewondering vervult."

Weet de Schrijver dan niet, dat juist Koning Willem I bij de Rechtsche volkslagen bekend is als de „Volksvader", die telkens weer de grenzen van de Souvereiniteit in eigen kring heeft overschreden? Juist als liberaal verlicht despoot.

Maar de Schrijver gaat dan een reeks maatschappelijke verbeteringen noemen : de Nederlandsche Heide-Maatschappij, de Nederlandsche Bank, enz. enz., ook de Batavialijn, het Rijksmuseum... de Haarlemmermeer... alles het werk

> „van den wil van één Man, die door de historie tot dictator was gekroond."

Ja, zoo staat het er.

Is hier niet de roep om een nieuwen dictator : mochten we nòg eens zulk een man ontvangen ?

Maar, gelukkig, de „Rechtsche volkslagen" weten nog van een anderen Willem I. Van den èchten Vader des Vaderlands.

En die Vader „vaderde" niet over allerlei dingen waartoe hij niet van Godswege r o e p i n g en *taak* had.

't Viel hem trouwens zwaar genoeg om datgene te doen wat God hem als t a a k gaf in zijn a m b t.

Dat liberale despotische „vaderen" (ook de ware daad van den waren Persoon, die dús goed is) van Koning Willem over de Kerk, over de school in België, over de *taal* van het volk, dat vindt men bij den eersten Willem van Oranje niet.

Zijn levenshouding was die als van David in Psalm 131. „O Heere, mijn hart is niet verheven, en mijn oogen zijn niet hoog ; ook heb ik niet gewandeld in dingen mij te groot en te wonderlijk, maar als een klein kind heb ik mij bij U gehouden".

Calvijn teekent hierbij aan : „David wilde geen stap zetten zonder de *roeping* van Godswege". Hij handelde niet op eigen gelegenheid, zooals helaas de liberale despotische beginselen Koning Willem leerden te doen.

Naar die zijde is er bij de Nationale Unie een volkomen negeering van de „souvereiniteit in eigen kring". Haar ideaal-vorst ziet geen grenzen meer.

„Socialistische" overschrijding van de grenzen der sociale en economische groepsbevoegdheid.

Zoolang er geen dictator in ons land te „bewonderen" is, zoolang de „genialiteit" er niet is, die „in het luchtledig scheppend werkt" krachtens de persoon van „hooger orde", zoolang kan de

Nationale Unie dit punt nog achterwaarts houden in haar propaganda.

Thans staat bij de Nationale Unie voorop: *de economisch-sociale corporatieve Staat*. Daarom worden niet de *politieke* daden van Koning Willem genoemd, maar de *economisch-sociale* deugden.

Maar ook hier is een schromelijke overschrijding der grenzen — een pertinente ontkenning van de souvereiniteit in eigen kring.

Souvereiniteit in eigen kring veronderstelt wetskringen als de kring van het physische, het biotische (organische), het psychische, het logische, het sociale, het economische, het historische, het juridische, het zedelijke, het godsdienstige.

Nu heeft de wet van het physische (bv. de zwaartekracht), wel *beteekenis* voor het biotische, voor voeding en groei van plant en dier, maar de s p e c i a l e w e t voor de voeding is toch geheel iets anders dan de speciale wet van de zwaartekracht.

De eerste „wet" is een *biotische*, de tweede is een *physische* wet.

Wie nu biologie studeert heeft met geheel andere wetten te rekenen als wie physica studeert. Elke wet wil *gekend* en behandeld worden naar zijn eigen kring (wetssfeer).

Zoo is de mensch als *vader* (sociale sfeer) niet arm of rijk (want dat arm- of rijkzijn behoort tot de economische wetskring).

We zullen nu een voorbeeld geven van verwarring der „kringen" en van overschrijding der onderlinge grenzen.

Wanneer iemand zeide : we gaan de *vaders* van Nederland eens uitnoodigen op een vergadering en dan zullen we zoo redeneeren : een vader is een rijk mensch, welnu we zullen dan de (economisch) rijken hier tezamen roepen en dan besluiten nemen en wetten maken, die voortaan voor alle vaders gelden zullen op straffe van gevangenis.

Dan is er verwarring van kringen en overschrijding van grenzen.

Ten eerste verwart men „vader-rijkdom" (sociaal) en economische rijkdom. Verder kent men *gezag* en *wetgevende* en straffende macht toe aan een verwarde s o c i a a l - e c o n o m i s c h e v e r g a d e r i n g, die zonder bevoegdheid tezamenkwam.

In dit geval wordt *politieke* heerschersmacht toegekend aan een

sociaal-economisch verwarde groep (rijke vaders en rijken zonder vaderschap) van menschen, die *hier* als vaders of rijken in 't geheel geen souvereiniteit in het historische politieke leven mógen „aannemen".

Doen zij dit toch, dan is het ten onrechte en het is overschrijding der grenzen en aantasten van de souvereiniteit in eigen kring van de *echte* vaders en van den echten staat en van de echte rechtbanken.

Welnu: de corporatieve Staat begint met samen te roepen: *niet* een groep menschen met *politieke* beginselen tot het uitoefenen van *politieke* bevoegdheden (kiesrecht bijv.) en *politieke* ambten (Kamerlid, Minister), maar...... een economisch lichaam (bijv. een vakvereeniging, een patroonsorganisatie, een Bankcentrale, een Stoomvaartmaatschappij).

Verder sociale lichamen (een genootschap op kunstgebied, een wetenschappelijke vereeniging, een studentencorps, een sportbond!, een buurtvereeniging, een vereeniging van huisvrouwen [68]), ridderschappen, waterschappen, veemschappen, polderbesturen.

Verder godsdienstige lichamen: kerkgenootschappen, broederschappen......

En bij deze pot-pourri: menschen met *sociale* taken en bevoegdheden, menschen met *economische* taken en bevoegdheden, menschen met *kerkelijke* ambten (maar alsjeblieft geen politiek er bij) bij deze pot-pourri van huisvrouwen, studenten, voetballers, geestelijken, winkeliers, boeren, professors, ieder áls huisvrouw, áls student enz....... bij deze pot-pourri ligt het scheppend moment, dat de ware daad in Nederland zal doen, tegenover „de donzen deken" van *politieke* regeering in ons land, zooals we dat helaas nu nog moeten dragen.

Wat de burgers nu doen aan de regeering onzes lands: politieke beginselen belijden, politieke partijen, politieke daden...... dat is allemaal niets.

Als de schoenmaker thans als politieke burger gaat stemmen, dan heet hij „stemvee" in „De Bezem".

Maar als hij straks — áls schoenmaker — zich door den oppersten schoenmaker (secretaris der staats-vakvereeniging)

---

[68]) Deze groepen worden heusch in de Mededeeling der Unie in een noot genoemd als corporaties waarmee „de hoogste Overheid" „in wisselwerking" treedt in den corporatieven ideaalstaat.

laat „dicteeren" hoe 't land moet geregeerd worden en hij zegt eerbiedig : ja baas ! dán is daar de scheppende vaderlandsche daad-der-schoenmakers in de groote gemeenschap der Nederlandsche Natie.

We zien hier hoe de souvereiniteit in eigen kring van het politieke leven is geschonden.

De schoenmaker van de „Rechtsche lagen onzer Natie" is sociaal vader in z'n huis, heer over z'n knechts, baas in z'n vak.

En dezelfde man is economisch arm, of „rijk", met veel schuld of met weinig, met veel uitgaven of met weinig. De menschen zeggen van hem : hij is duur met z'n werk of goedkoop, hij rekent goed of slecht op z'n nota's.

In den godsdienstigen wetskring is hij kerkganger, belijdend lid, sterk of zwak in 't geloof, veel of weinig gehoorzaam in 't geloof, kundig of onkundig in Gods Woord, man vol des Heiligen Geestes of kind in 't geloof.

In 't juridische is hij strikt rechtvaardig of niet.

In 't zedelijke : niets op aan te merken of wel.

In 't physische : hij weegt zooveel pond.

In 't biotische : hij is gezond, ziek, oud, jong.

En nu is er ook een kring — de historische — waarin hij een p o l i t i e k e taak te vervullen heeft.

En die taak vervult hij naar zijn p o l i t i e k beginsel, in verband met zijn p o l i t i e k e partij, volgens de wet van het land, naar zijn p o l i t i e k e bevoegdheid als burger van Nederland, als hij gaat stemmen. Ook als 't Vaderland hem belasting vraagt of militaire dienst (dat is een p o l i t i e k e dienst) en in alle dingen, die de Overheid hem als p o l i t i e k e daad vraagt.

De „Rechtsche lagen" van ons volk hebben deze dingen over 't algemeen scherp leeren onderscheiden ook al hebben zij ze niet van het éėne concrete leven afgescheiden. Want — natuurlijk — de schoenmaker, die in 't stemhokje staat blijft schoenmaker, vader, kerklid, arm, lang, sterk, enz. Hij staat daar *als geheel* en men kan hem naar alle wetskringen bestudeeren — maar als men hem aan z'n jas trekt en zegt : in welke kwaliteit doe je dat hier ? dan zou hij zeggen : dat is nogal glad, in mijn roeping als s t e m -

gerechtigd burger van Nederland. En hij zou verder zeggen: als anti-revolutionair, als lid van onze kiesvereeniging.

Maar niet: als schoenmaker. Voor eigen fictief vakbelang stemmen, dat laat ik aan de belangenpolitiek over, zooals b.v. die van Braat.

Ook niet als kerklid — dat is goed voor degenen die kerkelijke politiek drijven.

Ook niet als proletariër — dat is goed voor de „klassenstrijders".

Ook niet als „sterke" — dat is goed voor degenen, die den sport-candidaat stemmen of den man van het vuistrecht.

Hij belijdt een zeer bepaalde politieke „richting" en durft daarmee terwille van de „beginselen naar Gods Woord" ook in oppositie te komen tegen de geestesrichting van den Staat. Zoo hebben Groen van Prinsterer en Kuyper gestaan als oppositie tegenover de heerschende liberale machten van ons volksleven. En ze hebben er heel wat om moeten lijden.

Doch verboden is het hun niet door de wetten des lands. Maar in Italië is de tirannie feller nog dan die der liberalen van pl.m. 1850. Want politieke oppositie is daar landverraad. Want het land is daar 't zelfde als de *politieke partij* van het fascisme, dat de *economische* en *sociale* sfeer — precies in de lijn van het „socialisme" — heeft geknecht en de souvereiniteit in eigen kring daar heeft gebracht onder de souvereiniteit van de politieke sfeer — in plaats van dat alle sferen — naast en in elkaar gevlochten — staan onder de souvereiniteit van God.

De Nationalistisch-socialistische partij-staat vraagt dictatuur.

De Overheid heeft geen roeping om dictator te spelen over droogmakerijen en huisvrouwen, over studentencorpsen en kerkvergaderingen.

Onder den Overste van de Staat moet dan komen de overste der studenten, de overste der huisvrouwen...... en dan is het z.g. economisch parlement goed om elkaar te controleeren, om elkaar te verklappen aan... den baas der bazen!

Wie weet of dat geen wit voetje geeft.

Want... die menschelijke hartstochten...

Maar dat is waar ook : Mussolini heeft gezegd, dat die zullen ophouden...

Als de heilstaat maar dóórwerkt.

Ik heb hierboven niet geridiculiseerd. De praktijk bewijst, dat het zoo gaat met de corporatieve Staten.

En wie het liever wetenschappelijk wil uitgedrukt zien, die leze dit citaat van den Franschen staatsrechtsleeraar Hauriou, die met verwijzing naar de fascistische staatsorganisatie opmerkt, dat „une *organisation politique syndicale* n'est possible que dans un régime politique *extremement autoritaire*, et les assemblées n'auront plus qu' un rôle c o n s u l t a t i f, et où toute la décision sera aux mains d'un pouvoir exécutif très fort." [69])

Aan niet-statelijke verbanden (studentencorps, vereeniging van huisvrouwen etc. !) wordt een *staatkundige* organisatie opgedrongen en die moet des te tirannieker zijn naarmate deze valsche overheidsstructuur van het gezag zich intensiever in de beroepssyndicaten zou doen gelden, zegt Prof. Dooyeweerd.

De *staatkundige* representatie van de *beroepsstanden* wordt dan mooi voorgesteld als daad van

boven de politiek staande Vaderlandsche organisaties.

Maar het *gezag* van den Staat is toch niet hetzelfde als 't *gezag* van den patroon over zijn arbeider of 't gezag van den praeses van 't studentencorps over het corpslid of 't gezag van den predikant in zijn „kerkgenootschap" en van den pastoor over den koorknaap.

Zuiver politiek.

Mirkin-Getzewitsch laat aan de hand van zeer uitvoerig materiaal zien, dat de „Sowjet-vertretung eine r e i n p o l i t i s c h e und keine Produktionsvertretung" is. [70])

't Heet corporatief sociaal-economisch.

Maar *'t is* politiek.

---

[69]) Hauriou, Droit Constitutionnel [2] pag. 559, aangehaald bij Dooyeweerd a.w. blz. 158.

[70]) Zie Dooyeweerd a.w. blz. 160.

Zoo ook in Italië.

Zoo ook de Nationale Unie.

En ook — maar dan eerlijk met den bezem in den mast — de Bezem.

Politiek.

Van de fascistische *politieke* „beweging".

Wanneer zij als *politiek* eerlijk voor den dag komt, dan vermeerdert zij het aantal der bestaande politieke partijen met één. En wel met een krachtige, die naar den tijdgeest is. Haar beginsel is „nationalisme" en „socialisme" in den boven beschreven breederen zin. En dat beginsel moet als „wet van het handelen" vóórgaan ten opzichte van de „leer" over beginselen door de politieke partijen. „Vaderland", „Sociale gemeenschappen", en „Gezag" zijn hare slagwoorden, die critisch moeten worden aangehoord. Dat wil zeggen, wij moeten hare leuzen maar niet goedmoedig in onze gewone opvattingen, bijv. in anti-revolutionaire opvatting nemen, maar we moeten het fascistisch beginsel eerlijk en ernstig bestudeeren en vragen wat het met bovenstaande termen inderdaad bedoelt.

Oppervlakkig oordeel.

Oppervlakkig geschrijf dat het fascisme in den „zin" van de rechtsche politieke partijen transponeert, is zeer gevaarlijk.

We moeten ophouden de verdiensten te prijzen van het fascisme, alsof dit *werkelijk* Vaderlandslievend is en waarlijk de sociaal-economische problemen oplost en werkelijk het wettig gezag ondersteunt.

Als een staaltje van zulke voorlichting kan dienen het artikel over Het Fascisme, door C. G. Meeder in het Orgaan der Societas Studiosorum Reformatorum van 1 Juni 1929 gepubliceerd.

In dat artikel wordt verzekerd, dat de taak, de speciale taak, van den Staat is......

„het bevorderen van het algemeen welzijn."

Dat is toch geen definitie van de Staatstaak? De brandspuit bevordert ook het algemeen belang. Wanneer men nu kan aantoonen dat de fascisten in Italië veel goede dingen in algemeen

belang hebben gedaan,...... wel, dan is het fascisme wel een goed ding.

Nog een zin uit dat studentenartikel, van en voor menschen, die straks leiding moeten geven in Reformatorischen zin :

„Daar de Staat geen hooger gezag erkent dan alleen God, is het *de hoogste vorm* *) van menschelijk gezag."

Heusch, dat staat er in 't Orgaan der S. S. R. !

Verder lezen we :

„De taak van den Staat is in ieder land hetzelfde ; n.l. de bevordering van het algemeen belang. Daarom stelt het Fascisme zich op het standpunt, dat de regeering moet worden toevertrouwd aan die mannen, die in staat zijn boven een kortzichtig fictief eigenbelang uit te rijzen en de doeleinden van het maatschappelijk organisme als eenheid te verwezenlijken."

Mussolini bevordert het algemeen belang van Italië. En de regeering is toevertrouwd aan een elite. En de liberale regeering van vroeger handelde *steeds* naar fictief eigenbelang.

En de *doeleinden* van het maatschappelijk organisme worden verwezenlijkt, bijv. de productie is in Italië werkelijk vooruitgegaan door de fascistische revolutie.

Wanneer dan nog terloops wordt opgemerkt, dat „het liberalisme" stakingen e.d. als normaal schijnt te beschouwen...... dan moet men toch wel het groote *„voordeel"* zien van het fascisme.

Gelukkig, dat de jongelings-vereenigingen op den Groninger Bondsdag beter werden ingelicht. 't Is te hopen, dat de *anti-revolutionaire* schoenmakers meer *politiek inzicht* zullen hebben dan in dit wetenschappelijk artikel te vinden is. Zoowel wat de kennis van het liberalisme als van het fascisme betreft. (De eenige verontschuldiging voor dit oppervlakkig oordeel over het fascisme is, dat ten onzent in 1929 van principieele zijde nog niets gepubliceerd was. Men beoordeele ook naar dit artikel niet de geheele studentenorganisatie. Er is juist onder de studenten veel vraag naar principieele zakelijke voorlichting).

---

*) In den eersten druk van mijn boek staat tot mijn spijt foutief : norm.

Goede dingen in Italië.

De fascistische politiek moet beoordeeld worden naar haar politieke beginselen en niet naar de vraag of er niet op een of ander gebied mooie dingen zijn gedaan door fascistische regeeringspersonen.

Er zou ook een heele lijst te maken zijn van wijze en rechtvaardige wetten, die door sociaal-democratische overheden zijn ingevoerd. Stel u voor, dat een sociaal-democratische en liberale burgemeester nu nooit een juiste en gezegende regeeringsdaad deed.

Zoo is er in Italië veel moois en goeds te zien, dat gewerkt is door de regeering van fascisten onder Mussolini.

Wie het boek van Dr. Otten over het Fascisme doorleest, ziet in de hoofdstukken : De Carta del Lavoro, Commentaren I, Commentaren II, tal van gegevens, die voor een sociale wetgeving van belang zijn.

Ieder die studie maakt van sociale wetgeving kan daar veel leeren.

Maar alleen hij, die meent dat de oude (liberale) overheid stakingen normaal beschouwde en bestond uit menschen, die alleen maar hun eigen voordeel zochten en uit menschen, die van sociale wetgeving net *niets* hebben terechtgebracht — alleen zulke menschen halen, om het *nieuwe* in Italië, nu ook de fascistische politieke beginselen met vlag en wimpel in. En dan prijzen ze den corporatieven Staat van Mussolini en schelden tegelijk op de Nederlandsche sociale wetgeving omdat deze „on-Nederlandsch" is. (Nat. Unie).

Eerst als we van deze oppervlakkigheid genezen zijn kunnen we *met vrucht* de goede dingen in Italië bestudeeren.

En dat is nog heel veel ! Want iedere krachtige nieuwe beweging brengt, afgezien van de beginselen, andere toestanden en andere problemen. Het ruimt vaak de oude misbruiken uit den weg en lost oude vraagstukken met gemak op.

Daar valt voor onze sociologen en sociale wetgevers — en ook voor alle regeeringspersonen in den fascistischen staat veel te studeeren. En te waardeeren.

Maar het politieke beginsel, zooals we het hebben beschreven in zijn ontwikkeling, zullen we daarbij goed onderscheiden. Want

afgoderij met den „Staat" is gevaarlijk. Ook voor Italië en voor heel de mooie wetgeving en de goede organisaties.

Geloof gevraagd!

De Nationale Unie zou aan alle Nederlandsche politici een grooten dienst doen, wanneer zij zich beijverde om mededeelingen te doen omtrent dat goede in de practijk van den werkelijken corporatieven Staat in Italië.

Nu hangt haar „corporatieve Nederlandsche Staat" echter volslagen „in de lucht", als een mooi toekomstbeeld „tegenover de beroerde werkelijkheid" van het tegenwoordig bewind. Vgl. no. 5.

> „Het belang van Den Haag en het belang van Brussel gaan tegen Rotterdam samen."

„De voornaamste indruk van het Rapport Welter is......

> „een vernietigend vonnis over 't beleid van de tegenwoordige Regeering."

En in no. 4:

> „De leiders der rechtsche partijen waren in hun staatsrechtelijke opvattingen leerlingen van liberale meesters... ongemerkt hebben zij zich met het bestaande stelsel vereenzelvigd."

Opschrift van een artikel:

> „De Regeering en het Bedrijfsleven. Kunstmatig afsnijden van overleg met „bevoegde" gemeenschappen."

In een artikel „Hernieuwing":

> „Nergens elders wellicht zult ge een regeerende klasse vinden zoozeer ontoegankelijk voor nieuwe denkbeelden, met zoo weinig geloof in de mogelijkheid van groot werk."

Maar genoeg.

Ik denk hier aan wat Mussolini zeide tot Emil Ludwig over *'t geloof*, dat zoo'n groote kracht van zijn regiem was.

Ik citeer hier woordelijk:

> „Ludwig vraagt: Sie haben einmal geschrieben, die Masse solle nicht *wissen*, sondern glauben. Halten Sie diesen Grundsatz der Jesuiten wirklich noch heute für praktikabel, mitten zwischen allen Instrumenten der Technik? —
>
> Er (Mussolini) sah entschlossen drein.
>
> „Nur der Glaube versetzt Berge, sagte er, nicht die Vernunft....

Die Leute haben heute weniger Zeit zu denken. Die Bereitschaft des modernen Menschen zu glauben ist unglaublich..." [71])

Inderdaad: de massa loopt de idolen, de afgoden, na, die niets zijn dan de nieuwste ideeën. Zij hebben Gods Woord verworpen en nu loopen ze iedere „nieuwe geest" na vol geloof.

Zoo vraagt de Nationale Unie „geloof" voor haar Nederlandschen corporatieven Staat, die niet bestaat en...... waarin onze regeering (gelukkig) nog niet „gelooft".

In welke richting gaat de Nationale Unie?

Voor het vervolg der geschiedenis van deze z.g. Nationale Beweging geef ik nog gedeelten uit een verslag in het Utrechtsch Dagblad van een vergadering der N. U. in Utrecht 24 Oct. 1932 in 't Gebouw van K. en W.

In een kort openingswoord zeide de voorzitter van het district, dat de bedoeling van dezen avond was propaganda te maken voor de herstelbeweging, zooals de Nationale Unie die voorstaat.

De Nationale Unie is een beweging en is niet alléén geen partij, doch zal bovendien nimmer partij formeeren.

„Waarom wil de N. U. geen partij formeeren?"

omdat de N. U. zich niet kan vereenigen met ons tegenwoordig parlementair systeem en zij hieraan dus niet haar medewerking wil verleenen;

omdat een beweging in haar rijen alle elementen kan vereenigen, die nu in partijstrijd elkaar tegenwerken. De Nationale Unie schept het terrein, waarop vooralsnog parallel aan den ouden toestand, de nieuwe ordening in het staatsbestel door kundige handen kan worden voorbereid;

omdat dus zooveel denkende en vooraanstaande mannen nog tijdelijk in hun bestaande partij dat nuttige werk kunnen verrichten, waartoe zij in een concurreerende partij geen gelegenheid zouden hebben;

omdat een beweging welke niet één kamerzetel belooft, minder gevaar loopt baantjesjagers in haar gelederen te zien binnendringen, dan een parlementaire partij;

omdat tenslotte een beweging ruimer gelegenheid biedt tot fusie en samensmelting met andere nationale groepeeringen in Nederland dan een politieke partij.

Is de Nationale Unie fascistisch?

Het antwoord hierop is ja en neen.

Het is neen, wanneer men verstaat onder fascistisch een dictatuur, zooals wij die kennen in Italië, waar door de Overheid van bovenaf

[71]) Ludwig blz. 129.

de organisaties worden gevormd, waarin het volk zich m o e t organiseeren.

Het is n e e n, wanneer men het Italiaansche fascisme als zoodanig zou willen zien overgeplant op Nederlandschen bodem. Doch wij spreken liever van N a t i o n a l i s t i s c h in plaats van F a s c i s t i s c h.

In welken zin het antwoord *ja* moet luiden, zegt het verslag niet.

Vervolgens sprak de heer Wouter Lutkie, priester, over *Fascismevrees* en *Dillettant-communisme.*

Hij zeide o.a. :

Wat mij betreft, ik acht het fascisme in elk geval aanvaardbaar als de moderne, internationale naam voor vaderlandsliefde.

Moet ik „fascist" heeten, à la bonne heure! Doch in den zin van *revolutionnair* en in den zin van *staatsabsolutist* wijs ik dien af. In den *onvoorwaardelijk* dictatorialen zin aanvaard ik hem evenmin. Terwijl ik dien naam in den specifiek Italiaanschen zin eveneens moet afwijzen : Nederlander ben ik, geen Italiaan.

Zoo aanvaard is het fascisme : *negataief*, als verweer tegen revolutie en ontreddering van communisme en marxistisch democratisme, *positief*, als een moderne vorm van vaderlands-cultus, van vaderlandsliefde in al hare zuivere, edele, verheffende vormen (Applaus).

Sprekende over de leer der Kerk omtrent vaderland en vaderlandsliefde zeide de heer Lutkie :

Klinkt het u vreemd dat de Kerk haar leer over „vaderlandsliefde", aangeduid met den naam van pietas, ontleent aan *Cicero, dus aan het heidensche Rome?* Dat is te verklaren uit het feit dat de katholieke Kerk waarlijk katholiek, d. i. universeel is. De katholieke vaderlandsliefde is dus geen andere dan de universeel menschelijke vaderlandsliefde.

Ten aanzien van de medewerking van het katholieke volksdeel werd door spreker opgemerkt :

Onze houding van thans ten uwen opzichte is n.l. gerechtvaardigd door uwe houding ten aanzien van het katholieke volksdeel, door het vertrouwen dat uw beweging en dat vooral de personen der voornaamste leiders uwer beweging bij ons tot nu toe heeft opgewekt. Maar deze onze houding kan thans nog geen andere dan een voorloopige zijn : in afwachting, hoe uwe beweging zich verder zal ontwikkelen. Neemt zij — wat ik nog niet vrees — een wending in een richting, waar wij *als katholieken* u niet kunnen volgen, *dan geldt geen enkel van de woorden meer, die wij ooit ten gunste uwer actie spraken.*

Hier spreekt dus wel de gehoorzame zoon der Kerk, die onvoorwaardelijk zal buigen als de Hiërarchie hem 't lidmaatschap der N. U. ontzegt.

Precies zulke gehoorzaamheid wil hij ook de jeugd gunnen. Hoor maar wat de priester verder zegt :

Het ontbreekt der jeugd niet aan geschreven wetten, wettelijke voorschriften. Doch de onderwerping dááraan bevredigt niet de behoefte.

Zooals Jos. de Maestra zegt, kan men daaraan hoogstens een passieve gehoorzaamheid betoonen, terwijl echter *de ziel* behoefte heeft aan Actieve gehoorzaamheid. En deze wet wordt slechts bevredigd door *ongeschreven wetten en ongedefinieerde ongrijpbare, mystieke machten.* Op religieus gebied vindt de mensch, zoolang hij geloovig is, altijd gelegenheid tot het presteeren van zulke *„actieve" gehoorzaamheid.* Doch hij wil het ook op profaan gebied. En dit is het geheim v. d. legendarische en gevreesde bolsjewistische discipline. Wij hebben er ons over verwonderd, nietwaar, dat de meest anarchistische en revolutionnaire elementen der maatschappij, waartoe wij de politieke communisten toch rekenen, zich met blindelingsche gehoorzaamheid aan zulk een straffe tucht kunnen onderwerpen. Maar die verwondering komt voort uit gebrek aan kennis der menschenziel. De bolsjewiki integendeel geven door hun straf gedisciplineerde organisatie blijk van een juist psychologisch inzicht.

De mensch heeft behoefte aan gehoorzamen. En wellicht juist diegenen het meest, die het felst zich tegen eenige hen hinderlijke „bestaande orde" van geschreven wetten verzetten.

En hierin is weer een van de vele punten van overeenkomst tusschen fascisten en communisten: voor een groot deel worden beiden gerecruteerd uit jonge menschen van hetzelfde karakter. Want de ware communisten zijn niet de salon-femelaars die wat lispelen over vrijheid, vrijheid; de besten en de meest duchtwaardigen zijn die, welke in een ijzeren discipline zich tot de uiterste offers bereid toonen.

Welnu, uit deze zelfde elementen, uit gelijksoortige karakters, doch bezield van een andere levensbeschouwing, worden de waarachtige fascisten gerecruteerd.

Aan het slot van zijn rede herinnerde spreker aan de hulde, die de mannen en jongelingen van het A.N.F.B., F.J.B., N.J.V. en N.U. op 20 September, H.M. de Koningin brachten.

Op de rede volgde een langdurig applaus.

Rede van prof. Gerretson.

Na een pauze gaf de voorzitter het woord aan Prof. Dr. C. Gerretson, den algemeen voorzitter van de Nationale Unie. Spr. zegt op prijs te stellen, dat hem, buiten het programma om, gelegenheid wordt gegeven een kort woord te spreken. Dit kan het ontstaan van noodeloos misverstand voorkomen. Spr.'s aandacht is gevestigd op recente uitlatingen in groote bladen, waarin met wrevel of spot wordt opgemerkt, dat zelfs nu de herstelbeweging zich in Nederland baan breekt, deze weer, tengevolge van het nationale particularisme, in ettelijke groepen uiteenvalt. Spr. zegt, dat dit normaal is bij opkomende bewegingen; doch zeker moet, wil men iets bereiken, naar de grootst mogelijke eenheid worden gestreefd. Wat de N. U. betreft zullen persoonlijke of organisatorische motieven deze eenheid nooit in den weg staan. Doch er is in de herstelbeweging een verschil van beginsel, dat vooralsnog eene vereeniging van alle, in de groote hoofdtrekken gelijkgezinden, in den weg staat. Spr. wil dit principieel verschil in korte trekken aangeven, in aansluiting aan de utspraak van den voorzitter, dat de N. U. geen Nederlandsche afdeeling is van het

nationaal-socialisme of fascisme, maar een autogene nationale beweging. Spr. kan het practisch verschil het beste duidelijk maken met een kantteekening op de rede, die een spr. bevriend man, met wien hij in de Belgische kwestie samen het nationaal belang heeft voorgestaan en met wien hij nog veel hoopt samen te werken (spr. bedoelt blijkbaar Ir. Mussert) dezer dagen te Rotterdam heeft gehouden. In die rede is spr. getroffen door twee uitspraken: 1o. Ik wil een gezond, nationaal voelend volk. 2o. ik wil in Nederland de fascistische beginselen invoeren. Spr. ziet tusschen beide stellingen een tegenspraak. Wat betreft de eerste stelling gaat de N. U. volkomen accoord: Grondslag van de herstelbeweging is een revirement van het nationaal karakter. Doch dat de invoering van de fascistische beginselen daartoe het middel zou kunnen zijn, moet spr. bestrijden. De import, kant en klaar, van een buitenlandsch politiek systeem schijnt spr. met de eerbied voor het nationaal karakter zonderling in strijd. Een volk met een eigen, schitterende politieke geschiedenis behoeft zulke import niet. Eenmaal hebben wij, in den patriottentijd, zulk een import van een vreemde ideologie en een vreemd staatkundig systeem beleefd: het was de voorbode van den ondergang. Krachtens zijn nationaal karakter zal de N. U. pogen tegen een herhaling te waken.

Aan zulk een nationale oplossing der problemen kan een import, „mir nichts dir nichts" van fascistische of nationaal-socialistische stelsels al evenmin bevorderlijk zijn als aan een nationale renaissance. Daartoe is eene politiek noodig, die naast aanvaarden ook weet af te wijzen. Spr. geeft een enkel voorbeeld: de scherpe tegenstelling tusschen de Roomsch Katholieken en de Hitlerianen in Duitschland. En in nauw verband daarmee de etatistische schoolpolitiek van Mussolini. Wil men die hier ook invoeren? Dan zegt het N. U. neen, nogmaals neen. Niet om practische redenen: het eenig resultaat zou zijn, om een der belangrijkste volksdeelen, dat cultureel de oudste brieven heeft, voorgoed en terecht te vervreemden, waardoor de herstelbeweging nooit een nationaal karakter zou kunnen krijgen. Maar bovenal niet om principieele redenen. En wat de schoolkwestie betreft: het zou een slag in het gezicht der natie zijn, als de nationale oplossing die in dit vraagstuk, na een historische worsteling, gevonden is, door vreemde import werd in de waagschaal gelegd. Hier heeft Europa iets van Nederland te leeren, en niet omgekeerd. Dit beteekent natuurlijk niet, dat de N. U. voorstander is van de ontstellende noodelooze kostbaarheid van ons schoolwezen, maar wie de oplossing van den schoolstrijd in beginsel wil ongedaan maken, hoort in de Nationale Unie niet thuis.

De bezieling van onze beweging ligt niet in allen wind van leer, die over de grenzen waait, maar in de verdieping en herleving van het nationaal volkskarakter. Niet buiten ons, maar in ons zelf ligt de kracht der vernieuwing. Niet alleen in onze Groep, maar in het heele volk. Ook in de politieke partijen, met wie wij niet concurreeren. Niet in de majoriteit, maar in de autoriteit der nationale begnselen ligt onze kracht; deze willen wij, in elken volkskring tot nieuw leven opwekken. Zoo is ons afzonderlijk zelfstandig karakter in de herstelbeweging kennelijk aan onze patronage: onze kernspreuk is een woord van den

Zwijger. Niet Heil Hitler is onze leus, niet heil Mussolini, maar, als belijdenis van de beginselen, die ons volk en staat hebben grootgemaakt: Oranje boven.

Aan het einde der vergadering werden eenige schriftelijk ingekomen vragen behandeld, waarbij Prof. Gerretson opmerkte, dat het optreden der Nat. Unie op 20 September in den Haag geheel na overleg en met toestemming van de Overheid is geschied. De Nat. Unie ontving daarvoor den dank van die Overheid.

Tenslotte werd het Wilhelmus gezongen, terwijl daarna de fascisten het fascistenlied aanhieven.

Er waren uitgebreide politiemaatregelen ter bewaring van de orde getroffen. Incidenten vonden echter niet plaats.

Aldus wordt tegen het fascisme als Italiaansche *werkelijkheid* en *Nederlandsch vuistrecht* verzet aangeteekend doch tegelijk het fascisme als algemeene nationalistische geestesstrooming, als internationale naam voor „vaderlandsliefde" binnengehaald.

Een en ander wettigt toch wel de vrees, uitgesproken door *Het Landstormblad* van 11 Nov. 1932,

dat het zal uitloopen op een ondersteuning van de fascistische beweging,

waarbij het Landstormblad den wensch voegt:

dat de vooraanstaande personen, die tot nog toe hun naam aan de Nationale Unie hebben verbonden, zich tijdig ervan rekenschap geven, of zij den *fascistischen kant* op willen. Anders loopen zij de kans, dat hun naam vandaag of morgen wordt betrokken in bewegingen, waarvoor zij bij nader inzien toch niet mede-verantwoordelijk willen zijn.

Prof. Gerretson sprak van de fascistengroepen in ons land als van menschen, die „in groote hoofdtrekken gelijkgezind zijn. Hij zal dan moeten kiezen tusschen *die groepen* of het gezond natio*naal* voelend volk, dat geen nationalistische opwinding verlangt, maar zich rustig en beslist houdt achter de *werkelijke Overheid* als Gods Dienaresse. En kiest hij dit laatste, dan zal hij *tegenstander* worden van die „in groote hoofdtrekken gelijkgezinden", die hij thans nog gaarne wilde vereenigen om het nationalistisch vaandel.

De Bezemgroep.

Vertegenwoordigt de Nationale Unie met zijn staf van aristocratische geleerde vaderlanders de mythe-vormende *nationalistisch-*

„socialistische" zijde van het fascisme in ons land — de practische concrete vertegenwoordigers vindt men in de „Bezemgroep".

Hier is de daad, desnoods met de vuist tegen den communist en Marxist aan het woord.

In zoover sympathieker, als deze groep eerlijk zijn naam belijdt en ook degelijker omdat haar orgaan: „De Bezem" veel gegevens bevat over den concreten heilstaat in Italië.

Eerlijk.

Hoor maar

> „Hoog boven de laat-de-boeven-los-mentaliteit [72]) staat het Fascisme dat de zware last van het geweld voor anderer welzijn wil torsen langs het pad des gevaars." (1e Jg. no. 1).

De fout ligt hier, dat deze mannen niet vragen of God ze krachtens *ambt* of *politieke* roeping en taak hiertoe *roept*. Of hun daad wettig is vragen ze niet. Zoodoende komen ze in de gevangenis en lijden nog straf „voor 't Vaderland". Zielig.

> „De leden van het tweede Kamertje alleen ontvangen tezamen 500.000 gulden steun, 5000 gulden per stuk. Duld(t) gij dat?
> Medewerkloozen, weldenkende arbeiders van Nederland, als zij dan niets kunnen doen voor ons, voor allen, jaagt hen dan naar huis!" 1e Jg. no. 1.

Het „fictieve persoonlijke voordeel" als drijfveer van de politiek is hier tenminste wel aan den kant der fascisten!

> „De schrijver voert „niet graag pennestrijd, dat leidt maar af van onze eigenlijke strijd met de *vuist*."

En dan roemt het fascisme er in, dat het de werkstakingen als een soort sociaal vuistrecht ook al uit de wereld heeft geholpen. Ook hier is 't weer eerst afbraak van 't bestaande (terug tot het vuistrecht) om te komen tot het nieuwe (de Groote fascistische Raad, die *álles* beslist zoodat er geen strijd om recht meer zijn mag op sociaal gebied noch in de politiek. Alleen maar gehoorzamen, vingers thuis!).

Maar dus eerst nog eens gaan knokken tegen de politieke tegenstanders!

Ook tegenover het Buitenland neemt de Bezem het op voor het

---

[72]) Communisten, Marxisten.

vuistrecht. Tenminste tegenover den Koning van België slaat hij een onbeschoften toon aan: Jg. II no 13.

> Open brief aan Albert........
> Opperste Krijgsmeneer! enz.

De Minister die aan de V.A.R.A. óók radio-zendtijd toestond, heet onder zijn portret nog al:

> „De radio-slaaf der S. D. A. P."

Boven het portret staat:

> Criminologie. Een „onzer" „regeerders".

De „Kameraad Couveld", die den draad van de electrische geleiding naar Hilversum doorknipte om de uitzending der V.A.R.A. gewelddadig te beletten, kwam in de gevangenis. Hij wordt als martelaar voor de goede zaak verheerlijkt. 2e Jg. no. 43.

Onder elkander is echter ook het vuistrecht nog geldende. Zeker bij gebrek aan een dictator die dit eens en voor goed verbiedt.

In Jg. 1 is Redacteur: H. A. Sinclair de Rochemont, Leiden. Maar deze felle strijder voor recht en voor betere toestanden in ons „miserabele" Nederland wordt in 3 Bijlagen, respectievelijk bij Jg. III no. 15, 16, en 17 bekend gemaakt

> „als iemand die de gelden voor het verkrijgen van Rechtspersoonlijkheid bij de Regeering „anderszins had aangewend."

De Bijlage bij no. 16 heet: Het operatiemes — over dezelfde kwestie.

En dan volgt bij no. 17 nog „De luiermand", waarin o.a. dit fraais aan 't adres van De Sinclair:

> „Dat wij ons onder eenig gehuil naar buiten stortten is een leugen. Alsof *wij* bang waren voor een vechtpartij."

Alle drie Bijlagen om De Sinclair onschadelijk te maken, waren onderteekend door J. A. Baars, Chr. E. Couveld, Dr. Alfred A. Haighton, Willem H. Haighton en A. J. de Vries. Eerst wordt De Vries Redacteur. Later wordt Baars het.

En in de volgende jaargangen schrijven de heeren Haighton ijverig over de heerlijke dingen in Italië en de beroerde toestand in Nederland.

En de Bezem beroemt zich nog op 't gevalletje „De Sinclair", want zij durven dan tenminste, anders dan die laffe *politieke* partijen, de vuile wasch van hún beweging behandelen.

Er kon iets van waar zijn denkt een welwillend tegenstander.

Maar nu komt er in 1932 in het Utrechtsch Dagblad [73]) het volgende bericht:

SCHEURING IN HET FASCISME.

Paar honderd leden geschorst.
Onder hen bevindt zich o.m. de heer J. Baars.
Andere richting.

In het weekblad van den Fascistenbond „De Bezem" komt een mededeeling voor, die melding maakt van de schorsing van een groot aantal leden — waaronder vooraanstaande figuren — uit den bond. Het bericht luidt als volgt:

„De Raad van Toezicht deelt hierbij mede, dat ingevolge artikel 32 der Statuten van den Fascistenbond „De Bezem" de volgende leden zijn geschorst om te worden ontzet:

Baars (ex-bestuurder-gedelegeerde), de Vries (voorz. afd. den Haag), Riel (penningmeester afd. den Haag), Spaargaren (plaatsvervangend secr. afd. den Haag), Kempenaar (propagandist afd. den Haag), Ekering (ex-plaatsvervangend bestuurder-gedelegeerde).

Du Croo (propagandist afd. Delft), Damsté (propagandist afd. Delft), De Jager, (idem), C. van Knotsenburg, (voorz. afd. Rotterdam en omstreken), Wijntjes (Penningmeester afd. Rotterdam).

Zuidam (voorzitter afd. Utrecht), Mulder (secr. afd. Utrecht), Van de Roemer (propagandist afd. Utrecht).

Alsmede een paar honderd gewone leden."

* * *

Een hoofdartikel in hetzelfde blad dat de titel heeft „Beter ten halve gekeerd.....", geeft eveneens van het inslaan van een andere richting blijk.

Het Handelsblad heeft onlangs een artikeltje gepubliceerd, waarin de fascisten in het algemeen en „de toenmalige leider" in het bizonder, er geducht van langs kregen. De redactie van „De Bezem" heeft zich toen afgevraagd:

„Zijn sommigen van ons met hun actie niet volkomen op den verkeerden weg?

Insiders weten, dat gedurende de laatste maanden herhaaldelijk stemmen zijn opgegaan, die protesteerden tegen de *„terreur van het proletariaat" in onze beweging,* een protest dat tenslotte geëindigd is met de uitzetting van den *dictatorialen rebellenleider* met eenige honderden van zijn volgelingen uit de partij.

De leiding die tenslotte tot zulk een stap moest overgaan, is a l l e r m i n s t a r b e i d e r s v i j a n d i g, zooals nu wordt geïnsinueerd.

Het is hier niet de plaats om uit te weiden over de belachelijke helden-

---

[73]) 136e Jg. no. 172.

vereering van onzen tijd, maar we willen wel de verzekering geven, dat wij daaraan nimmer zullen meedoen. Niet in de beweging en evenmin daarbuiten. *Wanneer ons land gered zal moeten worden door een „strong man", dan zullen wij door ons stelsel aan krachtige figuren de gelegenheid geven zich te ontwikkelen in hun volle kracht*, een mogelijkheid die proefondervindelijk gebleken is, bij de democratie niet te bestaan. Maar het is al te dwaas een *dictator te benoemen*, zooals men een bestuurslid van een vereeniging kiest.

In het gebeurde te Overschie vinden wij een duidelijk voorbeeld van geïmporteerde politieke methoden. Een groepje fascisten is aldaar door een groote meerderheid van communisten aangevallen en tenslotte zwaar beschadigd thuis gekomen. Als we de berichten mogen gelooven en de afgehakte neuzen en ooren van onze vroegere kameraden tellen, dan lijkt het wel of een kleine veldslag is geleverd tusschen rood en zwart. Zelfs de mariniers uit Rotterdam moesten worden gerequireerd om de orde te herstellen.

Dit lijkt op het eerste gezicht mogelijk lachwekkend, maar in werkelijkheid is het dieptreurig, omdat door dit kwajongensachtige relletjes-zoeken het resultaat van veel ernstig werk verloren is gegaan.

Waarom demonstratieve vergaderingen te houden, het liefst nog wel in uniform, als men weet, dat een zekere groep communisten daarin dankbare aanleiding vindt om eens „iets te doen"? Voor de communisten is het méér dan een pretje of een lolletje, het is voor hen een uitnemende gelegenheid om de zoo gewenschte „deining" te verwekken, om propaganda te maken onder het laagste gepeupel. Onrust te zaaien en verwarring te stichten, dat is in de tegenwoordige omstandigheden bijna misdadig te noemen, omdat men maar al te goed weet dat het fascisme in Nederland op geen stukken na in staat is, zelf met krachtige hand de leiding te nemen, zooals de Nazi's het in Duitschland onder soortgelijke omstandigheden wèl kunnen.

Tot zoover het bericht.

Den volgenden dag kwam echter

DE HEER BAARS AAN HET WOORD.

Alleen de heer Haighton heeft de organisatie een kool gestoofd. Gerechtelijke actie overwogen.

Het Vaderland heeft in verband met de scheuring in het fascisme een onderhoud gehad met den heer J. A. Baars, president-bestuurder van den algemeenen Ned. Fascistenbond.

Volgens hem is de verschijning van het nummer van „De Bezem", waarin wij het befaamde bericht over de uitwijzing aantroffen, een mystificatie van personen, die de fascistische beweging een loer hebben willen draaien. Volgens de overtuiging van den heer Baars *zit dr A. Haighton, eertijds bestuurslid van de organisatie er achter, die volgens den heer Baars slechts in naam fascist was en in werkelijkheid agent van de Antifa, een internationale antifascistische organisatie, in contact met de Zuid-Slavische regeering, een der „voornaamste antipoden" van het Italiaansche fascisme".*

Dit en zijn Italiaansche ervaringen (de heer H. zou hem dwars hebben trachten te zitten op zijn Italiaansche reis) heeft den heer Baars aanleiding

gegeven den heer H. vlak na zijn terugkeer (op 28 Juni) *„gedurende vijf minuten" zoodanig de waarheid te zeggen, dat de heer H. het beter gevonden heeft te verdwijnen.* Het is bekend, dat hij zich eenigen tijd in een voorstadje van Parijs heeft opgehouden, ook weet men, dat hij op 1 Juli even hier te lande is geweest, sedert heeft men echter niets meer van hem gehoord. Het vermoeden is, dat hij zich weder in Frankrijk ophoudt.

* * *

In de op 29 Juni gehouden jaarvergadering van den Fascistenbond de Bezem, Coöperatief Uitgeversbedrijf, was de heer Haighton, wegens zijn overijld vertrek, niet aanwezig. Er was een brief van hem en een ander bestuurslid ingekomen, waarin medegedeeld werd, dat zij ontslag namen uit het bestuur. In die vergadering moest er dus een nieuw bestuur gekozen worden. Zij heeft het echter beter gevonden het bestuur uitsluitend aan den heer Baars op te dragen. H i j i s v a n d i t o o g e n b l i k a f d e e e n i g e l e i d e r v a n d e b e w e g i n g, overeenkomstig het k a r a k t e r daarvan, *dat op een dictatuur is gericht.* Zijn verkiezing heeft op volkomen wettige wijze plaats gehad, met 3362 stemmen, d. z. alle geldige stemmen, welke op de vergadering zijn uitgebracht. Aan de wettigheid van zijn benoeming kan, meent de heer Baars, niet getwijfeld worden.

Door deze „saneering" was de mogelijkheid geschapen tot r e o r g a n i s a t i e van de beweging te komen en daarin bevriende of v e r w a n t e g r o e p e n, zooals de groep van ir. Mussert te Utrecht, de „goede krachten" van Adalbert Smit, de Nederlandsche Fascistenbond (F. W. Hooykaas), het Genootschap Nederland en Indië te Bandoeng en een *groot gedeelte van de comité's van actie van den Plattelandersbond van den heer Braat (van dezen heeft de nieuwe organisatie, volgens den heer Baars, alleen op de Zuid-Hollandsche eilanden een zeshonderd leden)* te betrekken. In verband met deze organisatie is de naam van de organisatie gewijzigd in A l g e m e e n N e d e r l a n d s c h e F a s c i s t e n b o n d. Het woord de Bezem verviel er uit; wel echter werd de Bezem als symbool van de actie der beweging behouden.

Tevens werd er wijziging gebracht in het o r g a a n van de organisatie. H e t b l a d d e B e z e m w e r d o p g e h e v e n en omgezet in een nieuw blad ook met een afbeelding van een bezem in top onder den titel van d e F a s c i s t, dat bij een nieuwen uitgever ging verschijnen. Dat is reeds sinds vier weken zoo.

Pogingen tot reorganisatie der fascistengroepen.

In den loop van 1932 is ook in dezen Algemeenen Fascistenbond weer veel „persoonlijks" te doen geweest. Vooral over de leiding.

Ziehier een knipsel uit de bladen van begin November.

DE LEIDING VAN DEN ALG. NED. FASCISTENBOND.

Het corr. bureau meldt:

De heeren M. Heijbroek te Oosterbeek, P. E. Keuchenius te 's-Gravenhage en C. J. van Knotsenborg te Rotterdam, vormende met hun drieën *de reorganisatie-commissie,* welke door de jongste algemeene

vergadering van den Algemeenen *Nederlandschen Fascisten Bond* is benoemd om te trachten, orde in de leiding van die organisatie te brengen hebben in een persconferentie, gehouden in hotel „Victora" alhier een uiteenzetting gegeven van de strubbelingen in de fascistische beweging en van hun plannen tot saneering van de leiding in den A.N.F.B.

Onlangs had de groep-Baars een comité van actie ingesteld; het statuut van den A.N.F.B. was van dien aard, dat men op het hoofdkwartier allerlei uitgaven zonder eenige behoorlijke contrôle kon doen. De gevolgen waren excessen en uitspattingen en daarna kwamen de klachten. De heer Baars heeft zich toen tot den heer Keuchenius gewend om de administratie uit te zoeken. De heer Keuchenius vond echter een zoodanige wanorde, dat er voor hem geen beginnen aan was. Daarna is de heer Wijnmalen, oud-chef van het afscheep- en veembedrijf van de Handel Mij. op Java erbij geroepen, doch deze kon evenmin de zaak goedkeuren.

Toen is er een algemeene vergadering te Delft bijeengeroepen, welke een reorganisatie-comité heeft ingesteld, bestaande uit de heeren *baron van Lynden (chef Rijksgebouwendienst)*, Krediet, Ravenswaay, Keuchenius, Baars en van Knotsenborg. Het comité ging naar de Parkstraat 23, waar het hoofdkwartier is gevestigd, en trof inderdaad een hopeloozen janboel, bovendien enkele aangelegenheden, die een politieonderzoek wenschelijk maakten.

Een van de H.B. leden de heer Ekering, erkende voor het reorganisatie-comité, dat hetgeen zich in het hoofdkwartier had afgespeeld, wanneer het publiek bekend zou worden, onnoemelijke schade zou doen aan de fascistische beweging hier te lande en legde zijn hoofdbestuursfunctie neer.

Het reorganisatie-comité wenschte eer en goeden naam niet in de waagschaal te stellen en stelde 5 November j.l. zijn mandaat ter beschikking.

Daar toen de bond zonder leiding was, trad het comité van actie in werking, waarin een 16-tal leden, zitting hadden. Het schreef vergaderingen uit doch Baars verscheen er niet. Toen werd besloten de *heeren Baars, De Klij, Hermans en Ekering, (die, zooals gezegd, inmiddels was terug getreden, te schorsen en uit de leiding te ontzetten.*

Op 10 Nov. is daarop een vergadering der afd. besturen, correspondenten en actiecomité gehouden te Rotterdam. Er waren 18 afdeelingen aanwezig. Met algemeene stemmen hechtte de vergadering goedkeuring aan de handelingen van het comité van actie, welke goedkeuring 12 Nov. in den Haag met bijna algemeene stemmen werd bekrachtigd, door de algemeene vergadering, gehouden in het Hof van Berlijn.

Een nieuwe reorganisatiecommissie werd benoemd, t.w. de heeren Heybroek, Keuchenius en van Knotsenborg. Deze heeft haar hoofdkwartier voorloopig opgeslagen te Rotterdam, Haagsche Veer 13, omdat de heer Baars c.s. door een eigenaardige contractkwestie zich nog heer en meester acht in het perceel aan de Parkstraat in den Haag.

De nieuwe leiding aan wier mededeelingen het bovenstaande is ont-

leend, wenscht den A.N.F.B. *langs legalen loyalen weg, met behoorlijke statuten waarop Kon. goedkeuring kan worden verkregen, tot bloei te brengen.*

Men zou zeggen, dat wel niemand dezen Algemeenen Nederlandschen Fascistenbond ernstig zou nemen. Dat zou zoo zijn als het fascisme niet als 't ware „in de lucht" zat.

Lees het volgende krantenverslag uit *Utrechtsch Dagblad* en let eens op de eigenaardige ironie der feiten in zoo'n fascistenvergadering. In een vergadering waar de *eigen geestverwanten* de *leiders* van 't podium trachten te gooien — staan de sprekers te klagen over de halfheid en slapheid der Nederlandsche regeering, over de groeps- en persoonsbelangen (sic!) bij...... onze regeering en over den huidigen staatsvorm!

RUMOERIGE FASCISTEN-VERGADERING.

ONDERLINGE TWEEDRACHT.

De groep-Baars tracht de leiders der bijeenkomst van het podium te gooien.

POLITIE ONTRUIMT DE ZAAL.

In de tooneelzaal van „Het Gebouw de Plompetoren" had de afdeeling Utrecht van den *Algemeenen Nederlandschen Fascistenbond* gisteravond een vergadering belegd, die toegankelijk was voor alle belangstellenden; *driekwart* van de plaatsen was bezet. Het podium werd versierd door een met oranje- en zwarte linten omlijst portret van H.M. de Koningin, een groote zwarte vlag met oranje wimpel, en een bezem.

Er werd voor den ingang luide gecolporteerd met *„De Fascist van Baars, 5 ct."* Velen der aanwezigen toonden hun instemming hiermee en eenige malen werd er „Heil Baars" en „Leve Baars" geschreeuwd, doch een schril fluitsignaal herstelde de orde weer, net toen men die geestdrift wat al te enthousiast wilde toonen. De colportage ging toen weer gewoon door tot de leiders der bijeenkomst op het podium verschenen.

De voorzitter, de heer H. W. Scalogne, kwam met zijn openingswoord echter niet verder dan: *„Uit naam van den Algemeenen Ned. Fascisten Bond"*, toen onder luid geschreeuw en gefluit, maar in volmaakte marschorde, een *veertigtal* leden van de groep Baars van achter uit de zaal aan kwamen marcheeren, met de bedoeling onmiddellijk *het podium leeg te vegen.* Door de politie — in de zaal waren o.m. aanwezig commissaris Brandt en de inspecteurs Walpoot en Swerts — werd echter terstond ingegrepen, de belhamel was binnen een minimum van tijd buiten en de rest weer op hun plaatsen terug.

Onder talrijke interrupties en geschreeuw en gefluit trachtte de voorzitter zijn openingsrede te vervolgen, doch het grootste gedeelte ging in het rumoer verloren.

Tenslotte, na gedreigd te hebben dat ieder, die interrumpeerde uit de vergadering verwijderd zou worden, en er op te hebben aangedrongen, dat men na afloop van de bijeenkomst onmiddellijk uitteen zou gaan en zich niet storen aan minder aangename opmerkingen van tegenstanders — zulks om een volksoploop te vermijden, welke bij de wet is verboden — verklaarde hij de vergadering voor geopend.

Geroep : „Heil Baars !"

De heer *K. E. van Charante* sprak hierna over :

Heeft het Nederlandsche Fascisme een toekomst.

Het begin van deze toespraak werd onverstaanbaar gemaakt door *collectief gehoest* achter in de zaal, doch daarna werd het betrekkelijk stil en kreeg de spreker gelegenheid zich te doen hooren. *Scherp hekelde hij den tegenwoordigen staatsvorm,* om daarna verschillende strijdleuzen tegen het fascisme uiteen te rafelen, vooral die van „andere fascistoïde" organisaties. Alleen de Nationale Unie, (die zich evenals de Fascisten Bond stelt op monarchaal standpunt) zal wellicht in de toekomst met dezen Fascisten Bond kunnen samengaan. Het fascisme is zwart revolutionair, in de beteekenis van contrarevolutionair, speciaal tegenover de roode revolutie.

Na iets gezegd te hebben over Mussolini en het Italiaansche fascisme, ging de heer van Charante over tot een bespreking van den toestand, waarin het fascisme hier in ons land op het oogenblik verkeert — de schuld van de vroegere leiders — om vervolgens, terwijl het rumoer weer verergerde, (ssst roepen achter in de zaal en applaus voor) tot de vraag te komen, of, door al deze oneenigheid, het fascisme hier inderdaad nog een toekomst heeft.

Het fascisme stelt in de eerste plaats de plicht vóór het recht, in tegenstelling met de democratie, welke het recht voor de plicht stelt. De vrijheid, waarom steeds zoo hard geschreeuwd wordt, ontaardt gewoonlijk in groote losbandigheid, de gelijkheid is een dwaasheid en over de broederschap zullen wij verder maar zwijgen . . . . .

Gehoon, gefluit en gelach achter in de zaal.

In het vervolg van zijn rede bestreed de heer van Charante het liberalisme, het marxisme en het communisme. Tegen het marxisme in al zijn vormen gaat het ons in de allereerste plaats.

Op dit oogenblik, toen het lawaai weer vermeerderde, verzocht de voorzitter de politie eenige personen, die door voortdurend praten hinderlijk voor de orde waren, uit de zaal te verwijderen.

Er gebeurde echter niets.

De voorzitter noemde toen drie namen en verzocht de zaalwacht de dragers hiervan aan de politie aan te wijzen, doch ook nu bleven de aangewezenen rustig zitten, al waren tevoren reeds eenige lastige elementen naar buiten geleid.

De heer van Charante kreeg hierna weer het woord. Door de gebeurtenissen achter in de zaal was het zeer moeilijk hem goed te volgen, doch zijn woorden kwamen hier op neer, dat het fascisme hier inderdaad toekomst heeft, ook al bestaan er in de beweging nog eenige onvolkomenheden, zooals b.v. het ontbreken van een sterk actief politiek program.

Vervolgens hield de heer *C. J. van Knotsenburg* een rede. Toen hij naar voren trad op het podium, werd er van achter uit de zaal geschreeuwd:

„Mag ik eens vragen, Knotsenburg, is dat diezelfde meneer, die door die kleine Baars uit de Parkstraat gegooid werd?"

Hoongelach.

Nadat het geraas weer wat geluwd was, ving de heer van Knotsenburg zijn rede aan, telkens geïnterrumpeerd, waarna de interruptoren ook telkens door de politie rustig de zaal uitgestuurd werden, onder het geroep van „Heil Baars" door hun geestverwanten.

Het was hem een vreugde, zoo zeide hij, hier in Utrecht te spreken. „Het Nederlandsch fascisme heeft inderdaad een toekomst, maar dan moet het niet komen van een stelletje Utrechtenaren!"

Daverend applaus.

„Op het oogenblik is er deining in het fascisme en het is het droevigste moment van mijn leven, dat wij dit niet binnenskamers hebben kunnen houden".

Geroep: „Dat is jullie schuld!"

De heer van Knotsenburg: „Dat is niet onze schuld. Wij wijzen daarvoor iedere verantwoordelijkheid af. Maandenlang hebben wij met uitgestoken handen gestaan, woord op woord is er gegeven, en woord op woord is er gebroken."

Interrupties: „Door jullie!"

De spreker: „En niet door òns!"

Geroep: „Ga weg, leelijke communist".

Interrumptor eruit onder het geroep „Heil Baars".

Na te hebben verklaard, dat het fascisme niet is een gevolg van de crisis, doch alleen daardoor nog sneller is gekomen, schetste de inleider het beeld, dat het huidige Nederland biedt. *Halfheid en slapheid ziet men allerwege*. Overal dat verknoeien en versnipperen van principes, dat gesjacher met eigen geweten, dat blinde volgen van wat eens een ideaal geschenen had.

Herrie achter in de zaal, alsof er gevochten wordt. Van de perstafel is het onmogelijk te zien wat er precies gebeurt.

Na terugkeer van de „rust", wijst de spreker er op, dat het de kracht van het idee, en niet het kleine aantal fascisten is, waar de leiders der groote partijen zoo bang voor zijn. Dat is het bewijs, dat zij, die het fascisme dienen, op den goeden weg zijn. De waarheid zal naar boven komen. *Het fascisme schakelt groeps- en persoonsbelangen uit, het wil slechts dienaar zijn van het algemeen landsbelang.*

Het fascisme heeft geen behoefte aan menschen, die zich als opgewonde standjes achter de beweging scharen. Dat losse zand waait bij het minste windje weer weg. Slechts het gemeenschapsbelang kan ons samenhouden. Daarom: Fascisme!"

Hierna was er pauze, waarin de gelegenheid werd gegeven schriftelijke vragen te stellen, waarvan door ongeveer een dozijn aanwezigen, onder wie bekende communisten, gebruik werd gemaakt. Onderwijl ontstonden in de zaal particuliere vergaderingen en werd er over het voetlicht heen druk gedebatteerd met de sprekers op het podium.

De schriftelijke vragen.

Na de pauze begon de heer van Knotsenburg de ingediende vragen te beantwoorden, waarbij hij echter vermeed in te gaan op die, welke de „interne kwestie" raakten.

Een van de vragen was, hoe het fascisme, dat zich baseert op het stamverband, zich stelt t. a. v. Groot Nederland en het Friesche volk. Het antwoord was, dat men er niet aan denkt om den bestaanden status quo te veranderen, maar wel zullen wij alle Nederlanders buiten onze grenzen, die tot ons willen komen, met open armen ontvangen. En wij hopen, dat nog eens de geheele Nederlandsche stam in één staat vereenigd moge zijn. Wat het Friesche volk betreft, geen enkele Fries zou bij een beroep op den gemeenschapszin van het Nederlandsche volk achterblijven.

Een volgende, uitgebreide vraag ging over het probleem: Indië al of niet los van Holland? *Het inzicht van den vrager was „Indië los van Holland", dat diametraal tegenover dat van het fascisme staat.*

In den loop van het „debat" hierover, werd van vele kanten geroepen: „Indië los van Holland nu", „deze fascist naar de Digoelkampen", ‚naar Siberië" enz. enz.

Hierna verliet de heer van Knotsenburg de vergadering omdat hij den trein naar Rotterdam moest halen, onder gefluit en hoongelach van de vragenstellers die nog niet door hem beantwoord waren. En bloc vertrokken toen ook de communisten onder het zingen van de Internationale, die echter onmiddellijk geheel overstemd werd door het Fascistenlied, zoowel door de leden van de groep-Baars als van de groep van Charante. Het geroep „Rood Front" moest het afleggen tegen „Zwart Front".

De heer van Charante wilde hierop de overgebleven vragen beantwoorden, doch de politie vond het toen welletjes en ontruimde, waar noodig met kracht, de zaal.

Op straat ging men tenslotte vrij rustig uiteen.

Afschuw van de (ordelijke) partijpolitiek.

Daar bij de reorganisatie van den A. N. F. Bond ook de heer J. E. E. baron van Lynden wordt genoemd geef ik ook het volgend knipsel uit het Utrechtsch Dagblad.

Merk hierbij op, hoe ondanks de „helaas verdeelde organisatie" *de kern van de zaak verheerlijkt wordt* en de *partij-politiek wordt verafschuwd.* Ik zou zeggen: onze politieke vergaderingen kunnen tenminste nog zonder toepassing van het vuistrecht en zonder ingrijpen der politie burgerlijk ordelijk vergaderen. Maar deze beweging voor gezag en orde en coöperatief vaderlandsch leven moest toch wel door haar bandeloosheid en wanordelijkheid en vechterijen op één lijn met de communisten gezien worden.

Lees nu echter wat de heer Baron van Lynden er van maakt volgens 't bericht in 't Utrechtsch Dagblad.

HET FASCISME IN ONS LAND.

„Er zijn duizenden Nederlanders, die de huidige partij-politiek verafschuwen".

J. C. E. baron van Lynden's meening.

's-Gravenhage, 22 Nov. In verband met de omstandigheid, dat dezer dagen in persmededeelingen over de fascistische beweging hier te lande de naam is genoemd van J. C. E. baron van Lynden, chef van den Rijksgebouwendienst, had een redacteur van het Ned. Correspondentiebureau voor Dagbladen hedenmiddag een onderhoud met den heer van Lynden.

Wij vroegen: zijt gij inderdaad bij het fascisme betrokken en zoo ja, zoudt ge uw meening willen doen kennen over die beweging in Nederland?

De heer van Lynden antwoordde: Gaarne, doch ik stel dan voorop, dat ik geen lid ben van de A.N.F.B. of van eenige andere fascistische of nationalistische beweging of partij.

Ik ben dat ook, zoo vervolgde hij, nimmer geweest; ik zal mij nimmer aansluiten bij eenige organisatie, welke zich niet duidelijk zou hebben uitgesproken voor den strikt legalen weg.

Wel behoor ik tot de, ik meen, vele duizenden in den lande, *welke de huidige partijpolitiek verafschuwen, die meenen dat de democratie gefaald heeft,* die groote liefde bezitten voor Vorstin en Volk en van oordeel zijn, dat dit laatste zich niet heel lang zal *overleveren aan demagogen en dienaren, veelal van het eigen belang;* die gelooven, dat een sterke nationalistische partij een nationaal belang moet worden geacht.

Toen op mij, aldus de heer van Lynden, als een van die velen een beroep werd gedaan om als onpartijdig en buiten ieder krakeel staande advies uit te brengen aan, ik meen wel de grootste dier, *helaas verdeelde organisaties* — den A.N.F.B. — waar eenheid zoek en reorganisatie noodig was, heb ik mij daartoe bereid verklaard en een eerlijke poging gedaan. Dat ik daardoor de kans liep, te worden beklad heb ik begrepen. Het behoort tot het systeem hetwelk ik veroordeel. Tot mijn spijt bleek mij spoedig, dat mijn poging geen succes kon hebben. Ik heb mij toen teruggetrokken en hield — en houd — mij verder buiten elken twist.

De tijd zal bereiken wat ik niet doen kon. Ik beschuldig niemand; ik acht niet het verleden, doch de toekomst van belang.

Wel ben ik er zeker van, dat in een niet ver verschiet een Nederlandsche nationalistische of fascistische partij geboren zal worden, die *allen* omvatten zal en die de erkenning van *Oranje* als drager van het souverein en wettig gezag, van het *Christelijk volkskarakter* van ons volksleven, van de *gemeenschap als organisme van hooger orde,* van de *Rijkseenheidsgedachte,* als beginselen zal aanvaarden en als prac-

tische doelstelling der *organischen corporatieven Staat*, die allen omvatten zal, die in klassenvrede, tucht, gehoorzaamheid gelooven.

Zij, die het aantal dergenen onderschatten, die zich rond die beginselen zullen groepeeren, zullen even bedrogen uitkomen als zij, die meenen, dat het communisme geen toekomst heeft. De strijd zal straks gaan tusschen twee levensbeschouwingen, waarvan men de waarde noch kan doodzwijgen, noch kan verkleinen door den op de toekomst gerichten kijker andersom te houden.

Welke groepen komen dan zooal in aanmerking voor de geboorte der komende Nederlandsche nationalistische of fascistische partij ?

Fascistische groepen in ons land.

Het Handelsblad had in September j.l. een onderhoud met *Ir. Mussert*, hoofdingenieur bij den Waterstaat, hoofdleider van de *Nationale Socialistische Beweging*. Deze stelde de volgende groepen en groepjes :

1. De *Nationaal Socialistische Beweging* (voor 90 pct. intellectueelen, niet anti-Semitisch, Mussert).
2. De *Nationaal Socialistische Nederlandsche Arbeiderspartij* (wel anti-Semitisch) [74]).
3. *De Nationale Unie* (Prof. Blok).
4. *Het Verbond van Nationalisten*, gewijd aan den Nationaal Staatkundigen en Economischen Opbouw. (Nederlandsche fascistenorganisatie goedgekeurd bij K. B. van 6 Aug. 1932, met een eigen Nationalistische Militie !)
5. *De Fascistenbond* (De Bezem, Haighton).
6. *De Algemeen Nederlandsche Fascistenbond* (Baars met De Fascist en Van Charante). [75])

Op de vraag hoe het te verklaren is, dat de fascistische bewe-

[74]) Thans Nationaal Socialistische Partij en niet meer anti-Semitisch. (Candidaat : De Joode !)

[75]) Bij de Kamerverkiezingen 1933 stond Baars op de lijst van *„de Fascistenbond De Bezem"* en Van Charante was candidaat van de *„Nederlandsche Fascisten-Unie"*.

Ook verschenen nog de volgende Nationalistische groepen met een lijst :

Het *„Verbond voor Nationaal Herstel"* (Snijders, Westerman). *„Het Nationaal Verbond „Plicht, Orde, Recht"* (Orgaan : de P. O. R. !) en de *Oranje-Fascisten.*

ging hier te lande *reeds nu* zoo versnipperd is, was het antwoord van den heer Mussert :

> Gij moet niet zeggen „reeds nu" maar „nog". De toestand is het oogenblik zoo, dat naast de nationaal-socialistische beweging bestaan de twee concurreerende „bezem"-partijen, resp. onder leiding van de heeren Baars en Haighton en voorts de Nationale Unie. Practisch zijn er dus vier. *De overige zijn groepjes van hoogstens enkele tientallen menschen, waarmede geen rekening gehouden behoeft te worden.* Deze verdeeling zou voorkomen zijn geworden, indien vijf jaren geleden een krachtig bekwaam en gezien man, de toekomst van zijn volk peilende, had begrepen dat het noodig was aan de jongere fascistische elementen leiding te geven en het offer van zijn persoon daarvoor had gebracht. Dit is niet geschied, de leiding is toenmaals gekomen, waar zij niet behoorde.
>
> Dit moet nu eerst goed gemaakt worden in de komende periode van één, twee of drie jaren, waarin de beste van de vier zal uitgroeien tot de leiding gevende en ten slotte tot de eenige, alle goede elementen omvattende. Gestage arbeid, gedragen door plichtsgevoel, offervaardigheid en bezieling, zal de promotor zijn van de eenheid. Zoo was het in Italië en Duitschland, zoo zal het ook hier zijn.

De „eenige Koninklijk goedgekeurde fascistische organisatie" !

In *De Nieuwe Vaderlander*, het orgaan van de onder 4 genoemde groep, werd aldus gereageerd op de minachting waarmee de heer Mussert over deze groep had gesproken :

> Dat het Handelsblad het in vele gevallen niet zoo nauw neemt, was ons reeds meermalen opgevallen. De redactie schreef eenigen tijd geleden een artikel over het *„Nieuw Verbond van Nationalisten"*, waarin zij dit Verbond voorstelde als de krachtigste organisatie. Inmiddels is dit „krachtige" Verbond wegens „gebrek aan belangstelling" opgeheven en zijn de leden in totaal van 13 stuks, overgegaan naar de Liberale Nationale Unie, die — volgens haar orgaan — slechts over 500 leden beschikt, welk getal nog wel met eenige honderdtallen zal zijn overdreven.
>
> Nu publiceerde het Handelsblad weer een dezer dagen een interview met zekeren heer *Mussert*, de leider der *„Nationaal-Socialisten"* in Nederland. Dat deze nieuwe ster aan den fascistischen hemel, slechts beschikt over 43 leden, in hoofdzaak baardelooze knapen, de kinderschoenen ternauwernood ontwassen, vermeldde het Handelsblad niet, wel nam het gretig de uitlating over van den nieuwbakken sterken man, dat het *Verbond van Nationalisten slechts „enkele tientallen" leden heeft en men daarmede geen rekening behoeft te houden.* Zoo iets toch was een kolfje naar de hand van de Redactie van dit liberale blad, die toch al spijtig genoeg is, dat zoovele leden van den Vrijheidsbond zich afwenden van de liberale ideeën en overgaan tot het Nationalisme.

> Met groote handigheid trachtte zij het nationaal-socialisme uit te spelen tegen het nationalisme; eene poging echter tegen de loyale Vaderlanders, die niet opging, omdat deze van sectarisme in ons lieve vaderland meer dan genoeg hebben.
> Wij hebben hier noch nationaal-socialisme, noch Italiaansch-fascisme noodig; een nationalisme gebaseerd op Nederlandschen grondslag is het eenigste waar wij behoefte aan hebben; niet aan buitenlandsche poespas. Als zelfstandig Nederlandsch volk, zijn wij nationaal genoeg, om niet klakkeloos alles van het buitenland over te nemen.

Wenden wij ons dan tot deze „eenige Koninklijk goedgekeurde organisatie van dien aard in Nederland", om nadere inlichtingen over hare beginselen, dan lezen we in haar propagandaboekje als: *Algemeene Beginselen* o.a. dit:

> I. Nationalistische grondslag voor het openbare leven.

(Gezien de toestand in Italië was een duidelijke ondubbelzinnige omschrijving van dat woord Nationalistische zéér noodzakelijk. Als 't eens „fascistische" beteekende? dan zouden voor alle openbare ambten geen anti-fascisten in aanmerking komen!)

> V. Gedurende het overgangstijdperk van den tegenwoordigen regeeringsvorm naar den „*Nationaal-Corporatieven Staat*" zal een „*Nationale Raad*" als controleerend apparaat toezicht uitoefenen, dat alles *worde uitgevoerd in den geest der nieuwe richtingslijnen. Het „fiat" van dezen Raad zij noodig als bekrachtiging van elke regeeringsdaad.*

Hier is álles op Italiaansche leest gezet, alleen de naam voor den Nationalen Raad: Gran Consiglio", is verzwegen!

Hier volgen nog enkele *Bijzondere Beginselen:*

> *II. Hervorming der kieswet op syndico-corporatieven grondslag,* daarom *opheffing der bestaande politieke partijen.*
> Algemeene dienstplicht voor alle staatsburgers die hiertoe lichamelijk en zedelijk geschikt zijn.

Dit alles wordt gepropageerd onder dekking van de Oranjekleur. De Proclamatie's en dit propagandaboekje en zelfs de enveloppes van dit Verbond zijn „Oranje"!

En op deze Oranjekleur staat de oproep: „*Wordt lid der Nationalistische Militie!*" Een militair zwaait daar dan zijn zwaard tegen... vampieren, genaamd: ontucht, wanorde, revolutie en...... verdeeldheid. In die laatste zijn de politieke partijen natuurlijk ook getypeerd als...... „verdeeldheid".

Voor al dit fascistisch gedoe worden dan „Vorstenhuis en Vaderland" gebruikt.

Zoo beweerden in 1787 de Patriotten, dat zij de *ware* Vaderlanders waren.

Dit *Verbond van Nationalisten* is geen haar meer „Nederlandsch" dan de Algemeen Nederlandsche Fascistenbond, ook al is zij Kon. Goedgekeurd en al verzendt zij brieven in „Oranje"-enveloppes!

Oók haar scheldpartij op de andere groepen geeft ons geen reden om haar te vertrouwen. Laten wij er vooreerst rekening mee houden, dat onderlinge verkettering bij de vele Nationalistische groepen nog niet bewijst, dat er geen *eenheid van beginsel* zou zijn. Zoodra men er nader kennis van neemt, vindt men overal dezelfde leuzen en idealen.

De Nationalistische Militie.

En ook vinden we overal weer dezelfde beginselen, die wij in den levensgang van Mussolini zagen werken. Ook hier treft ons telkens weer de groote vrijmoedigheid, waarmee eigen còterie wordt aanbevolen als „classe dirigente" voor Nederland.

En 't is wel zielig om deze groepjes te zien worstelen om den sterken man voort te brengen, die de „ware geschiedenis-makende daad" zal doen en 't Vaderland economisch en sociaal en politiek uit de crisis zal helpen.

Ook zien we overal dat il-legale optreden van den „nieuwen Staat" in den Staat.

Hieronder een staaltje van squadrevorming, die straks wettige Nationale Militie moet worden en daartoe alvast Koninklijke goedkeuring vraagt. 't Knipsel is uit *Het Landstormblad*:

NATIONALISTISCHE MILITIE.

Bij Legerorder no. 66 van 1931 had de Minister van Defensie aan militairen verboden deel te nemen aan de organisatie van de Nationalistische militie, welke was opgericht door het fascistisch *Verbond van Nationalisten* te Amsterdam. De bedoeling van dit Verbond was, om van de Nationalistische militie een eigen strijdgroep te vormen tegen de revolutionairen.

Bij de statutenwijziging van het Verbond, welke goedgekeurd is bij Koninklijk Besluit van 6 Augustus 1932, is de naam Nationalistische militie veranderd in *Nationalistische Garde*.

Deze naamsverandering, waardoor men de koninklijke goedkeuring heeft weten te veroveren, blijkt echter camouflage te zijn.

Op 2 September j.l. hield het Verbond een vergadering te Haarlem, waar de gepensioneerde Majoor der Infanterie C. J. A. Kruyt een uiteenzetting gaf.

De Majoor deelde mede, dat de Nationalistische Garde beoogt een tegenweer te vormen tegen communisten en socialisten en dat zij bewapend zal worden met *ploertendooders*. Zij zou moeten dienen, om een „greep naar de macht" of ordeverstoring te verhinderen.

Gelukkig, dat onze Overheid zich niet laat intimideeren door deze vrijmoedige Vaderlandsche hulp. Dat is ondubbelzinnig gebleken, toen de Nationale Unie op 20 September j.l. zich beijverd had om de politie in Den Haag te „helpen".

Op de vragen van den heer Albarda inzake het gebeurde op den 20sten September, heeft de Voorzitter van den Ministerraad, Jhr. Mr. Ch. J. M. Ruijs de Beerenbrouck o.m. het navolgende geantwoord :

Indien ooit particulieren eigenmachtig een gedeelte van de taak der politie zouden trachten op zich te nemen, zou het de taak der politie zijn aan dit revolutionair optreden onmiddellijk een einde te maken. Alleen op de Overheid rust de plicht en de verantwoordelijkheid de openbare orde te handhaven. Zij zal dien plicht te allen tijde, met alle haar ten dienste staande middelen, onverkort nakomen.

Iedere poging om haar die taak uit handen te nemen en *buiten* of *tegen het wettig gezag* met geweldmiddelen *de openbare orde te handhaven*, beteekent een verstoring van de openbare orde en zal, *als een begin van burgeroorlog, in de kiem worden gesmoord.* [76])

Wij zouden niet zooveel notitie nemen van deze eigenaardig-Nederlandsche, vurig-Vaderlandsche fascisten-groepen, wanneer wij van meening waren, dat het hier maar kleine politieke secten gold, die toch spoedig aan eigen onverstand te gronde gingen.

Wij hopen zeer, dat de geschiedenis van ons land geen voedzamen bodem zal geven aan dit soort rechtdoen en aan deze soort van politiek, die *boven* de gewone partijen zegt te staan. Vele „Nationaal voelende Nederlanders" zien in dit gedoe geen heil.

Maar toch moeten we er op wijzen, dat Mussolini's *fasci* van dezelfde practijk hebben geleefd en hetzelfde vuistrecht hebben geoefend en dat we dus waakzaam moeten blijven.

---

[76]) Bij legerorder is thans den militairen verboden om deel te nemen, leiding te geven of eenigerlei medewerking te verleenen aan dergelijke „weerbaarheids-organisaties" onder den naam van „Garde", „Militie", „Wacht" enz.

Het Nationaal Jongeren Verbond.

In dit verband is het ook niet overbodig om van het Nationaal Jongeren Verbond principieele stellingname te vragen tegen het schermen met de woorden „Nationalistisch", „Vaderlandsch", „de sterke man", „'t straffe Gezag", „de corporatieve Staat" en meer zulke fascistische leuzen.

En verder ook: dat dit Verbond kleur bekent ten opzichte van de aanvallen op den parlementairen regeeringsvorm en op de politieke partijen.

Dat het Nationaal Jongeren Verbond de leden van den Algemeen Nederlandschen Fascistenbond (Baars) uitsluit van haar lidmaatschap, omdat deze revolutionair optreedt, dat is niet voldoende, want de fascistengroepen bestrijden elkander allen onderling in hun felle liefde tot het Vaderland. Te meer is beginselverklaring noodig, omdat het Hoofdbestuur van het Nationaal J. V. er met nadruk op wijst, dat het s l e c h t s stelling neemt ten opzichte van het *revolutionnaire* karakter dezer beweging en g e e n p r o g r a m m a p u n t v a n d e n A. N. F. B. b ij h e t n e m e n v a n d i t b e s l u i t e e n i g e n i n v l o e d h e e f t u i t g e o e f e n.d.

Dat is m.i. een verzwakking van de besliste en ondubbelzinnige woorden die er aan voorafgaan:

> Gezien de statuten van het verbond, welke den leden voorschrijven iedere revolutionnaire actie en gezagsondermijning met de meeste beslistheid van de hand te wijzen en *daar tegenover het gezag te erkennen* en *hoog te houden*, is het Hoofdbestuur overtuigd, dat een lid van den Alg. Ned. Fascistenbond, niet ten volle zijn statutaire verplichtingen kan nakomen.

Waarom heeft het N. J. V. niet de *geheele* fascistische beweging afgekeurd?

Omdat zij ten slotte evenals Prof. Gerretson erkent, dat hier „in groote hoofdtrekken gelijkgezinde" Nederlanders werken?

Is het Nationalistisch adagium ook voor het N. J. V. een band aan deze groepen of heeft het behalve het strijdfront tegen het Communisme en het „demo-liberale systeem", ook een even ernstig strijdfront tegen al die Nationalistische leuzen, die denzelfden dienst kunnen doen aan het revolutionaire fascisme als het Italiaansch Nationalisme aan Mussolini?

De tijd is minder dan ooit geschikt voor nationalistische leuzen en betoogingen.

Wat is de „nationale gedachte", die het N. J. V. de jongeren wil bijbrengen ?

Waarin onderscheidt zij zich van de Nationale gedachte der „Koninklijk goedgekeurde fascistenorganisatie" ?

Alleen daarin, dat de nationalistische leuzen wat „legaler" klinken ? En dat dientengevolge ook vooraanstaande rechtsche personen en dientengevolge ook rechtsche jongeren toetraden ?

Dank zij de nationalistische beweging in Europa kwam ook het N. J. V. in een jaar tijds van 2300 op ± 4000 leden.

Geen Nationalistische leuzen maar zakelijk politiek studeeren.

Ja, het doet een burger van Nederland goed, als hij eens jonge menschen *Vaderlandsche leuzen* hoort aanheffen. Indrukwekkend moet het zijn om een groote vergadering van den Bond van „Godsdienst, gezag en gezin" bij te wonen, waar klinkende leuzen worden aangeheven en met coupletten van ons Volkslied worden bezegeld. Maar moeten daarvoor groote organisaties boven de politieke partijen worden gemaakt ? Waren dan Thorbecke, Van Hall, Van der Brugghen, Groen, Kuyper, Lohman, Schaepman, geen Vaderlanders, al hieven zij geen nationalistische leuzen aan ? Werkten zij *niet* samen voor het vaderland ?

Hebben met name de rechtsche partijen niet steeds getuigd voor 't gezag bij de Gratie Gods ? Heeft het grootste deel van ons volk niet steeds Oranje geëerd op de Nationale gedenkdagen ? Is niet telkens weer ondubbelzinnige gehechtheid aan Hare Majesteit getoond ? Ook in 1918 toen het er op aankwam om offers te brengen !

Heeft ons volk dan nu in de moeilijke crisisdagen behoefte aan nationalistische leuzen ?

Is niet *nuchtere zakelijke politiek* geboden tegenover het Buitenland — eerbiediging van de rechten der andere volken — en vertrouwen ?

Is niet *nuchtere zakelijke politiek* geboden in het Binnenland ? Tegenover 't communistisch gevaar zijn nationalistische moties en leuzen en enthousiaste vergaderingen met vaderlandsche sprekers en nationale liederen toch geen geschikte wapenen ?

Onze jonge menschen moeten de beginselen onderzoeken en geschiedenis leeren — en politiek studeeren uit standaardwerken — en dat kán niet in een organisatie die „BOVEN" de politieke partijen staat.

Wanneer de door Ir. Mussert begeerde „sterke man" verschijnt als „promotor van de eenheid van alle nationalistische bewegingen in Nederland", dan is het te vreezen, dat het Nationaal Jongeren Verbond, (tegen de bedoeling van haar leiders in) mede haar aandeel jongeren zal afstaan.

Niet het meedoen aan een nationalistische beweging is voor onze jongeren noodig, maar de eerlijke ernstige begeerte om in eigen partij principieele politiek te leeren tot heil van het Vaderland.

En wanneer dan de jongeren van verschillende partijen elkander ontmoeten op de Nationale gedenkdagen, dan staan zij naar oud-Nederlandsche traditie als één man rond den troon van Oranje. En ook wanneer zij elkander ontmoeten in regeeringscolleges of ook op openbare politieke vergaderingen, dan is daar in den regel nog steeds weer de burgerlijke beleefdheid, ondanks principieele debatten. De nationalistische bewegingen in ons land mogen op *deze* samenbinding van alle echte Nederlanders van verschillende richting jaloersch zijn. In *hun* vergaderingen is vuistrecht bijna regel. Ook in de vergadering van het N. J. V. te Leeuwarden op 24 October is er helaas geknokt.

Nu wil het N. J. V. alle Nederlandsche jongeren onafhankelijk van elke politieke richting samen brengen — niet bij practische politieke regeering of bij Nationale gedenkdagen, waar wij nog het best elkander konden waardeeren — maar..... bij de nationalistische leuzen van den geest dezer eeuw.

Het *zakelijke* is steeds kalmeerend, maar deze leuzen winden de jongeren op. Ge moet maar eens enkele jongeren in particulier gesprek hooren. 't Nationalisme is als een loopend vuur door Europa gegaan en zet de harten in vlam. 't Einde is..... ondanks de leiding..... knokken met den „anti-nationalen" medeburger.

Laten de jongeren in hun kiesvereeniging het vaderland dienen, laten ze studeeren en meeleven op politiek gebied in hun partij — laten zij *zakelijke* richtlijnen voor de politiek zoeken — dat is beter dan dat Nationalisme dat BOVEN de partijen zweeft.

Op de Algemeene Jaarvergadering 1932 zeide de Voorzitter van het N. J. V., de heer W. Inden,

> dat „geleidelijk positie moet gekozen worden in problemen, die op Nationaal terrein liggen en waarvoor 't program nog geen richtlijnen geeft. Spr. denkt hierbij in 't bijzonder aan *de economische problemen*, voorzoover die het N. J. V. raken."

Maar wat zal daarvan komen als het N. J. V. elke politieke richting waardeert en *boven* die politiek dan een *zakelijke* principieele richting zoekt?

Wordt dan het N. J. V. niet een soort parlement van jongeren, waar ieder zijn eigen richting bepleit?

Wat zal dan het N. J. V. doen als de corporatieve Staatsinrichting wordt bepleit door „ware vaderlanders" ? En moeten die uiterst precaire kwesties dan in een Bond van jongeren boven de partijen uitgemaakt worden?

Het Nationaal Jongeren Verbond, dat niet fascistisch is, stelt ons toch voor veel *vragen*.

Christen-jongeren in het N. J. V.?

Christen-jongeren behooren zeker niet thuis in een politieke organisatie als het N. J. V.

Zij moeten zich aansluiten bij hun politieke partijen en de beginselen dier partij bestudeeren, bijv. in de A. R. J. A. of in de Federatie van Christelijk-Historische Jongerengroepen en in hun Jeugdvereenigingen. Daar hebben zij iets *zakelijks* voor het politieke leven. Daar kunnen zij *werkelijk* iets leeren om later hun vaderland te dienen. Deze partijen zijn oud geworden *in den strijd tegen de revolutie*. De nieuwe Nationalistische bewegingen doen thans, alsof zij de revolutie moeten bezweren — wanneer men ze tegenspreekt, roepen zij ach en wee, dat de revolutie het zal winnen; alsof er nooit iemand in Nederland een hand tegen de revolutie op hief. Maar deze partijen hebben de hitte en de koude verdragen van den politieken strijd tegen de revolutie, voor waarheid en recht, voor gezag en orde, voor overheid en volk, voor economische belangen onzer natie en voor sociale wetgeving en voor bescherming van het zwakke. En zij zijn heusch nóg wel in staat om zoo voort te gaan. Zij hebben daartoe geen nationalistische leuzen van noode.

En ook de andere politieke partijen hebben in den loop der jaren in hun leiders en pers een schat van zakelijke politieke wijsheid voor ons volk verwerkt. Dát was „de nationale gedachte dienen"! Ook voor de jongeren dier linksche partijen, die loyale politiek voerden, is veel van hun leiders te leeren, dat later zeer goed in de practische politiek te pas kan komen.

De Christelijke politiek heeft niet de pretentie, dat zij alle politieke wijsheid in pacht zou hebben. Zij waardeert het als blijk van Gods goedheid over ons volk, dat er nog zooveel goeds in de politiek van degenen, die Zijn Woord niet erkennen als richtsnoer, is op te merken.

Maar dit alles wordt bedreigd door de „goden dezer eeuw", door de afgoderij met ijdele leuzen als socialisme, communisme, nationalisme, coöperatief staatsbestel e.d. Deze dingen vergiftigen de ware nationale politiek en deze dingen brengen de werkelijke „gemeenschap" naar den afgrond. Zij bereiden ons volk voor op de komst van een dictator — 't zij communist, 't zij fascist. Wanneer de Christenen daartegen met alle macht getuigen, omdat zij Gods Souvereiniteit erkennen, dan zijn zij „zout" voor de wereld (Matth. 5 : 13). Maar Christenen, die met iederen nieuwen afgodienst der eeuw meeloopen, zijn zouteloos zout.

Voor „algemeen welzijn" tegen de revolutie.

Ik lees in: *Slaat op de Trom,* het Orgaan van het Nationaal Jongeren Verbond, IVe Jg. no. 1, van 20 Febr. 1931 het volgende:

> De Nationaal Jongeren zijn vóór:
> Vaderland, Vorstenhuis, Volkenbond, Vrede, Orde en Gezag.

Kijk, daar zijn de rechtsche partijen nu al een halve eeuw en langer voor geweest. Wat nieuws brengt deze nieuwe organisatie dan voor onze jongeren?

Hun propagandablaadje (op Oranje!) heeft tot motto een woord van Willem van Oranje:

> „Wilt ten allen tijde het algemeen welzijn van ons Vaderland den voorrang geven boven wat eigen hartstocht wenscht."

Dat woord had voor den Vader des Vaderlands, toen hij het

schreef een zeer zakelijke concrete inhoud. Hij wist, wat dat algemeen welzijn inhield. Hij had God den Heere des Hoogsten Majesteit daarin moeten „obediëeren in der gerechtigheid". Hij had het *recht* gezocht en zijn goed en bloed niet te kostbaar geacht. Maar van *nationalistische leuzen* die „den voorrang moeten hebben" boven zakelijke partij-politiek, alsof die leuzen dan algemeen belang des Vaderlands waren en de zakelijke partij-politiek slechts „eygen hartstochten", daar zal hij bij het neerschrijven dezer woorden wel niet aan gedacht hebben.

En toch..... zoo *kunnen* ze thans in 't licht van de internationale beweging worden uitgelegd.

Onze strijd tegen de revolutie is een strijd tegen booze machten — evenzeer als de strijd van Prins Willem.

Laat ons dan even zakelijk blijven als hij.

In een verslag van de Afdeeling Rotterdam van een vergadering 23 Febr. 1931 lees ik o.a.:

> Onze Afdeeling heeft Koos Speenhof in haar midden gehad. Hij kwam ons over zijn reis naar Indië vertellen, en het mag gezegd worden, *hij heeft zich als een waarachtig Vaderlander van zijn taak gekweten*... hij zeide, dat de arbeiders in Indië onder het Nederlandsch Gezag het heusch niet kwaad hebben, hij prees de schitterende wegen.... hij zong nog verscheidene Indische en Vaderlandsche liedjes.... wij besloten met het zingen van het Wilhelmus....

Wat gaat het daar toch gemakkelijk om zich als een waarachtig Vaderlander van z'n plicht te kwijten!

Zullen de revolutiemannen daarvoor inbinden???

Is dan de spittende arbeider, die zich opgaf voor den Vrijwilligen Landstorm en die zich verder met geen Vaderlandsch gedoe ophoudt niet veel „vromer", veel dapperder, veel zakelijker en veel meer te vreezen voor den communist, dan al die „gepaste" „gezonde" nationalisten, die den geest der eeuw naloopen?

Het ledental klom van 200 in 1928 tot bij de 4000 in 1932.

Geen wonder: het „alles overkappend ideaal" van onzen tijd heet: „de nationale gedachte".

En in 't zelfde nummer van *De Trom*, waarin die alles overkappende nationale idee roerend wordt aangeprezen, lees ik de aankondiging van een lezing voor de Afdeeling Den Haag: *Prof. Mr. Westra* over: *„Van mechanische tot Organische Rijkseenheid"*.

Voor jongeren was deze lezing.

Ik vertrouw het niet. Er is hier weer al de roep om „een ander stelsel". Verleidelijk voor menschen die thans in nood verkeeren.

Ondermijning van den eerbied voor het wettig gezag.

Zou het nu niet vreeselijk zijn als — mede door die „nationalistische" propaganda — ons volk ging leeren om de regeeringspersonen te zien als een groep sufferds en lafaards en de fascistische staatslieden als een en al onbaatzuchtige en wijze „elite" des lands, zoodat ons volk aan de mannen van „de Bezem" en de Fascist en Braat de verlossende daad ging vragen.

Zij, die het ontzag en den eerbied voor onze regeering ondermijnen, weten nog niet, wat het volk van den burgerstand en van de boeren zal doen als de nood gaat nijpen, wanneer zij geen zuivere *politieke* beginselen belijden. Dan zijn zij licht geneigd om naar den „verstandig gebruikten knuppel" om te zien ten einde uit den *nood* te geraken, zooals hun dan voorgespiegeld wordt.

De verschillende fascistengroepen ondermijnen ieder op eigen manier 't gezag onzer regeering en staan daarin op dezelfde lijn met het Communisme.

Zij kunnen ook niet anders, want zij zijn als „fascisme" in hart en nieren „revolutionair" en „socialistisch" (beide woorden in de ruimere beteekenis genomen).

Zij vervullen de rol die in Italië werd gespeeld door het Nationalistisch syndicalisme of door het vuistgeweld der Fasci van Mussolini.

En het Nationaal Jongeren Verbond speelt door zijn nationalistische leuzen onbedoeld deze stroomingen in de kaart.

Vooral in critieke tijden is er zooveel gewonnen als het publiek rustig blijft. Neen, we pleiten niet voor doodsche rust in de politiek. Integendeel. Maar wel voor de zakelijke, besliste, rustige houding, die vooral Overheden siert. Het is *majesteit* als de Overheid niet overal ingrijpt, waar een zenuwachtig mensch al lang werk van zou gemaakt hebben.

De oude Christelijke usantie.

Mocht onze Overheid, als „wettig" gezag, naar de wetten des lands, zóó krachtig en wijs en bevoegd regeeren, dat noch het

communisme noch het fascisme gelegenheid vinden om haar de teugels uit de handen te nemen, om zoogenaamd de burgers te „beschermen" en de maatschappelijk-economische toestanden te „redden".

Moge ons *gebed* veel opgaan voor onze regeeringspersonen, dat God hen, die Hij tot regeeren riep, ook sterkte en wijsheid geve.

In 't bijzonder ook voor Hare Majesteit onze Koningin, die ondanks de moderne liberale Staatsleer van vele harer onderdanen en regeeringspersonen nog belijdt *te regeeren* bij de *gratie Gods* en die dus niet bukt voor de „volonté générale" van Rousseau, noch voor de „volonté unitaire" van Mussolini, maar voor den wil van God.

Haar taak moge in onze Staatsinrichting dan anders en beperkter zijn dan bij Koning Willem I — Haar roeping moge dan minder omvatten — niettemin draagt zij in Nederland het hoogste *politieke ambt* van Godswege en daarom heeft zij nog een *hooge taak*. En wij weten dat de Heere haar ook de gaven voor dat ambt heeft gegeven en dat Hij ons door haren roepings-arbeid veel heeft gezegend en dat Hij haar werkelijk een *taak* heeft doen *verrichten* tot heil van ons volk.

O neen, het Nederlandsch fascisme behoeft niet, evenals Mussolini, de monarchie „in stand te houden". Onze Vorstin regeert niet bij de gratie van den „waren grooten Nederlander", in wien de idee „Staat" zich verwerkelijkt — maar God bevestigde tot nu toe Haar troon en een trouw volk zal ook in 't lijden van den crisisnood rondom Haar troon staan.

Niet het nieuwste snufje van den tijdgeest: *een wankele troon, beschermd door 'n nationalistisch-socialistische dictatuur* — maar de oude christelijke usantie: de macht die van God is, gehoorzaamd door de goeden en gevreesd door de werkers van booze werken; de Overheid die 't zwaard niet tevergeefs draagt tot bescherming van haar volk — naar buiten en naar binnen.

En verre van de partij-politiek te verachten, zullen de rechtsche partijen als één man moeten staan om dát schriftuurlijke practisch-politieke gegeven ook principieel in haar Staatsleer en program uit te werken, opdat zij ook *weten* wat zij doen en opdat zij ook de tegenstanders van links en van rechts kunnen beantwoorden.

Beware de Heere onze rechtsche politieke partijen voor de afbrekende Kerkelijke politiek, waardoor de Popolari-partij in Italië ook is gebroken. En geve Hij al de loyale politieke partijen nog mannen met groote politieke gaven, toegerust met de noodige wijsheid. En behoede de Heere ons Nederlandsche volk voor den afgodendienst met de nieuwe en oude ideologiën van den geest uit den afgrond. Want *die* zijn uiterst gevaarlijk, voor Staat en Maatschappij !

De ernst van onzen tijd roept ons om samen dezen geest der eeuw te wederstaan in de politiek van ons V a d e r l a n d.

